

STATSAMTET FREDERIKSBORG

Jmt. modt.

16 SEP. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 15. september 2004

STATSAMTMANDEN

Vedr. sagsnr. 2004-711-0114

STATSAMTET FREDERIKSBORG
ROSKILDEVEJ 10 A
3400 HILLERØD

Justitsministeriet har anmodet Foreningen af Statsamtmænd om bemærkninger til Konkursrådets betænkning om gældssanering (nr. 1449/2004).

JOURNAL NR.:
SAGSBEHANDLER:
DIREKTE TELEFON:

Som svar kan jeg meddele, at Foreningen ikke har bemærkninger til betænkningen.

48 22 74 74
TELEFON: 48 22 73 00
FAX: 48 24 04 66
CVR.: 11-53-29-34

FREDERIKSBORG@STATSAMT.DK

Med venlig hilsen

Christian Trønning

EKSPEDITIONSTID: 10.00 -
13.00
TORS DAG TILLIGE: 15.00 -
17.00
ONSDAG LUKKET

Akt.nr. 12

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004 NR. 711-0114

Derfor bør der ikke ved gældssanering kunne ske ophævelse af en pensionsordning etableret indenfor rammerne af en kollektiv overenskomst.

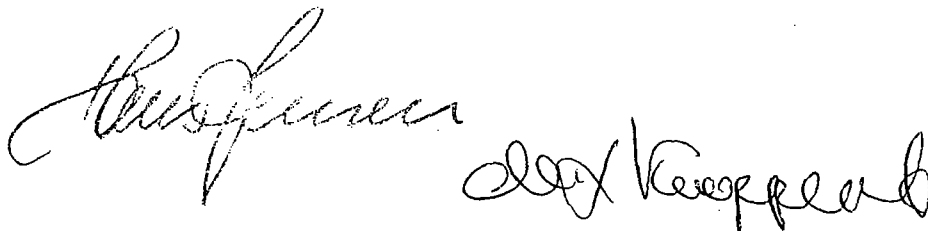
Forslaget til § 222 a, stk. 1, 2. pkt., tager ikke højde for de særlige vilkår i det kollektive aftalesystem.

Betænkningens forslag om, at Skifteretten efter en rimelighedsvurdering skal kunne beslutte, at pensionsindbetalinger, der oprindeligt ansås for sædvanlige, men efterfølgende vurderes at være uforholdsmæssigt store, forekommer for vidtgående eller for uklar.

Det bør efter vores opfattelse præciseres, at sædvanlige ordninger som de, der er etableret og aftalt ved de kollektive overenskomstforhandlinger, ikke vil kunne inddrages efter denne bestemmelse.

Det tilføjes, at etablering af pensionsordninger i de kollektive overenskomster har været støttet af skiftende regeringer og Folketing.

P. D. V.

Den 20. oktober 2004

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att. Lovafdelingen, Procesretskontoret

Konkursrådets betænkning om gældssanering

Justitsministeriet har ved en skrivelse, der er modtaget her den 16. august 2004 (sags nr. 2004-711-0114), anmodet om bemærkninger til konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Betænkningens kapitel 7 om inddragelse af pensionsordninger i forbindelse med gældssanering giver LO tillige på vegne af vore høringsberettigede medlemsforbund HK og SiD anledning til følgende bemærkninger:

Vi er enig i, at det vil være hensigtsmæssigt med nogle klare og enkle regler for behandling af pensionsrettigheder i relation til gældssanering.

For så vidt angår de arbejdsmarkedspensionsordninger, der er etableret ved kollektiv overenskomst, og som er uden genkøbsadgang og i øvrigt uoverdragelige, lægger vi afgørende vægt på, at disse rettigheder ikke må kunne inddrages i en gældssanering.

Vi er enig i, at pensionsordninger ikke skal kunne benyttes som et bevidst kreditorly. Således som de overenskomstbaserede pensionsordninger er etableret, vil dette heller ikke være tilfældet for disse ordninger.

Det er overenskomtparterne, der fastlægger de overordnede rammer for arbejdsmarkedspensionerne. De særlige aftalemæssige vilkår, der således kendetegner denne helt dominerende gruppe af pensionsordninger, er ikke nærmere beskrevet i betænkningen.

Vi skal fremhæve det forhold, at det vil være obligatorisk både for en arbejdsgiver og dennes lønmodtagere omfattet af overenskomsten at indbetale til den fastsatte pensionsordning uanset disses øvrige økonomiske forhold.

Det er således alene overenskomtparterne, der ville kunne dispensere herfra. Manglende indbetaling til pensionsordningen vil således indebære et overenskomstbrud fra arbejdsgiverens side.

enskomstparterne. Det er alene overenskomstparterne, som kan dispensere fra overenskomstens bestemmelser og dermed sikre den enkelte arbejdsgiver mod at begå overenskomstbrud.

På den baggrund finder DA, at forslaget til § 222 a, stk. 1, 2. pkt. ikke er i overensstemmelse med de aftalemæssige forhold på arbejdsmarkedet. Efter DA's opfattelse bør denne del udgå af forslaget.

Udover de aftalemæssige forhold på arbejdsmarkedet kan andre – eksempelvis en fraskilt ægtefælle – have rettigheder i forhold til en pensionsordning (enkepensionsloven), hvorfor der ikke uden samtykke fra denne blot kan aftales en ophævelse af ordningen.

Endvidere giver det anledning til betænkelighed, at Skifteretten efter forslaget på grundlag af en rimelighedsvurdering skal kunne beslutte at pensionsindbetalinger, som på indbetalings-tidspunktet var sædvanlige og rimelige for en person med det pågældende erhverv og indkomst senere vurderes at være uforholdsmæssigt store.

Der bør i lovgivningen eller i det mindste i bemærkningerne formuleres nogle klarere kriterier for det skøn, som Skifteretten skal udøve. Uden nogle klare kriterier for, hvornår reglen kan anvendes, lever forslaget ikke op til de opstillede målsætninger for lovforslaget – nemlig klare og enkle regler, som kan lette administrationen af gældssaneringsager.

Samtidig bør det efter DA's opfattelse sikres, at reglen alene kan anvendes i absolutte undtagelsestilfælde, og at alle sædvanlige ordninger som eksempelvis aftalt af arbejdsmarkedets parter ved overenskomstforhandlingerne aldrig vil kunne inddrages efter denne bestemmelse.

Endelig finder DA, at kravet om udbetaling af en pensionsordning, straks når udbetalingskriterierne opfyldes – f.eks. ved alder 60 – virker for absolut. Udbetaling fra en pensionsordning forudsætter normalt, at personen er fratrukket ansættelsesforholdet. Det vil imidlertid oftest hverken være i den enkeltes, kreditorernes eller samfundets interesse, at en skyldner tvinges til at forlade arbejdsmarkedet. Derfor bør der ske en nuancering af denne del af overvejelserne i betænkningen.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Steen Müntzberg

Jmt. Mdt.

18 OKT. 2004

Akt.nr. 33

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København VTelefon 33 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

att. Per Fiig

15. oktober 2004

SEM

Høringssvar Konkursrådets
betænkning om gældssanering.doc

Konkursrådets betænkning om gældssanering

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) har følgende bemærkninger til betænkningens afsnit om inddragelse af pensionsordninger i forbindelse med gældssanering. For så vidt angår de øvrige afsnit i betænkningen henviser DA til høringssvaret fra Dansk Industri og Dansk Handel & Service.

DA er enig i behovet for klare og enkle regler, som vil lette behandlingen af gældssanerings-sager.

DA er endvidere enig i, at ordninger uden adgang til genkøb bl.a. på grund af ordningens karakter af en personlig betinget rettighed ikke skal kunne inddrages i en gældssanering.

DA er endvidere enig i, at en pensionsordning ikke må kunne benyttes bevidst som et kreditorty, hvilket heller ikke er tilfældet for arbejdsmarkedspensionsordningerne på DA/LO-området.

DA finder, at betænkningens afsnit om pensionsordningers behandling ved gældssanering ikke i tilstrækkelig omfang behandler de særlige aftalemæssige forhold, som kendetegner arbejdsmarkedspensionsområdet. Arbejdsmarkedspensionsordningerne er netop kendetegnet ved, at de overordnede rammevilkår er fastlagt af overenskomstparterne.

Overenskomstparterne på LO/DA-området har i forbindelse med opbygningen af arbejdsmarkedspensionsordningerne truffet en række valg, som hverken lønmodtager, arbejdsgiver eller pensionsinstitut kan ændre på. Det gælder eksempelvis ordningernes karakter (forsikrings-/opsparingsordning), mulighed for genkøb, sammensætningen af ydelserne i ordningen (alderspension, invalidepension, ægtefælle- og børnedækning). En ophævelse af en arbejdsmarkedspensionsordning har derfor konsekvenser for en række elementer udover alderspensionen.

Netop det forhold at forpligtelserne er etableret ved kollektiv overenskomst indebærer, at en ophævelse af en pensionsordning i forbindelse med en gældssanering ikke frigør arbejdsgiveren fra at indbetale til pensionsordningen efter overenskomstens bestemmelser.

Derfor bør en ophævelse af en pensionsordning etableret inden for rammerne af en kollektiv overenskomst ikke kunne foretages. Hvis der i helt særlige undtagelsestilfælde skal være mulighed for at inddrage sådanne ordninger i en gældssanering, forudsætter det accept fra over-

Justitsministeriets
Lovafdeling19/10-01
1A2 cc4-711-14

Jmt. Mdt.
26 AUG. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

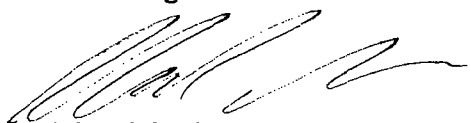
ser

København, den
25. august 2004
J.nr. H.6
MA/ev
Dir.tlf. 3264 4564
e-mail: ma@de.dk

Vedr.: Deres sagsnr. 2004-711-0114 – Høring om Konkursrådets betænkning om gældssanering

Idet der henvises til den af Justitsministeriet udaterede skrivelse fremsendte betænkning om gældssanering kan det oplyses, at Dansk Ejendomsmæglerforening ikke har nogen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Michael Andersen
Chefjurist, advokat

Akt.nr. 2

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004NR.-711-0114

Dansk Ejendomsmæglerforening
Islands Brygge 43
DK-2300 København S

Tlf.: +45 7025 0999
Fax: +45 3264 4599
E-mail: de@de.dk
Internet: www.de.dk

Jmt. modt.

5 Okt 2004

**Registrerede
Revisorer
FRR**

Akt.nr. 23

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Per Fiig

4. oktober 2004

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Tak for muligheden for at kommentere betænkningen.

Foreningen har ingen bemærkninger til betænkningen, da foreningens interesser er blevet varetaget af Henry Heiberg, der har været medlem af Konkursrådet.

Med venlig hilsen

Henrik Friis
afdelingschef

Justitsministeriets
Lovafdeling

18 2004-711-114

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
30 SEP. 2004

Den 29. september 2004
BB/ame

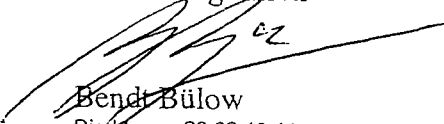
Sagsnr. 200400755-3

LIBERALE ERHVERVS RÅD

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Det skal hermed meddeles, at Liberale Erhvervs Råd ikke har bemærkninger til ovennævnte betænkning.

Med venlig hilsen

Bendt Bülow
Direkte nr.: 33 69 40 44
E-mail: bb@liber.dk

Jmt. modt.

18 AUG. 2004

dansk byggeri

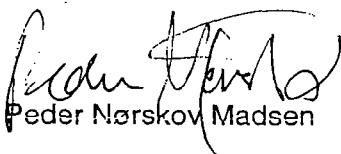
Justitsministeriet
Lovafdelingen - Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

17-08-2004
Sagsnr.: 2179

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Dansk Byggeri har ingen bemærkninger til Betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Med venlig hilsen
Dansk Byggeri

Peder Nørskov Madsen

19/8-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

1A 2004-711-114

HÅNDVÆRKSRADET

Telefax: 33 93 35 10

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Per Fiig

Den 6. oktober

Ref.: +/kaa

Vedr. Deres sagsnr. 2004-711-0114 - Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Håndværksrådet støtter de forslag, som fremgår af betænkningen fra Konkursrådets betænkning om gældssanering. Det helt afgørende for Håndværksrådet er, at man opretholder en rimelig balance ved gældssanering af eksempelvis iværksættere, så man forholder sig til, om der er tale om uansvarlige eller i værste fald tilsigtede sammenbrud for at fratage andre virksomheder betaling. Det fremgår af Konkursrådets betænkning, at man er opmærksom på nødvendigheden af den sådan balance, og vi forventer i den senere udformning af de endelige regler, at denne balance opretholdes.

For så vidt angår forslaget om, at offentlige myndigheder skal fralægge sig den fyldestgørelse, som er indvundet ved lønindeholdelse efter indledning af en gældssaneringssag, er Håndværksrådet i princippet enig heri. Håndværksrådet finder dog anledning til at fremføre et gammelt ønske fra Håndværksrådet om, at private også får adgang til lønindeholdelse. Hvis man derfor ikke fjerner det offentliges adgang til lønindeholdelse efter indledning af en gældssaneringssag, er der efter Håndværksrådets opfattelse yderligere et argument for også at indføre adgang til lønindeholdelse for private krav. På den ene eller anden måde bør der således i denne sammenhæng være en ligestilling af gæld til det offentlige og gæld til private.

Endelig for så vidt angår forslaget om proklama er det Håndværksrådet generelle opfattelse, at proklamafristen på 8 uger som i dødsboskifteloven er for kort og i hvert fald bør forlænges til 10 uger.

Med venlig hilsen

Peter Andersen

Organisation for
små og mellemstore
virksomheder

Islands Brygge 26
Postboks 1990
DK-2300 København S

Telefon 33 93 20 00
Telefax 33 32 01 74
Giro nr. 6 00 21 02
Web www.hvr.dk
E-mail hvr@hvr.dk

(Betænkningen side 402)

Konkursrådets vurdering medfører at iderige og initiativrige iværksættere bliver fastholdt i et længerevarende "gældsfxngsel".

Afdragsperioden skal være mere fleksibel og kortere end efter gældende praksis, hvor den næsten altid er på 5 år. 3 år er, som det er kendt fra f.eks. Holland, en mere passende afdragsperiode.

Det er positivt, at der gives mulighed for, at den konkursramte kan påbegynde afdrag allerede når konkurssagen indledes.

Ligestilling af virksomhedsformer

Konkursrådet mener, at der skal finde en ligestilling mellem personligt drevne virksomheder og virksomheder drevet i selskabsformer sted:

"For at sikre, at et eventuelt nyt regelsæt om gældssanering for erhvervsdrivende får et dækkende anvendelsesområde, finder Konkursrådet, at regelsættet i givet fald også bør omfatte den persongruppe, som har drevet erhvervsvirksomhed gennem et selskab, hvori skyldneren, dennes ægtefælle eller samlever tilsammen direkte eller indirekte har ejet en væsentlig del af kapitalen, og hvor den håbløse gældsforpligtelse i hovedsagen beror på f.eks. kautionsforpligtelser, som skyldneren i forbindelse med selskabets konkurs ikke har været i stand til at indfri." (Betænkningen side 383).

Det er vigtigt, at der sker en ligestilling mellem personligt drevne virksomheder og virksomheder drevet i selskabsform, da situationen reelt er den samme, når konkursen er indtrådt, og der er kautioneret personligt for gælden.

Det er også positivt, at der lægges op til, at der skal ses bredt på hele familiens økonomi, dvs. også ægtefællen, så der bliver gjort op med den håbløse økonomiske situation en gang for alle.

Med venlig hilsen
Dansk Handel & Service

Kim Munch Lendal

hed inden for en kortere periode. Derfor afskærer kravet om stabile økonomiske forhold reelt mange konkursramte fra at få saneret deres gæld og starte virksomhed på ny i en længere år-række efter en konkurs.

Skyldnerens økonomiske forhold

I betænkningen understreger Konkursrådet nødvendigheden af, at der ikke stilles krav om, at skyldnerens økonomiske forhold i almindelighed skal være afklarede som betingelse for at meddele gældssanering i forbindelse med konkurs. Konkursrådet fortsætter:

"Dette betyder, at der bør kunne meddeles en skyldner gældssanering, selv om skyldnerens indtægtsforhold er behæftet med en væsentlig usikkerhed, f.eks. fordi skyldneren kort tid før sagens behandling har startet en ny erhvervsvirksomhed, eller hvis skyldneren for tiden, f.eks. er arbejdsløs. Tilsvarende vil skulle gælde, hvis f.eks. skyldnerens boligforhold for tiden er uafklarede, og udgiften til bolig derfor er behæftet med en væsentlig usikkerhed." (Betænkningen side 391).

Dette er en meget vigtig lempelse i forhold til den nuværende praksis, men det skal naturligvis sikres, at der fastlægges nogle kriterier, så konkursrytteri undgås. Ved at integrere den nye ordning i en konkursbehandling får man sikkerhed for, at forholdene i den konkursramte virksomhed er ordentlig undersøgt. Det sker ved undersøgelser foretaget af den "kurator", som gennemfører konkursbehandlingen sammen med skifteretten.

Det er væsentligt at udnytte de kreative og innovative kræfter, der måtte have ideer til og være motiveret for at starte virksomhed, så snart deres gældssanering er færdigbehandlet. Disse personers gode ideer skal ikke ligge stille og forældes på grund af en "karensperiode". Dertil vil de, såvel som samfundet, være bedre stillet med at sætte en grænse for antallet af gange, de kan få gældssanering.

Dansk Handel & Service foreslår at begrænse antallet af gange, man kan blive hjulpet efter den smidige model til f.eks. to gange. Denne løsningsmodel vil være bedre og mere smidig end betænkningens forslag om, at der skal gå 10 år efter første gældssanering før end personen kan ansøge om en gældssanering igen.

Der skal sættes beløbsgrænser på størrelsen af den samlede gæld i sager, der kan behandles efter det lempelige saneringssystem, ligesom der skal ses på, hvordan gælden er opstået, og at der ikke systematisk er oparbejdet f.eks. gæld til det offentlige. Men gæld til det offentlige er ikke isoleret set noget, der skal forhindre, at iværksætteren kan blive saneret økonomisk efter nogle mere fleksible regler.

Afdragsperiode

I betænkningen afviser Konkursrådet at forkorte afdragsperioden:

"Konkursrådet finder ud fra en insolvensretlig vurdering, herunder hensynet til at sikre helheden i gældssaneringssystemet, ikke grundlag for at anbefale, at der generelt indføres en kortere afdragsperiode for en særlig gruppe af skyldnere."

Juridisk direktør

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

27. september 2004

SAN
ref. Justitsministeriet
E-mail: san@dhs.dk

Høringssvar til Konkursrådets betænkning om gældssanering.

Justitsministeriet har anmodet Dansk Handel & Service om en udtalelse om Betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, der er afgivet af Konkursrådet.

Generelle bemærkninger

Dansk Handel & Service er enig i behovet for at forenkle og effektivisere behandlingen af gældssaneringssager.

Som det er i dag, er risikoen for at havne i et langvarigt gælds fængsel, hvis det økonomisk går galt, en væsentlig hindring for at få flere iværksættere i Danmark. Hertil kommer, at konkursreglerne begrænser, at en iværksætter får en ny chance til at udnytte sine erfaringer. Det er en meget uheldig konsekvens, eftersom flere internationale undersøgelser viser, at chancerne for, at en iværksætter lykkes i andet forsøg, er gode.

Det er derfor afgørende at få gjort den samlede periode fra før gældssanering indledes og til afdragsperioden er afsluttet kortere, når der er tale om håbløs gæld, så den konkursramte kan komme videre. Den nuværende praksis, hvorefter en person tidligst vil være færdig med at afdrage sin gæld efter ca. 10 år, er alt for lang, hvis der skal være en reel mulighed for, at en person skal kunne blive iværksætter mere end én gang.

Specifikke bemærkninger

Ad kap. 17 – Gældssanering for iværksættere

Forslaget om, at behandlingen af gældssaneringen kan starte allerede i forbindelse med behandlingen af konkursboet er positivt. I dag går der typisk 3-5 år fra en erhvervsdrivende er gået konkurs, til en sag om gældssanering kan indledes. Dermed bliver den samlede periode ofte op til 10 år fra start til slut. Det skyldes, at gældssanering efter gældende lov kun kan indledes, hvis skyldneren har helt stabile økonomiske forhold, og det kan forudses, at de økonomiske forhold ligger fast fremover.

For de fleste erhvervsdrivende, som er gået konkurs, er de økonomiske forhold typisk meget ustabile de første år efter konkursen. Det gælder især, hvis man ønsker at starte ny virksom-

DANSK INDUSTRI

H.C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf. 3377 3377 · Fax 3377 3300
di@di.dk · www.di.dk

Justitsministeriet
Att.: Per Fiig
Slotsholmsgade 10
1216 København K

4. oktober 2004
JVK

Deres sagsnr.:
PFN20300

Høringssvar: Konkursrådets betænkning om gældssanering.

DI har fra Justitsministeriet modtaget betænkning 1449/2004 om gældssanering (afgivet af Konkursrådet) med anmodning om en udtalelse.

Betænkningen giver ikke DI anledning til bemærkninger.

DI er orienteret om, at Dansk Arbejdsgiverforening har bemærkninger til betænkningen. DI finder det væsentligt, at man forholder sig hertil.

Med venlig hilsen

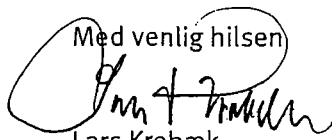
Jens Valdemar Krenchel
Chefkonsulent

enig i, at det derfor yderligere må kræves, at den erhvervsdrivende konkursramte skyldners, kautionists eller ægtefælles gæld ikke er opstået som følge af uforsvarlig drift af den konkursramte virksomhed.

Endelig tiltræder HTS-I, at der – da den erhvervsdrivende konkursramte skyldners kommende indtægtsforhold ikke nødvendigvis behøver at være klarlagt - skal være mulighed for genoptagelse af gældssaneringsagen, og at det kan pålægges skyldneren løbende at dokumentere sine indtægtsforhold i afviklingsperioden.

Med disse bemærkninger anbefaler HTS-I, at konkurslovens afsnit om gældssanering revideres, som foreslået af Konkursrådet i det til betænkningen tilhørende lovudkast.

Med venlig hilsen

Lars Krobæk
adm. direktør

Heino Rising
advokat (H)

Jmt. modt.

10 OKT. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slot
sholmsgade 10
1216 København K

Att.: Per Fiig

Dato: 8. oktober 2004
Deres ref.: 2004-711-0114
Vores ref.: 175 LAK/HER/amj

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

HTS-I har modtaget Konkursrådets betænkning om gældssanering til høring.

HTS-I er enig i, at de nuværende betingelser for opnåelse af gældssanering, således som de er udviklet i praksis fastholdes og kodificeres.

Ligeledes tiltræder HTS-I, at der tilstræbes en ensartet praksis i skifteretterne.

HTS-I er enig med Konkursrådet i, at lønindeholdelse ikke må finde sted efter indledning af gældssanering og at bankkreditorer ikke kan modregne i pensionsordninger, i det omfang de ophæves.

Ligeledes er HTS-I enig i, at pantefordringer, der overstiger den vurderede handelsværdi af skyldnerens bolig plus 10 % inddrages i gældssaneringskendelsen.

HTS-I er enig i Konkursrådets betragtninger om gældssanering for "iværksættere".

Særligt tiltræder HTS-I, at de foreslåede regler om gældssanering i forbindelse med konkurs udstrækkes til alle konkursramte erhvervsdrivende, uanset om disse kan betegnes som iværksættere, uanset om de har drevet deres virksomhed personligt eller i selskabsform og uanset om gælden skyldes kautionsforpligtelser. Afgørende er, at afgrænsningen sker efter gældens karakter (hidrørende fra erhvervsvirksomhedens drift).

HTS-I tiltræder, at gældssanering af den konkursramte erhvervsdrivende skyldner kun kan ske under mindst samme betingelser som ved gældssanering udenfor konkurs.

Dog er HTS-I enig med Konkursrådet i, at gældssanering i konkurs for erhvervsdrivende ikke nødvendigvis kræver et overblik over skyldnerens aktuelle og kommende indtægtsforhold. Derimod er det fortsat nødvendigt, at der er klarhed over omfanget af den erhvervsdrivendes gældsforpligtelser førend, der kan afsiges kendelse om gældssanering for den erhvervsdrivende.

Som påpeget af Konkursrådet er det vigtigt, at en ordning for gældssanering af erhvervsdrivende skyldnere i forbindelse med konkurs ikke kan misbruges. HTS-I er

HTS · Handel, Transport
og Serviceerhvervene
Børsen
1217 København K
Telefon 70 13 12 00
Telefax 70 13 12 01
hts@hts.dk
www.hts.dk

Akt.nr. 29 Justitsministeriet
Lovafdelingen 2004 NR. 711-0114

- Endelig skal vi bekræfte, at der ikke er genkøbsadgang i tilsagnsordninger.

På baggrund af ovenstående er det F&P's vurdering, at lovforslagets hjemmel til skifteretten til at tilsidesætte kravet om arbejdsgiversamtykke vil have betydning for en ret begrænset del af arbejdsmarkedspensionerne. Idet der ikke skal herske tvivl om, at F&P tager afstand fra, at pensionsordninger måtte blive anvendt som kreditorly, finder F&P, at lovforslagets begrænsede anvendelsesområde gør en så indgribende adgang til at tilsidesætte overenskomster og aftaler på pensionsområdet uberettiget. F&P finder derfor, at den pågældende type pensionsordninger i en gældssaneringsituation bør behandles på samme vis som andre pensionsordninger. Det vil sige, at de bør indgå ved fastsættelse af afdragsperiodens længde.

F&P står til rådighed for yderligere drøftelser, om det måtte ønskes.

Venlig hilsen

Anne Seiersen

ase@forsikringenshus.dk

Forsikring & Pension

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Att. Per Fiig
Slotholmsgade 10
DK-1216 København K

Jmt. modt.

15 OKT. 2004

Vores ref. ASE/hl

Journalnr. 1.3.4.2-004

Deres ref.

Dato 14.10.2004

Kære Per Fiig

Indledningsvis vil jeg takke for et konstruktivt møde, hvor en række forhold vedr. lovforslaget i Konkursrådets betænkning blev afklaret på en efter vores opfattelse positiv måde. Vi har blandt vores medlemmer undersøgt de spørgsmål, som vi lovede og kan på baggrund heraf oplyse følgende:

- I visse pensionsselskaber, primært de selskaber der ved siden af arbejdsmarkedspensionsordninger også tegner individuelle pensionsordninger, findes der pensionsordninger, hvor eneste betingelse for genkøb er arbejdsgiverens accept. Ses der på det samlede marked for overenskomst- og firmaaftalte arbejdsmarkedspensioner, er det dog et fåtal.
- Det er almindeligt, at der også efter fratræden er krav om den tidligere arbejdsgivers samtykke for, at et genkøb kan finde sted. Et af vores medlemskaber oplyser, at dette bl.a. er tilfældet i flere ordninger, hvor staten er arbejdsgiver, og hvor staten ikke ønsker at give samtykke til genkøb selv efter fratræden.
- I de ordninger, hvor der er genkøbsadgang alene betinget af arbejdsgiverens samtykke, synes det generelt at være muligt at foretage et delvist genkøb af ordningen, hvortil der fortsat er præmiebetaling. Kunden kan således fortsætte indbetalingen med uændret præmie uden at skulle afgive helbredsoplysninger.
- Måtte der af den ene eller anden grund i forbindelse med det delvise genkøb ske en omskrivning af forsikringen til fripolice, vil det sædvanligvis kræve nye helbredsoplysninger, hvis man på et senere tidspunkt ønsker at genoptage præmiebetalingen på den omskrevne forsikring.
- Hvorvidt der for arbejdsgiveren vil være tale om overenskomstbrud, hvis der alene er krav om, at den ekstraordinære indbetaling skal genkøbes, må afhænge af en konkret vurdering. Der kan således godt tænkes situationer, hvor den ekstraordinære indbetaling (afhængig af hvordan den defineres) er hjemlet i overenskomst eller anden aftale. Eksempelvis hvor der er krav om, at en fratrædelsesgodtgørelse skal indgå på en pensionsordning.

Akt.nr. 35

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004 NR.-711-0114

Muligheden for (tvangs)ophævelse åbner desuden en teoretisk mulighed for spekulation i omgåelse af ordningernes generelle genkøbsrestriktioner, hvis skyldneren ved at ansøge om gældssanering kan begære, at skifteretten ophæver ordningen.

Hermed ikke sagt, at disse ordninger ikke skal kunne inddrages i gældssaneringen, men i stedet for en ophævelse af ordningen, kan afdragsperioden forlænges, som tilfældet er med andre ordninger. Det skal fremhæves, at F&P ikke ønsker, at personer, der på nogen måde benytter pensionsordninger til kreditorly, skal beskyttes.

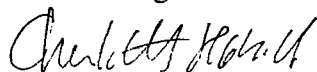
Efter F&P's opfattelse bør en pensionsordning etableret som led i skyldnerens ansættelsesforhold således alene kunne inddrages under skyldneres gældssanering på samme måde som andre ordninger, uanset en eventuel genkøbsadgang. Dette naturligvis forudsat, at der er tale om uforholdsmæssige indbetalinger. Det vil sige, at disse ordninger, såfremt de skal indgå i gældssaneringen, bør omfattes af § 222 a, stk. 1, 1 pkt., og dermed ikke give anledning til skærpede regler (§ 222 a, stk. 1, 2. pkt.).

Afslutningsvis skal det nævnes, at formuleringen "ordningen har en tilbagekøbsværdi" kan give anledning til misforståelser, idet der for alle ordninger i princippet kan opgøres en tilbagekøbsværdi. Det er imidlertid ikke alle ordninger, hvor der er ret til tilbagekøb. Formuleringen bør derfor rettelig være "der er adgang til genkøb".

F&P tager desuden afstand fra § 222 a, stk. 2, idet F&P ikke finder det rimeligt, at pensionsindbetalinger, der på indbetalingstidspunktet var fuldt sædvanlige for en person med det pågældende erhverv og indkomst på grund af deres absolutte størrelse efterfølgende vurderes at være uforholdsmæssige store og derfor inddrages i gældssaneringen.

F&P uddyber gerne de nævnte bemærkninger og ser i øvrigt frem til at blive orienteret om sagens videre forløb, herunder om de overvejelser som F&P's høringssvar må give anledning til.

Med venlig hilsen

Charlotte Høholt

Anne Seiersen

den skyldner, der har passeret, eller i afdragsperioden vil passere den alder, hvor man kan få ordningen helt eller delvist udbetalt, at udbetaling faktisk sker.

Hertil skal F&P påpege, at såfremt ordningen er oprettet som led i et ansættelsesforhold, kan udbetaling være betinget af, at personen træder tilbage fra arbejdsmarkedet. Med et kriterium som nævnt ovenfor, kan dette betyde, at personen er tvunget til at lade sig alderspensionere ved eksempelvis alder 60 for at få gældssanering. F&P finder ikke, at det er i overensstemmelse med de politiske ønsker om at øge arbejdsstyrken at stille krav om, at folk overgår til passiv forsørgelse.

Lovudkastet § 222a

Det fremgår af udkastet til lovforslag om ændring af konkursloven § 222 a, at såfremt skyldneren har indbetalt et uforholdsmæssigt stort beløb på en pensionsordning efter den pågældendes formue- eller ansættelsesforhold på det tidspunkt betalingen fandt sted, skal et beløb svarende til det for meget indbetalte almindeligvis indgå i skyldneres forslag til gældens sanering. Videre følger det, at såfremt pensionsordningen er etableret som led i skyldnerens ansættelsesforhold, og såfremt ordningen har en tilbagekøbsværdi, kan skifteretten på skyldnerens begæring bestemme, at pensionsordningen helt eller delvist ophæves.

Umiddelbart forekommer det slet ikke klart nok, hvornår en indbetaling udgør et uforholdsmæssigt stort beløb. Ønsket om supplerende indbetalinger kan have helt legitime formål. F.eks. er det ikke ualmindeligt, at en person, der er kommet sent i gang med pensionsopsparingen, indbetaler store beløb på ordningen. Ligesom eksempelvis selvstændige kan have meget uregelmæssige, herunder ganske store indbetalinger på en pensionsordning. Man kan også ønske at bevare dækningerne i en arbejdsmarkedspension på trods af nedsat arbejdstid eller anden nedgang i løn og dermed i pensionsbidrag eller at indskyde et større beløb på en pensionsordning i form af overførsel fra en allerede eksisterende ordning. Dette bør efter F&P's opfattelse ikke give anledning til, at der er tale om uforholdsmæssigt store beløb i konkurslovens forstand. Også i tilsagnsordninger, hvor pensionstilsagnet er fastsat som en procentdel af forsikredes slutløn, vil indbetalingen typisk stige betragteligt hen mod forsikredes pensionering, uden at dette kan betragtes som usædvanligt.

I forhold til tilsagnsordninger skal det desuden bemærkes, at tvangsophæves en sådan ordning pålægger Lov om tilsyn med firmapensionskasser arbejdsgiveren at indbetale et beløb af tilsvarende størrelse, da pensionsløftet ellers i modstrid med loven vil være uafdækket.

Desuden skal F&P påpege, at i pensionsordninger tegnet som led i et ansættelsesforhold, vil det ofte være arbejdsgiveren, der foretager den faktiske indbetaling, uanset om det er skyldneren eller arbejdsgiveren, der finansierer indbetalingen. Det bør derfor præciseres, hvad der menes med "skyldneren" i bestemmelsens første linje.

Derudover må F&P tage afstand til lovforslagets § 222 a, stk. 1, 2. pkt.

Det er F&P's opfattelse, at denne regel griber afgørende ind i aftaleforholdet mellem arbejdsgiver og pensionsinstitut, bl.a. også henset til, at der kan være tilknyttet et aftalevilkår, hvor efter genkøb kun kan ske i forbindelse med eller efter fratrædelse.

Afsnit 7.4.2.1, side 124

Det nævnes midt side 124, at Konkursrådet foreslår, at der fortsat gives skifteretten mulighed for at foretage en rimelighedsvurdering af de samlede udbetalinger, der må forventes ved skyldnerens pensionering, og i lyset heraf overveje, om kreditorerne i særlige tilfælde skal kompenseres ved en delvis inddragelse af ordningen i gældssaneringsagen.

Hertil skal F&P bemærke, at det tilsagn, som pensionsinstituttet giver overfor forsikringstageren, er baseret på en række forudsætninger om eksempelvis fremtidig præmiebetaling, hvorfor der er en vis usikkerhed forbundet med at fastlægge pensionsrettighederne mange år frem i tiden. Desuden må der kunne stilles spørgsmålstejn ved, hvorvidt netop en person, som søger om gældssanering, i fremtiden vil være i stand til at leve op til de forpligtelser om indbetaling, som er aftalt med pensionsinstituttet, og som er en forudsætning for størrelsen af pensionstilsgagnet. Dette hænger næppe sammen med, at man ved bevilling af gældssanering i øvrigt ikke accepterer usikkerhed omkring fremtidige indkomstvilkår.

Afsnit 7.4.2.1, side 127

Det nævnes i 4. afsnit, at det må formodes, at skyldnerens arbejdsgiver i lyset af den foreslåede regel ofte vil meddele samtykke til en (delvis) ophævelse af skyldneres pensionsordninger, hvorefter skyldneren uden skifterettens mellemkomst også vil kunne stille disse ordninger til rådighed for kreditorerne.

Dette er efter F&P's opfattelse ikke korrekt, idet der tillige, som ovenfor nævnt, ofte vil være knyttet et aftalevilkår om, at genkøb kun kan ske i forbindelse med fratrædelse. Årsagen skal findes i det ovenfor beskrevne forsørgelsesformål. Ligesom arbejdsgiveren i henhold til overenskomst ofte vil være forpligtet til at opretholde ordningen.

Ophævelse af en arbejdsmarkedspensionsordning i et eksisterende ansættelsesforhold betyder, at de efterfølgende pensionsbidrag f.eks. via en arbejdsgiver skal indbetales på en nyoprettet ordning. Såfremt den ansatte skal aflevere helbredsoplysninger ved etablering af en ny ordning, risikerer han, at den nye ordning på grund af helbredsbedømmelsen har en ringere dækning end den gamle, som skifteretten har forlangt ophævet.

Opmærksomheden henledes desuden på, som også nævnt indledningsvis, at pensionsordningens øvrige dækninger, det vil sige eksempelvis invalidepension, ægtefællepension m.v., kan blive påvirket af en sådan (delvis) ophævelse.

Afsnit 7.4.2.1, side 129

Det nævnes i første afsnit, at der - så vidt Konkursrådet er bekendt - ikke er mulighed for at foretage usædvanlige indbetalinger på en pensionsordning i en tværgående pensionskasse og lign. Dette er ikke korrekt for alle pensionskasseordninger.

Afsnit 7.4.2.2, side 134

Det fremgår af 4. afsnit, at for at forhindre den åbenbare misbrugsmulighed, der ligger i, at en skyldner udskyder udbetalingstidspunktet for hele beløbet eller den første udbetaling til efter udløbet af gældssaneringsperioden, må det for at få gældssanering være en forudsætning for

Derudover skal F&P bemærke, at man er enig i behovet for en præcisering i lovgivningen af, hvorledes pensionsordninger skal behandles i forbindelse med gældssanering. F&P kan desuden tilslutte sig Konkursrådets betragtninger, side 122, om, at udviklingen på pensionsområdet taler med stadig større vægt for, at realisation ikke skal være en tvungen forudsætning for gældssanering, idet et sådant krav vil efterlade en persongruppe uden nogen reel pensionsopsparring. Ligesom F&P fuldt ud kan tilslutte sig, at det ikke skal være muligt at benytte pensionsordninger som kreditorly i forbindelse med en forestående gældssanering.

Specifikke bemærkninger

Afsnit 7.1.2.1, side 97, afsnittet om pensions- og livsforsikring

Det nævnes, at pensions- og livsforsikring er omfattet af Lov om finansiel virksomhed og forsikringsaftaleloven. Dette gør sig imidlertid også gældende for tværgående pensionskasser, som er nævnt i afsnittet ovenfor, uden at der dog her er henvist til de pågældende love.

Det nævnes desuden, at der kan være tale om alderspension, invalideydelse og/eller efterladteydelse, om rentepension, sumudbetaling og/eller ratepension, og om arbejdstager- og/eller privatpension. Det samme gør sig igen gældende for ordninger i tværgående pensionskasser.

Afsnit 7.1.2.1, side 98

Det fremgår, at kapital- og rateforsikring som hovedregel kan genkøbes, og at udbetaling fra en arbejdsmarkedspension kræver samtykke fra arbejdsgiveren.

Dertil skal F&P bemærke, at det for det første ikke er sikkert, at en arbejdsmarkedspension kan genkøbes, hvilket dog også nævnes senere i betænkningen. For det andet er det et altovervejende aftalevilkår, at såfremt ordningen overhovedet kan genkøbes, kan det tidligst ske i forbindelse med fratrædelse. Det skyldes, at selve formålet med pensionen er forsørgelse ved alderdom og invaliditet. Det skal i den forbindelse påpeges, at ikke blot pensionsordninger, hvor private arbejdsgivere er aftaleparter, har begrænsede genkøbsmuligheder. Også mange offentligt ansatte har pensionsordninger med endog meget restriktive genkøbsbestemmelser.

Dette aftalevilkår, som er meget udbredt, synes der imidlertid slet ikke taget højde for i betænkningen. Efter F&P's vurdering er dette en alvorlig mangel i betænkningens beskrivelse af arbejdsmarkedspensionsordninger og muligheden for genkøb, bl.a. også set i relation til lovudkastet § 222 a, jf. nedenfor.

Afsnit 7.1.2.2, side 99

Det fremgår af sidste afsnit, at for så vidt angår pensionsordninger, der kommer til udbetaling i afdragsperioden, er udgangspunktet i praksis, at i hvert fald afkastet af det udbetalte beløb tages i betragtning ved fastsættelsen af dividendens størrelse. F&P er i tvivl om, hvad der menes hermed, da eksempelvis en livrente sjældent oppebærer et afkast efter udbetaling, da den udbetales løbende og som sådan også forbruges løbende. Afkast, der er tilskrevet pensionsordningen i optjeningsperioden, vil typisk blive anvendt til en løbende opskrivning af forsikringsydelsen, og det vil således ikke være muligt at identificere afkastet på udbetalingstidspunktet.

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Procesretskontoret
Per Fiig
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
- 4 OKT. 2004

Vores ref. CH/lje

Journalnr. 1.3.4.2-004

Deres ref.

Dato 01.10.2004

Konkursrådets betænkning om gældssanering

F&P har med brev af 16. august 2004 modtaget Konkursrådets betænkning om gældssanering i høring.

Indledningsvist skal F&P takke for at få mulighed for at afgive bemærkninger til betænkningen, om end F&P gerne ville have været inddraget i udarbejdelsen af betænkningen - udover den enkelte forespørgsel, som omtales i betænkningen, side 126. Det er F&P's opfattelse, at bl.a. beskrivelsen af forsikrings- og pensionsordninger i afsnit 7.1.2.1 kunne være blevet væsentlig mere præcis, såfremt F&P havde bidraget til arbejdet. Især finder F&P, at der med fordel kunne være sket en mere detaljeret beskrivelse af aftaleforholdene vedrørende pensionsordninger etableret som led i et ansættelsesforhold. Det burde således tydeligere fremgå, at disse pensionsordninger er underlagt et trepartsforhold, hvor en (tvangs)ophævelse af en obligatorisk pensionsordning i et igangværende ansættelsesforhold bl.a. vil risikere at sætte arbejdsgiveren under anklage for overenskomst- eller aftalebrud, da arbejdsgiveren i henhold til overenskomst eller aftale er forpligtet til at etablere og indbetale på den pågældende pensionsordning.

Det er desuden F&P's opfattelse, at arbejdsmarkedspensioner ikke skal være omfattet af skærpede regler i forhold til andre pensionsordninger i relation til gældssanering.

Derudover savner F&P en beskrivelse af det forhold, at en ophævelse af pensionsordningen udover at begrænse den pågældendes alderspension typisk også vil reducere den pågældendes ret til invalidepension ved tab af erhvervsevne.

Endvidere vil ophævelsen begrænse andre personers afledede rettigheder. Den vil reducere eller helt fjerne en eventuel børnepension til den pågældendes børn i forbindelse med forsikredes eventuelle død, ligesom en ægtefælles ret til ægtefællepension, herunder en fraskilt ægtefælles enkepensionsrettighed, vil blive reduceret/bortfalde som følge af (tvangs)ophævelsen. I pensionsordninger, hvor der er indsat en uigenkaldeligt begunstiget, kan der i øvrigt alene ske genkøb med den begunstigedes samtykke, jf. forsikringsaftalelovens § 108, stk. 2.

Justitsministeriets
Lovafdeling

6/10-04
LA 2004-711-114

REALKREDITRÅDET

I en lang række tilfælde ejes faste ejendomme af flere personer, der også hæfter solidarisk for den indestående gæld i ejendommen. Hvis kun en af disse debitorer søger gældssanering, tager vi det for givet, at den foreslåede regel ikke finder anvendelse. Det er dermed også af meget stor betydning, at reglerne effektivt hindrer, at debitorerne kan arrangere sig alene eller især med en målsætning om at blive omfattet af den foreslåede regel, fx ved at overdrage ejendommen, således den gældssaneringsøgende bliver ene-ejer af ejendommen.

Med venlig hilsen

Steen Jul Petersen

REALKREDITRÅDET

vil sælge den pantsatte ejendom eller realisere denne forud for gældssaneringen. Det er derfor naturligt den gældssaneringssøgende, der er nærmest til at bære evt. konsekvenser af sit valg. Det bemærkes i denne sammenhæng, at der som regel medvirker en rådgiver for den gældssaneringssøgende ved udarbejdelse af gældssaneringsforslaget. På den anden side står panthaverne, der ikke overlades nogen valget i denne relation. Disses retsstilling afhænger af skifterettens beslutninger.

Vi finder derfor, at forslaget bør indeholde en regel, der muliggør, at gældssaneringssagen kan genoptages, hvis ejendommen stiger mærkbart i værdi.

Ved ydelse af realkreditlån skal hele lånet som bekendt være pantsikret – endda med en pæn margin op til ejendommens markedsværdi. I praksis er der dog tilfælde, hvor den pantsatte ejendoms værdi senere hen ikke fuldt ud modsvarer lånets størrelse. Dette sker som oftest som følge af konjunkturændringer, der påvirker rente- og prisniveau. Der kan dog også være konkrete forhold – hos kunden eller ved ejendommen - der kan medføre, at værdien ikke modsvarer lånets størrelse, fx. dårlig vedligeholdelse eller konstatering af forurening. En regel som foreslået, vil medføre en risiko for, at kreditgiverne i høj grad skal bære risikoen for sådanne ændringer. I hvert fald i tilfælde, hvor prisændringerne i høj grad kan henføres til debtors adfærd, forekommer det urimeligt, at kreditgiveren også skal tåle, at en del af tilgodehavendet saneres væk.

Det er ikke i forslaget konkretiseret ud fra hvilke kriterier, handelsværdien skal fastsættes. Selvom kriterierne angives mere tydeligt, vil der i hvert fald i nogle tilfælde være knyttet en vis usikkerhed til den fastsættelse af handelsværdien, der skal foretages. Efter vores opfattelse bør det ikke være kreditgiverne, der skal bære denne risiko.

Samlet set mener vi, at hvis gældssaneringsreglerne skal indeholde en regel om sanering af gæld, der ikke anses for pantsikret, at tillægget i stedet for de foreslåede 10 pct. bør ligge i niveauet 30 pct.

I en artikel i UfR 93B.133 af landsdommer Lars Lindencrone Petersen anføres bl.a., at der med en regel om, at sletning af pantsikrede krav først sætter ind ved 110 pct. af handelsværdien på gældssaneringstidspunktet, er taget skyldigt hensyn til ejendommens panthavere under nutidens prisudvikling. De seneste års prisudvikling turde være bevis på, at en 10 pct. overdækning ikke er tilstrækkelig.

Andre spørgsmål

Det er af stor betydning, at en fastsættelse af værdien af den faste ejendom kan efterprøves, hvis en gældssaneringsafgørelse indbringes for landsretten. Selve fastsættelsen af værdien af den faste ejendom, kan således i sig selv begrunde, at en afgørelse om gældssanering indbringes for landsretten.

Det er ikke tilstrækkeligt konkretiseret, hvad der menes med udtrykket "... faste ejendom, der tjener til skyldnerens helårsbeboelse". En række faste ejendomme tjener såvel til beboelses- som erhvervsformål. Realkreditrådet forudsætter, at forslaget ikke omfatter ejendomme, der også delvist anvendes til erhvervsformål. Her tænkes fx på landbrugsejendomme o. lign. Dette bør udtrykkeligt fremgå af bemærkningerne til forslaget.

Akt.nr. 16

R E A L K R E D I T R Å D E T

Justitsministeriet
 Procesretskontoret
 Slotsholmsgade 10
 1216 København K

1. oktober 2004
 E 146- sjs

Betænkning om gældssanering

Realkreditrådet har den 16. august i år modtaget nævnte betænkning i høring.

Vi har en række bemærkninger.

Generelt

En målsætning med gældssaneringsinstituttet er, at visse skyldnere så at sige får chancen for at "starte på en frisk" - i hvert fald i økonomiske henseende. Der kan fremføres en række såvel økonomiske samt samfundsmæssige og ikke mindst menneskelige argumenter til støtte for en sådan ordning. Ved de afvejninger, der skal foretages ved udformning af reglerne om gældssanering, er det efter vores opfattelse også helt afgørende, at hensynet til kreditgiverne tillægges stor vægt. Uanset, at der er væsentlige hensyn at tage til skyldnerne - konkret eller generelt - skal disse hensyn altid vejes op mod bl.a. hensynene til kreditgiverne. Det bør heri også indgå, at reguleringen ikke generelt påvirker kreditgivernes retsstilling på en sådan måde, at dette kan have mere generelle negative effekter på kreditgivningen.

Gældssaneringens virkninger på pantsikrede fordringer

Realkreditrådet er betænkelig over for indførelse af den foreslåede regel i § 199a. Det er vores opfattelse, at denne regel ikke i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til kreditgiverne.

Den foreslåede regel bryder med det almindeligt gældende princip om, at tingligt beskyttede krav i almindelighed har fortrin frem for usikrede krav. Herover for står Konkursrådets bemærkninger på betænkningens side 223 om, at en regel, hvorefter gældssaneringssagen kan genoptages ved væsentlige værdstigninger i afdragsperioden, strider mod det gældende princip om, at vilkårene for gældssaneringen fastlægges ved afsigelsen af kendelsen.

Konkursrådets begrundelse er efter Realkreditrådets opfattelse ikke tungtvejende over for de helt grundlæggende principper om beskyttelsen af tingligt sikrede krav. Den foreslåede regel er desuden ensidigt til gunst for den gældssaneringssøgende. Det kan eksempelvis tænkes, at der søges om gældssanering på et tidspunkt, hvor ejendomspriserne er på et lavpunkt, hvorefter der i årene efter kommer en markant og vedvarende stigning i ejendomspriserne. I denne situation kan en betydelig del af panthaverens tilgodehavende blive saneret væk og panthaverne må samtidig se til, at den gældssanerede indhøster de gevinster, der kommer som følge af prisstigningerne i afdragsperioden.

Her kan det naturligvis indvendes, at den modsatte situation kan være til panthaverens fordel. Hertil er at sige, at den, der søger gældssanering, har muligheden for at vælge, om han

Justitsministeriets 6/10-04

Lovafdeling

14 2004 71114 1/3

res økonomiske forhold er afklaret, så skal der være mulighed for genoptagelse.

Side 6
110261

Det er i betænkningen (side 406) angivet, at en skyldner skal have mulighed for at stifte ny gæld til opstart af ny erhvervsvirksomhed under gælds-sanerings-sagens behandling (efter konkurs). Det bør præciseres, at en eventuel ny gældsstiftelse ikke må påvirke skyldnerens mulighed for at betale dividende til de gamle kreditorer, da skyldneren ellers under gælds-sanerings-sagen vil kunne indrette sin økonomi således, at der ikke bliver mulighed for dividendebetaling til de gamle kreditorer.

Finansrådet er endvidere betænkelig ved, at det i § 236 a, stk. 2 er op til skyldner selv at give meddelelse til fordringshavere og skifteretten, hvis skyldnerens økonomiske forhold forbedres væsentligt. Dette forhold kunne let overses af en skyldner. Finansrådet skal derfor foreslå, at det pålægges skyldner at indsende dokumentation for sine økonomiske forhold til skifteretten og fordringshaverne en gang årligt. Dette kunne ske ved, at ordet "kan" ændres til "skal" i stk. 2, sidste sætning og tilføje "en gang årligt".

Finansrådet besvarer gerne eventuelle spørgsmål, som ovenstående måtte give anledning til.

Med venlig hilsen

Jens Loft Rasmussen

ringssagen. Finansrådet skal opfordre til, at det nærmere beskrives, hvordan tidspunktet for det økonomiske kollaps fastsættes.

Side 5
110261

I vurderingen af, hvor stor en del af skyldnerens pensionsopsparing, der skal betales til kreditorerne i forbindelse med gældssaneringen, indgår en række kriterier, herunder den forventede pensionsalder. Med det formål at stille alle gældssanerede personer lige og lette administrationen af reglerne foreslår Finansrådet, at der i beregningerne anvendes en fast pensionsalder fx 65 år. Herved undgås også den omgåelsesmulighed, der kan være ved at lade skyldneren vælge en tilfældig pensionsalder.

Gældssanering i forbindelse med konkurs

Finansrådet finder det usikkert, om de foreslåede ændringer vil medføre en stigning i antallet af iværksættere og "genstartere". For pengeinstitutterne er det afgørende ved en kreditvurdering af en erhvervsdrivende, der efter en konkurs ønsker at starte ny virksomhed, om den pågældende har evnen til at drive den ønskede virksomhed og årsagerne til den første virksomheds konkurs.

Etablering af en adgang til lempeligere gældssanering af erhvervsmæssig gæld støder på det problem, at det kan være vanskeligt at adskille erhvervsmæssig og privat gæld. I praksis ses ofte en sammenblanding af gæld, og en erhvervsmæssig gæld kan være opstået i en isoleret set sund virksomhed, men hvor der har været betalt for høje lønninger. Afgørelsen af gældens karakter vil bero på et konkret skøn, som formodentlig vil resultere i en uens praksis i landets retskredse og give anledning til ekstra administration hos kreditorerne. Der er derfor behov for en yderligere præcisering af "erhvervsmæssig gæld".

Med den foreslåede model forudsiger Finansrådet, at gældssanering vil blive standard i forbindelse med en konkursbehandling og skulle betales under denne. En sådan praksis vil være uheldig og fordyre sagsbehandlingen, da kurator ikke også vil kunne være skifterettens medhjælper i gældssaneringsagen.

Efter § 233, stk. 2 bortfalder krav på renter efter konkursdekretets afsigelse i visse tilfælde. Finansrådet finder bestemmelsen uklar og skal bede Justitsministeriet bekræfte, at der ikke tilsigtes en ændring af gældende praksis, hvorefter kreditor forlods kan anvende sit pant til dækning af efterstillede renter, dvs. renter påløbet efter konkursdekretet.

Det følger af den foreslåede § 236 a, stk. 1, at hvis skyldneren på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering afsiges, har uafklarede økonomiske forhold, kan skifteretten i kendelsen om gældssanering bestemme, at gældssaneringsagen kan genoptages med henblik på en ændring af den procent, hvortil fordringen nedsættes. Det er Finansrådets opfattelse, at det første "kan" bør ændres til "skal". Det skal være standard, at hvis kreditorerne skal acceptere, at gældssaneringskendelsen kan afsiges, før skyldne-

Bestrider skyldneren fordringen

I § 209 foreslås indsat en bestemmelse, hvoraf det fremgår, at hvis skyldneren bestrider en anmeldt fordring, bortfalder retten til dækningen af fordringen, hvis fordringshaveren ikke inden tre måneder fra skifterettens underretning har anlagt sag om fordringen. Taber skyldneren sagen og pålægges at betale sagsomkostninger, skal disse indgå i gældssaneringen og dermed betales af kreditorerne.

Finansrådet kan ikke støtte, at en skyldner kan få saneret omkostningerne til en tabt sag. Der savnes et incitament for skyldneren til kun at bestride en fordring i tilfælde, hvor indsigelsen har et reelt indhold. Der er risiko for, at nogle skyldnere vil benytte en "gratis" procesmulighed i situationer, hvor der mest er tale om chikane over for enkelte kreditorer.

Finansrådet skal foreslå, at de omkostninger, som skyldneren pålægges at betale for en tabt retssag, holdes uden for gældssaneringen, da disse omkostninger må anses for opstået efter skifterettens indledning af gældssaneringssagen.

Små fordringer

Finansrådet kan tilslutte sig forslaget i § 216, stk. 1 om, at der ved beregning af den procent, hvortil fordringerne skal nedsættes, ses bort fra fordringer, som kun vil afkaste et ubetydeligt beløb.

Budgetforhold samt udkast til bekendtgørelse

Finansrådet finder det meget positivt, at der i § 216, stk. 6 gives Justitsministeren hjemmel til at fastsætte klare regler for beregning af afdrag, opstilling af budgetter, fastsættelse af rådighedsbeløb mv., således at der skabes en ens praksis. Finansrådet har dermed ikke taget stilling til rimeligheden af de i betænkningen angivne beløb for de forskellige budgetposter.

Af udkastet til bekendtgørelse følger, at skyldneren skal betale månedlige afdrag. Finansrådet finder denne regel uhensigtsmæssig for både skyldner og kreditorer, da der for skyldner kan være en del omkostninger forbundet med månedlige betalinger til et større antal kreditorer, og det for kreditorerne vil betyde ekstra administration. Finansrådet skal i stedet foreslå, at skyldner indbetaler de månedlige afdrag på en konto, og at der herfra sker udlodning til kreditorerne én gang årligt, således som det over for Finansrådet oplyste er sædvanlig praksis i dag.

Pensionsordninger

Finansrådet deler Konkursrådets opfattelse af, at udbetalinger fra forskellige pensionsordninger i videst muligt omfang skal behandles ens. Dette er et emne, som har givet anledning til stor usikkerhed i praksis, og det findes derfor hensigtsmæssigt at fastsætte regler for håndteringen af pensionsordninger, indbetaling af uforholdsmæssigt store beløb mv.

Indbetalinger foretaget på en privattegnet ordning efter tidspunktet for skyldnerens økonomiske kollaps skal som hovedregel indgå i gældssane-

udækkede panterettigheder. En løsning i denne situation kunne være en mulighed for genoptagelse af sagen

- det kan blive vanskeligt for skyldner at skaffe ny finansiering, da pantrettigheder, som er bortfaldet ved kendelsen om gældssanering, efter stk. 4 kan vågne op igen, hvis kendelsen ophæves. Dette vil være et ikke ubetydeligt usikkerhedsmoment for en senere kreditor
- reglen vil medføre mere administration hos både skifteretten og kreditorer.

Finansrådet skal derfor foreslå, at der sker en ændring af den foreslåede § 199 a, således at panthaverne får tinglyst en eventuel panteret for den udækkede del af deres fordringer. Den udækkede del vil efter dette forslag først kunne kræves betalt, når der sker ejerskifte af ejendommen og indenfor ejendommens værdi på ejerskiftetidspunktet. Skyldneren opnår herved mulighed for at blive boende i sin ejendom, mens en efterfølgende konjunkturgevinst kommer panthaverne til gode og ikke skyldneren, dennes familie eller andre, uden at de oprindelige panthavere først er blevet tilgodeset.

Præklusivt proklama

Ved indførelse af et præklusivt proklama, som foreslået i § 208-208b, vil en meddelelse i Statstidende uden angivelse af skyldnerens CPR-nummer være uden værdi for alle større kreditorer. Skyldnerens navn (senest kendte) adresse mv. er ikke tilstrækkeligt til identifikation hos pengeinstitutterne, og en del af Finansrådets medlemmer abonnerer derfor heller ikke på Statstidende i dag.

Finansrådet er af den opfattelse, at der ikke er behov for indførelse af et præklusivt proklama for kendte kreditorers fordringer. Hvis det alligevel indføres, skal Finansrådet foreslå, at skifteretten ved indledning af en gældssaneringssag skal give meddelelse herom til CPR-registeret. Herfra kan pengeinstitutternes datacentraler trække oplysningerne, ligesom det i dag sker ved dødsfald. For at begrænse eventuelle misbrugsmuligheder kunne CPR-numrene slettes efter fx 8 uger (anmeldelsesfristen).

Betingede fordringer

I § 208 b, stk. 3 foreslås det, at hvis en anmeldt fordring er betinget (fx et kautionsløfte), bortfalder retten til dækning af fordringen, når sagen er sluttet med afgørelse om gældssanering. En sådan bestemmelse vil efter Finansrådets opfattelse kunne få den meget uheldige konsekvens, at et pengeinstitut, i de tilfælde hvor kautionisten indleder gældssanering, ser sig nødsaget til at opsig et ellers ikke misligholdt lån for at sikre sig eventuel dividende i gældssaneringssagen. Bortfald af en kautionsforpligtelse er i dag forfaldsgrund i mange pengeinstitutters standarddokumenter. Hvis der ikke afsættes midler til betingede fordringer, må det forventes at blive sædvanlig praksis i pengeinstitutterne, at et engagement opsiges, hvis en kautionist indleder gældssanering. Bestemmelsen bør derfor udgå.

landets retskredse. Finansrådet er endvidere enig i, at det anførte er i overensstemmelse med praksis.

Side 2
110261

Pant i skyldners faste ejendom til helårsbeboelse

Da Konkursrådet er af den opfattelse, at overbehæftede boliger i dag kan være til hinder for gældssanering, foreslås det i lovudkastets § 199 a, at kendelse om gældssanering ikke omfatter pantefordringer, der ligger inden for handelsværdien af skyldnerens faste ejendom med tillæg af 10 pct. Panthaverne omfattes derimod af kendelsen for så vidt angår den del af deres personlige fordring mod skyldneren, der overstiger handelsværdien med tillæg af 10 pct. Det følger videre, at panterettigheder i skyldnerens ejendom, der ligger uden for handelsværdien med tillæg af 10 pct., bortfalder ved afsigelse af kendelse om gældssanering (forudsat at skyldnerens samlede boligudgifter herefter er rimelige). Panteretten vil dog "vågne op" på den oprindelige plads i prioritetsrækken, hvis kendelse om gældssanering ophæves i afdragsperioden. Reglen skal finde tilsvarende anvendelse på skyldnerens andelsbolig.

Finansrådet deler Konkursrådets synspunkt om, at en overbelåning af skyldners faste ejendom ikke må være til hinder for en gældssanering, men Finansrådet er imidlertid af den opfattelse, at dette heller ikke er tilfældet i dag. Det er erfaringen hos Finansrådets medlemmer, at der ofte afsiges gældssaneringskendelser i sager, hvor skyldneren har fast ejendom. Finansrådet finder derfor ikke, at der i praksis er et behov for en sådan bestemmelse.

Den foreslåede 10 pct. regel i § 199 a findes stærkt skyldnerbegunstigende. Den harmonerer ikke med Konkursrådets overordnede mål om at finde en balance mellem skyldners og kreditors modsatrettede synspunkter. De væsentligste problemer i forhold til bestemmelsen er, at:

- der forekommer kraftige udsving i ejendomspriserne
- hvis ejendommen efter afsigelse af kendelsen stiger i værdi, og skyldner sælger den, så vil det beløb, der overstiger ejendomsværdien på opgørelsestidspunktet med tillæg af 10 pct., tilhøre skyldneren – også selv om salget sker i afdragsperioden. En sådan regel vil være en urimelig begunstiggelse af skyldner, da panthaver både tvinges til at frafalde sit pant og retten til den forventede fremtidige værdistigning. Retten gælder også den værdistigning som finder sted i afdragsperioden
- det forekommer uklart, hvorledes § 199 a, stk. 2, sidste punktum skal fortolkes. Ifølge bemærkningerne sigter bestemmelsen alene på den situation, hvor skyldners ejendom falder i værdi
- ejendommen skal alene vurderes af én sagkyndig, og der er ikke fastsat retningslinier for beregningen. Vurderingen vil kunne påvirkes af formålet med vurderingen eller tilfældigheder. Der kan endvidere være stor forskel på vurderede ejendomspriser fra mægler til mægler
- kreditorerne har ingen mulighed for at gøre indsigelse mod åbenbart forkerte vurderinger
- hvis ejendommen falder i værdi, vil skyldner blive tvunget til at beholde sin ejendom i afdragsperioden, da der ikke er afsat midler til betaling af

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Konkursrådets betænkning om gældssanering

Justitsministeriet har sendt Konkursrådets betænkning om gældssanering i høring med anmodning om bemærkninger.

Det er Finansrådets overordnede opfattelse, at betænkningen indeholder en grundig analyse af problemstillingen, og at den indeholder en række hensigtsmæssige forslag. Særligt findes bestræbelserne på at skabe en ensartet praksis for gældssanering i landets retskredse og at fastsætte klare regler for opstilling af budgetter, håndtering af pensionsordninger mv. meget tiltrængte. Finansrådet deler Konkursrådets vurdering af, at det ikke er muligt at fastsætte tilstrækkeligt klare og praktisk anvendelige, objektive kriterier, der adskiller iværksættere fra andre erhvervsdrivende, samt at eventuelle særlige regler bør gælde alle erhvervsdrivende.

Finansrådet mener imidlertid, at der bør ske en ændring af forslaget om at lade panterrettigheder i en skyldners faste ejendom, der ligger ud over ejendomsværdien tillagt 10 pct., bortfalde. Hvis ejendommen senere sælges for et højere beløb, bør dette komme pantkøber til gode.

Der er ligeledes behov for en ændring af forslaget om, at sagsomkostninger for tabte retssager, hvor skyldneren har bestridt fordringen, kan indgå i gældssaneringen. Der bør være et incitament for skyldneren til at overveje procesrisikoen og ikke blot kunne sende regningen videre til kreditorerne. Sådanne sagsomkostninger bør derfor holdes uden for gældssaneringen.

Endvidere må det være en forudsætning for afsigelse af gældssaneringskendelse, før skyldnerens økonomiske forhold er afklarede, at sagen skal kunne genoptages. Der bør ikke være valgfrihed på dette punkt.

Endelig vil det i praksis ofte være særdeles svært at skelne mellem privat og erhvervsmæssig gæld, hvorfor der er behov for yderligere præcisering.

Nedenfor findes Finansrådets bemærkninger til udvalgte ændringsforslag. Systematikken følger lovudkastet.

Betingelser for gældssanering

Finansrådet kan tilslutte sig forslaget til ny § 197, som angiver praksis i dag og har til hensigt at skabe en ensartet behandling af gældssaneringsager i

8. oktober 2004

Finansrådets Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Rikke Friberg
Telefon 3370 1080
e-mail rif@finansraadet.dk
Telefon 3370 1000
Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Journalnr. 333/02
Dok. nr. 110261-v4

Signe Ankjærgaard (951sia)

Fra: \$Justitsministeriet (951jm)
Sendt: 4. oktober 2004 14:16
Til: £JOURProcesretskontoret (951s16)
Emne: VS: Forbrugerrådets høringssdvar vedr. gældssanering

Prioritet: Høj

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Susanne Danø [mailto:sd@fbr.dk]
Sendt: 4. oktober 2004 14:07
Til: \$Justitsministeriet (951jm)
Emne: Forbrugerrådets høringssdvar vedr. gældssanering
Prioritet: Høj

** High Priority **

Forbrugerrådet har ingen bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om betækning om gældssanering afgivet af Konkursrådet. Dog finder Forbrugerrådet, at det er vigtigt at rådighedsbeløbet ved en gældssanering ikke forringes.

Forbrugerrådet kan således ikke tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte.

Med venlig hilsen
Lotte Aakjær Jensen
Økonom

Kapitel 15: Småfordringer og administration af udbetalinger, § 216:

Det ville være hensigtsmæssigt, at der indføres bestemmelser om, at skifteretten kan bestemme, at der bortses fra småfordringer. Da dividendesatserne for afdragsperioden kan være meget små og med mange, ofte forskellige decimaler, kunne der måske tillige overvejes en forenkling heraf.

Til kapitel 17: Gældssanering for iværksættere

Til §§ 236 a-b: Har skifteretten på det tidspunkt, hvor kendelse om gældssanering afsiges, på grund af uafklarede økonomiske forhold besluttet, at kendelsen kan genoptages, påhviler det efter forslaget skyldneren at give fordringshaverne og skifteretten underretning om væsentlige forbedringer af de økonomiske forhold. Herefter kan skifteretten på begæring af en fordringshaver genoptage gældssanerings sagen med henblik på at forhøje den procent, hvortil fordringerne er nedsat.

Det ville være mest hensigtsmæssigt hvis det er skifteretten, der af egen drift skal indlede en genoptagelse, da denne er i besiddelse af skyldnerens oplysninger og hurtigt kan vurdere karakteren af disse. Kreditorerne har i øvrigt ikke indflydelse på gældssanerings sagens forløb, og det kunne måske komme til at bero på tilfældigheder, hvis genoptagelser blev kreditorstyrede.

Venlig hilsen

Birgit Madsen
Juridisk Chef

Vivian G. Petersen
Fuldmægtig

nemskuelighed, når de særskilte poster i budgettet reduceres i forhold til dem, der medregnes i dag.

Selv om rådighedsbeløbet øges for at kunne dække udgiftsposter, der ikke optræder særskilt i budgettet, kan der blive tale om en strammere økonomisk situation for skyldneren, end tilfældet er i dag. Dette skyldes, at udgifter, der hidtil til dels har været opført som særskilte poster, f.eks. indbo- og ansvarsforsikringer, sygeforsikring Danmark, leje af TV og nødvendige hårde hvidevarer, og undtagelsesvis udgifter til børns privatskoler, fremover skal afholdes af rådighedsbeløbet, som ikke synes helt tilsvarende forhøjet.

Det findes hensigtsmæssigt, at det bliver præciseret, at fravigelse af princippet om husstandsindkomst kun kan ske, når al væsentlig gæld hidrører fra tiden, inden indgåelse af nyt ægteskab/samliv. En sådan fravigelse finder allerede sted ved vurderinger af betalingsevne i forbindelse med afvikling af offentlig gæld.

Kapitel 9: Skattemæssige forhold

Det findes hensigtsmæssigt, at reglerne om rentefradragsret ændres, da den hidtidige forholdsmæssige fordeling har medført et stort tidsforbrug hos både skatteforvaltning og medhjælper uden større nytteværdi for skyldnerne. Derimod findes der ikke at burde ske indskrænkning i adgangen til at indregne restskat og restancer i forskudsskatten, jf. kildeskattelovens § 61, stk. 3, men derimod at den nuværende praksis vedrørende betalte skatter på indledningstidspunktet, bør bibeholdes.

Kapitel 10: Panterettigheder, § 199 a:

Forslaget er hensigtsmæssigt, idet det giver skyldnere, der ejer en overbehæftet fast ejendom, bedre muligheder for at få en gældssanering, og for at kunne overholde vilkårene herfor. Forslaget tilgodeser samtidigt panthavernes interesser i forbindelse med ophævelse af en kendelse, jf. § 199 a, stk. 4.

Kapitel 11: Prækusivt proklama, § 208:

Krav, der anmeldes efter kendelse om gældssanering er afsagt kan medføre, at skyldneren ikke eller kun vanskeligt vil kunne overholde afdragsbestemmelserne. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at der efter forslaget straks efter gældssaneringsagens indledning udstedes et prækusivt proklama, og at dette proklama sendes til alle kendte fordringshavere.

Kapitel 12: Fordringsprøvelse, § 209:

Der bør indføres en frist for sagsanlæg, såfremt skyldneren bestrider en fordring.

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering

Justitsministeriet har i udateret brev (Procesretskontoret, sagsnr. 2004-711-0114) modtaget den 16. august 2004 anmodet om eventuelle bemærkninger til Konkursrådets betænkning om gældssanering.

Betænkningen har været forelagt Frederiksberg Kommunes skatteafdeling, betalingskontoret, og der er følgende bemærkninger til betænkningen:

Kapitel 6: Betingelserne for gældssanering, § 197:

Det skønnes hensigtsmæssigt - især for at kunne skabe en mere ensartet gældssaneringspraksis på landsplan - at det af bestemmelsen kommer til at fremgå, hvilke kriterier, der skal lægges vægt på ved en vurdering af, om der kan afsiges kendelse om gældssanering.

Kapitel 7: Formueforhold - realisation af aktiver, § 222 a:

Det skønnes hensigtsmæssigt, at den seneste retspraksis på området kodificeres, således at uforholdsmæssigt store indbetalinger på pensionsordninger skal indgå i gældssaneringssagen, samt at der ikke kan ske modregning efter § 42, stk. 1, i en ophævet pensionsordning.

Kapitel 8: Budgetforhold

Det vil sikre en mere ensartet sagsbehandling, når det i bekendtgørelsesform kommer til at fremgå, hvilke poster og hvor stort et rådighedsbeløb, der skal indgå i skyldnerens budget. Ligeledes vil det øge budgettets gen-

30. september 2004
Sagsbeh: VP
Sagsnr.:82723
Emnenr.: 0.0.00
Dokument: 452335

Juridisk Sekretariat
Rådhuset
2000 Frederiksberg
www.frederiksberg.dk

Telefon
Telefax 38 21 29 90
juridisk@frederiksberg.dk

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 4. oktober 2004

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

Ref OCO
oco@kl.dk
Dir 3370

Der henvises til Justitsministeriets brev af 6. juli 2004. Det fremgår af betænkningen, at:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

”Lovudkastet indeholder bestemmelse om, at en fordringshaver skal fralægge sig den fyldestgørelse, som er indvundet ved lønindeholdelse (eller ved en frivillig aftale der er indgået som et alternativ til en egentlig lønindeholdelse) efter indledning af en sag om gældssanering, hvis sagen slutter med en afgørelse om gældssanering.

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

Efter den nuværende retstilstand er det alene offentlige myndigheder, der kan foretage lønindeholdelse. For disse myndigheder indebærer bestemmelsen, at de skal aflevere de fulde indvundne beløb til fordeling blandt de øvrige kreditorer, og at de herefter i afdragsperioden alene modtager dividende af beløbet.

www.kl.dk

1/2

Justitsministeriet er ikke i besiddelse af oplysninger om offentlige myndigheders samlede lønindeholdelse, hvorfor det ikke er muligt nærmere at opgøre de økonomiske konsekvenser af bestemmelsen.”

KL skal hertil bemærke, at man ikke umiddelbart er i stand til at kvantificere de økonomiske konsekvenser af ændringerne for kommunerne. Det er dog umiddelbart vurderingen, at der må være tale om et mindre beløb. KL går ud fra at et evt. lovforslag vil blive sendt i egentlig DUT-høring på sædvanlig vis.

Med venlig hilsen

Ole Cordsen

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

Justitsministeriet, Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATE 10. sept. 2004

J.NR. 540.30/6573

Jmt. modt.

14 SEP. 2004

Vedrørende Konkursrådets betænkning om gældssanering

Institut for Menneskerettigheder har modtaget Justitsministeriets anmodning om evt. bemærkninger til ovennævnte den 16. august 2004.

Instituttet har ingen bemærkninger af menneskeretlig art.

Med venlig hilsen

Morten Kjærum
Direktør

at konkludere at man ikke vil ændre reglerne, for at undgå at visse skyldnere vil spekulere deri, hvilke situationer er det så egentlig der er tale om? Fra tidspunktet hvor en gældssanerings sag indledes til kendelse afsiges forløber typisk mellem 1/2-1 år. Det er vel ikke ofte man kan forudsige en arveladers død inden for dette tidsrum. Og selv om man kunne, kan det vel også diskuteres om der er tale om at dødsfaldet er så nært forestående, at der skal tages hensyn til det under behandlingen af gældssanerings sagen. Tvært imod vil det på de fleste skyldnere og deres slægtninge virke utroligt stødende med denne spekulation fra skifterettens og kreditorernes side, der konkret vil betyde indhentelse af oplysninger om testamentariske bestemmelser, formueforhold og helbredstilstand. Hensynet til forventet arv bør ikke indgå i de kommende regler om den økonomiske vurdering i forbindelse med behandlingen af en gældssanerings sag.

Rentefradragsretten:

Til allersidst blot en stor undren over at regeringens skattestop skulle forhindre konkursrådet i at fremkomme med et forslag om ændring af ligningslovens § 5 stk. 9, der ville indebære en afskaffelse af rentefradragsretten i gældssanerings sager. Et sådan forslag ville spare det offentlige for ressourcekrævende administration, det ville betyde en mere smidig administration af selve tilbagebetalingen, ligesom det vil aflaste skifterettens medhjælper betydeligt, således som det da også fremhæves af Konkursrådet på side 202.

Et forslag om afbureaukratisering, som oven i købet nyder tilslutning fra det berørte ressortministerium, bør Konkursrådet ikke afstå fra at fremlægge, og politikerne bør ikke nægte at lade det gennemføre.

Med venlig hilsen

p.v.a.

Dans Retspolitisk Forening

Lulla Forchhammer
E-mail: forchhammer@ecolaw.dk

med at standse indbetalingerne, hvilket vil være den direkte konsekvens af forslaget.

Desuden ses det ikke, at indbetalingen til efterløn adskiller sig væsentligt fra indbetalingerne til ATP, Særlig Pensionsopsparing og den tvungne sædvanlige pensionsopsparing der måtte følge af et ansættelsesforhold. Disse ordninger er der ingen særregler om, og indbetalingerne af fagligt kontingent bør derfor indregnes særskilt i budgettet på udgiftssiden med den fulde udgift, inklusiv efterløn.

Indboforsikring:

Som et beløb der tillige skal udredes af rådighedsbeløbet peger Konkursrådet på den almindelige indboforsikring.

Dette stiller lejere langt ringere en ejendomsindehavere, idet sidstnævnte gruppe har fået indregnet bygnings- og brandforsikring i fastsættelsen den rimelige husleje, jf. Konkursrådets udkast til bekendtgørelse om gældssanering § 4.

En brand der raserer alt hos en lejer, vil have uoverskuelige konsekvenser såfremt denne ikke er forsikret. Det samme vil gælde hvis skyldneren rammes af vandskade, ran og tyveri.

Det er helt uforståeligt, at Konkursrådet har valgt at lade denne relativt beskudne udgiftspost udgå af budgettet. Såfremt udgiften skal udredes af rådighedsbeløbet, der i forvejen er meget stramt, vil resultatet være, at skyldnere under gældssanering, der ikke har en ejerbolig, vil være uden forsikring. Dette kan hverken ud fra en menneskelig eller samfundsmæssig betragtning være rimeligt. Det strider da også mod de anbefalinger der lyder fra politisk hold, at man som borger i Danmark hver især må søge at forsikre sig mod større tab, idet samfundet ikke har ressourcer til at indtræde i sådanne situationer. Forslaget virker ugennemtnækt.

Ad 3. Husstandsindkomsten:

Det er et stort fremskridt Konkursrådet har taget i spørgsmålet om ægtefællers/ samlevendes pligt til at hæfte for den andens gæld.

Det har været stødende, at de almindelige regler om særhæften og særråden har været sat ud af kraft i forbindelse med gældssanering. Blot burde Konkursrådet være gået linen ud, og lagt op til, at hvert individ skal vurderes hver for sig. Men som sagt, initiativet er prisværdigt og absolut et skridt på vejen.

Forventet arv:

Afslutningsvis skal det kort bemærkes, at den lange diskussion om forventet arv, synes ude af trit med virkeligheden. Når man afslutter diskussionen med

år, og lån til for eksempel bolig eller virksomhed typisk afvikles over 30 år, virker det besynderligt at der skal gælde en speciel praksis for netop studiegæld. Det vil derfor være nærliggende, nu man har fat i en ensretning af reglerne, også at regulere de enkelte gældsforhold indbyrdes, således at skyldnere med studiegæld ikke belastes hårdere end andre skyldnere.

Budget:

Forslaget til fastsættelse af det almindelige husstandsbudget forudsætter som noget nyt, at almindelige udgifter, der kan anses som sædvanlige udgifter, så som licens, telefonabonnement og indboforsikring (for skyldnere der ikke er boligejere), skal udredes af rådighedsbeløbet. Samtidig er rådighedsbeløbet hævet i overensstemmelse med Forbrugerinformationens husholdningsbudget.

Rådighedsbeløb:

En central fastsættelse af rådighedsbeløbet er et fremskridt, men såfremt ovennævnte udgifter, der tidligere har kunnet fradrages under de faste udgifter i budgettet, skal udredes af rådighedsbeløbet, er dette for lavt sat i Konkursrådets udkast til en bekendtgørelse om gældssanering § 10.

For det første tager fastsættelsen af rådighedsbeløbet udgangspunkt i Forbrugerinformations discountbudget, hvilket indikerer, at man i dagens Danmark vanskeligt kan leve for færre midler. Alligevel er rådighedsbeløbet i forslaget fastsat i underkanten af dette discountbudget, nemlig til 4.180 kr. selv om Forbrugerinformations rådighedsbeløb for en mand i alderen 30-49 er minimum 4.282 kr. At kvinder kan klare sig for lidt mindre, hjælper ikke mænd i denne aldersgruppe, og når der er tale om et discountbudget, bør de 100 kr. mere om måneden i rådighedsbeløb afsættes.

Boligudgifter:

Når konkursrådet i forbindelse med overvejelserne om budgettet skriver, at der skal tages hensyn til rimelige boligudgifter, er det vigtigt at denne vurdering så følger den til tider meget stejlt stigende priskurve indenfor boligmarkedet, særlig i københavnsområdet. Da der samtidig er mangel på billige lejeboliger, bør det fastslås, at også forholdsvis høje boligudgifter kan være nødvendige at acceptere, såfremt en billigere erstatningsbolig ikke kan fremskaffes.

Efterløn:

Konkursrådet foreslår, at den del af de faglige kontingenter, som betales til efterlønsbidrag, skal udredes af rådighedsbeløbet, hvilket er uforståeligt.

Argumentet, der fremføres på s. 161 er, at der reelt er tale om en opsparring. Skyldneren har dog ikke mulighed for at udskyde opsparringen, idet lovgivningen er udformet på en sådan måde, at der i en længere årrække skal indbetales på efterlønskontoen, såfremt muligheden for at gå på efterløn skal kunne opretholdes. En 3-5-årig periode uden indbetalinger, vil således udelukke skyldneren i at gå på efterløn. Dertil kommer, at man kan risikere ikke at kunne modtage dagpenge efter det fyldte 55 år, såfremt efterlønsbidrag ikke er betalt. Der er således store konsekvenser forbundet

med en årlig forrentning der ligger på op til adskillige gange den almindelige udlånsrente.

Det er næsten uden undtagelse de allersvagest stillede samfundsgrupper, der benytter sig af denne mulighed for at få møbler og andet indbo, ofte med ganske alvorlige psykiske, sociale og økonomiske problemer til følge. Det praktiske arbejde med denne gruppe af skyldnere afslører igen og igen, at disse mennesker, er frygtelig skyldbetyngede og i udtalt grad lider psykisk under presset fra kreditorerne.

En udtalt forpligtelse til kreditorhensyn, i tilfælde hvor gælden er opstået som følge af højt forrentede lån uden forudgående kreditgodkendelser, er svær at få øje på.

Det vil derfor være en fordel, både for skyldneren og samfundet, at man i disse situationer kan imødekomme en anmodning om gældssanering, så skyldneren kan få styr på sin tilværelse og økonomi, i stedet for at vente i flere år og risikere at gælden forhindrer skabelsen af en stabil tilværelse.

Hensynet til skyldnerens resocialisering samt samfundets sociale budgetter bør i disse situationer gå forud for kreditorhensynet, og udtrykket i § 197 stk. 2 "i almindelighed" bør derfor uddybes, helst i bestemmelse men i al fald i bemærkningerne.

Ad 2. Bekendtgørelse vedr. budget og afdrag til kreditorerne:

Forslaget til i bekendtgørelsesform at fastsætte et regelsæt for hvordan budgettet skal udfærdiges har nogle klare fordele, herunder at der vil etableres en ensartet behandling. Men således som forslaget til bekendtgørelsen er udformet, er der problemer forbundet hermed.

For det første bør det overvejes, om afdragsperiodens længde fortsat som udgangspunkt skal være 5 år. Typisk vil de skyldnere der er nævnt ovenfor under pkt. 1, have været håbløst forgældet i 10-15 år, inden de får taget initiativ til at søge gælden saneret. Yderligere 5 år under økonomiske vilkår på et absolut minimum, bør alene gælde i de tilfælde, hvor skifteretten finder det rimeligt ud fra de betragtninger der i øvrigt lægges til grund ved vurderingen.

Det foreslås derfor at der som udgangspunkt fastsættes en afdragsperiode på 3 år, som det kendes fra andre retssystemer, herunder amerikansk og fransk ret. Sidstnævnte har en bestemmelse om at afdragsperioden maksimalt kan udgøre 5 år.

Studiegæld:

Det skal i øvrigt her nævnes, at der ved sanering af studiegæld, nærmest har udviklet sig en fast praksis med at Økonomistyrelsen (tidligere Finansstyrelsen og tidligere endnu Hypotekbanken) har krævet afdragsperioden forlænget til op til 10 år. Argumentet har været, at studiegæld er en langsigtet investering, men da studiegæld normalt afvikles på mellem 8 og 15

således slet ikke være mulighed for at man nogen sinde får en ikke tidsbegrænset ansættelse.

Dertil kommer, at mange ikke tidsbegrænsede stillinger reelt kan være ligeså usikre som de tidsbegrænsede.

Det bør der tages højde for i bestemmelserne, eller i al fald i bemærkningerne hertil. Man kunne for eksempel overveje, om ikke der burde gælde det samme for de åremålsansatte, som der er forslag om skal gælde for iværksættere, nemlig en lempelse af kravet om afklarede indtægtsforhold samt mulighed for skifteretten til at genoptage gældssanerings sagen både med henblik på at ned- og opjustere betalingsvilkårene.

Økonomisk uansvarlighed:

I forslaget til § 197 stk. 2 fremgår det nu udtrykkeligt, hvilke kriterier der skal lægges til grund, såfremt skifteretten almindeligvis skal nægte at afsige kendelse.

Ifølge hidtidig praksis, har det været muligt at opnå gældssanering, selv om gælden har været stiftet under de forhold, der er opregnet i § 197 stk. 2.

Det er derfor et problem, at der ingen steder gøres opmærksom på, at det både ud fra en rimelighedsbetragtning men også ud fra hidtidig praksis har været muligt at opnå gældssanering, selv om gældsstiftelsen er sket som følge af forskellige afskygninger af økonomisk uansvarlighed.

Gældsstiftelse hænger ofte sammen med psykisk sygdom, psykiske problemer, incest, misbrug, voldeligt samliv m.v. Der kan derfor være tilfælde, hvor skyldneren på et tidspunkt i sit liv for eksempel har optaget nye lån for at kunne afdrage på gamle (§ 197 stk. 2, nr. 2 litra a), eller har stiftet forbrugsgæld (§ 197 stk. 2, nr. 2 litra c).

Der vil i sådanne situationer ofte være gode grunde til at indlede en gældssanering med henblik på resocialisering samt for at forhindre eller begrænse belastning af de sociale budgetter.

En del skyldnere er af forskellige grunde kommet i en situation, hvor de er havnet i en gældsfælde. Ud over at disse mennesker som regel kun besidder en ringe indsigt og forståelse for deres egen økonomiske situation, er et fællestræk ofte, at man som udgangspunkt har en indgroet holdning om, at man bør svare enhver sit. Når opkrævningerne så kommer i en lind strøm, og det står klart at kravene ikke kan indfries, gribes i panik til løsninger, der reelt fører til en ond nedadgående spiral, nemlig ny dyr gældsstiftelse for at holde gamle kreditorer fra døren.

Gæld som nævnt i § 197 stk. 2 litra a og c, er ofte stiftet på grund af de muligheder de danske forbrugere har for at optage private kontolån. Lån der som regel ydes uden forudgående økonomisk vurdering af låntager og

1. Lovfæstelse af betingelserne for opnåelse af gældssanering,
2. Fastsættelse af det beløb skyldneren skal afdrage til kreditorerne i bekendtgørelsesform,
3. Ændring af reglerne om inddragelse af den samlede husstandsindkomst i beregningsgrundlaget, således at alene skyldners nettoindkomst med fradrag af halvdelen af husstandens rimelige udgifter lægges til grund, såfremt en overvejende del af gælden er stiftet før indgåelse af ægteskab/samliv,
4. Udeladelse af børnefamilieydelse og andre ydelser der tilfalder skyldnerens husstand i kraft af dennes børn, også selv om disse ydelser overstiger de faste udgifter til børnene,
5. Regler om inddragelse af pensionsordninger, herunder sikring af at der ikke kan ske modregning i frikøbte pensionsordninger fra f.eks. pengeinstitutters side,
6. Inddragelse af pantsikrede rettigheder i gældssaneringen, i det omfang den pantsikrede ejendom er overbehæftet,
7. Offentlige myndigheders fralæggelse af fyldestgørelse indvundet ved lønindeholdelse efter gældssaneringssagens indledning,
8. Mulighed for at skifteretten kan genoptage en kendelse om gældssanering med henblik på nedsættelse af dividenden,
9. Unladelse af at inddrage boligindskud og lønforskrivning,

En række af de ovennævnte forslag har til formål at skabe ensartede retningslinier for landets skifteretter. Men også erfaringer fra de 20 år gældssaneringsinstituttet har eksisteret, er fremført i betænkningen, hvilket for de fleste forslags vedkommende tegner særdeles positivt.

Dog ønskes en række bemærkninger knyttet til enkelte af de ovenstående punkter.

Ad 1. Betingelserne for opnåelse af gældssanering:

Det er positivt, og på høje tid, at der nu foreslås ændringer og ensretning af vilkårene for opnåelse af gældssanering. Det er ligeledes positivt, at man nu foreslår at vende bestemmelsen om, således at ansøger som udgangspunkt skal have gældssanering, med mindre der er noget der taler imod. De forhold der angives at tale imod, svarer til hidtidig praksis.

Tidsubegrænset ansættelse:

Det fastholdes i forslaget § 197 stk. 2, nr. 1, at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, såfremt skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede.

Det har i den hidtidige praksis betydet, at ansøgeren skulle være ansat i en fast ikke tidsbegrænset stilling.

Udviklingen på arbejdsmarkedet, særlig for mange ledere, mellemledere og forskere, går i retning af åremålsansættelser, i mange typer jobs vil der

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Procesretskontoret v. Per Fiig

Den 8. oktober 2004
LF/
J.nr. 8034-02

Vedr. Deres sagsnr.: 2004-711-0114 – Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering

På vegne af Dansk Retspolitisk Forening (DRF) skal jeg nedenfor fremkomme med Foreningens bemærkninger til Betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, der netop er afgivet af konkursrådet.

Indledningsvis skal det understreges, at betænkningen indeholder forslag til en lang række klare forbedringer i forhold til den nuværende lovgivning og praksis, både for så vidt angår rent administrative forbedringer, men også mange indholdsmæssige forbedringer.

En række praktiske forslag, der alle har til formål at effektivisere sagsbehandlingen, bifaldes. Det drejer sig f.eks. om:

- Indførelse af præklusivt proklama,
- Krav om bestridte fordringers retlige afgørelse indenfor en bestemt tidsfrist,
- Krav om aktualisering af betingede fordringer, som f.eks. kautionsforpligtelser indenfor en bestemt tidsfrist, hvorefter forpligtelsen vil bortfalde,
- Småfordringers bortfald.

Flere af ovennævnte forslag har, udover at have nævnte effektiviseringseffekt, tillige betydning for ikke alene skifterettens overblik over den givne økonomiske situation, men også skyldnerens, hvilket som regel har stor psykologisk betydning.

Gode ændringsforslag af mere indholdsmæssig karakter, som kan bifaldes, er f.eks.:

Jmt. Mdt.

12 OKT. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Procesretskontoret v. Per Fiig

Den 8. oktober 2004
LF/
J.nr. 8034-02

**Vedr. Deres sagsnr.: 2004-711-0114 – Høring over Konkursrådets be-
tænkning om gældssanering**

På grund af nogle mindre rettelser fremsender jeg vedlagt på ny mit hørings-
svar vedrørende gældssanering, og skal høfligst bede Dem om at erstatte det
tidligere fremsendte hermed.

Med venlig hilsen

p.v.a.

Dans Retspolitisk Forening

Lulla Forchhammer

E-mail: forchhammer@ecolaw.dk

Akt.nr. 32

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2004 NR. 711-0114

afsnit 15.4.2., vil der kunne etableres et fortræffeligt *alternativ til gældssanering for iværksættere*, nemlig *tvangsakkord respektive frivillig akkord for iværksættere*. Herved bemærkes, at det er Advokatrådets Retsudvalgs opfattelse, at fordringshaverne er bedre end skifteretterne til at vurdere, om og under hvilke betingelser en skyldner, herunder en iværksætter, kan få sin gæld saneret. Gældssaneringsinstituttet for iværksættere bør som i relation til andre skyldnere herefter være forbeholdt de skyldnere, der ikke har mulighed for at få deres økonomi saneret via en tvangsakkord eller frivillig akkord.

Konkursrådet har flere steder (bl.a. s. 343 og 414) anført, at arbejdet med kommissoriets pkt. 2.2. om *rekonstruktion af insolvente virksomheder* snarest efter udarbejdelse af gældssaneringsbetænkningen vil blive igangsat. For at foretage en tilbunds gående undersøgelse af konsekvenserne af ændring af/ophævelse af kl. § 161 og som en konsekvens heraf ændring af kl. § 176 bør den del af Konkursrådets lovudkast, der relaterer sig til gældssanering for iværksættere, udgå af lovforslaget, idet den rejste problemstilling naturligt hører sammen med problemstillingen omkring rekonstruktion af insolvente virksomheder.

af gældssaneringsreglerne med en afbalanceret hensyntagen til dels fordringshaverne, dels skyldneren og dennes familie. Advokatrådets Retsudvalg er positivt indstillet over for en ændring af gældssaneringsinstituttet i overensstemmelse med de anvisninger, der fremgår af bet. 1449. Advokatrådets Retsudvalg ser dog gerne, at de supplerende bemærkninger og forslag, der fremgår af de forudgående afsnit, medinddrages i overvejelserne omkring den endelige udformning af lovforslaget til ændring af konkurslovens afsnit IV samt den nødvendige følgelovgivning.

Hvor Advokatrådets Retsudvalg uden videre kan tiltræde en snarlig gennemførelse af en gældssaneringsreform på det *egentlige gældssaneringsområde*, står Advokatrådets Retsudvalg imidlertid ikke på samme måde bag Konkursrådets forslag til indførelse af et *parallelt gældssaneringsinstitut for iværksættere*. Advokatrådets Retsudvalg er fuldt ud klar over, at Konkursrådet har været sat på en bunden opgave i henhold til tillægskommissoriet af 4. februar 2003 i relation til *regeringens handlingsplan for iværksættere*. Konkursrådet har loyalt givet et løsningsforslag. Dette løsningsforslag er fremkommet, selvom det flere steder i bet. 1449 fremføres, at Konkursrådet ikke anser det for hensigtsmæssigt med en forskelsbehandling af "*almindelige gældssaneringsager*" og "*iværksættergældssaneringsager*". Den måde, hvorpå Konkursrådet har grebet sagen an, nemlig ved at fastslå, at det alternative gældssaneringsinstitut for iværksættere alene kan anvendes i forbindelse med gældssanering i konkurs, er ikke hensigtsmæssig. Afsigelse af konkursdekret er ikke nogen garanti for, at den skyldner, der har været under konkurs, har medvirket mere loyalt og redeligt til virksomhedens afvikling, end den skyldner der under evt. anmeldt betalingsstandsning har medvirket ved afvikling af virksomheden. Der er specielt i afsnit 15.3.4. argumenteret mod, at adgangen til lempelig gældssanering for iværksættere efter afsigelse af konkursdekret ikke favoriseres på bekostning af "almindelig" gældssanering. Herved erindres om, at Konkursrådet ikke synes at have forståelse eller sympati for, at virksomheder kan afvikles kontrolleret og loyalt uden afsigelse af konkursdekret, og endog ofte med et bedre resultat til følge set fra et fordringshaversynspunkt. Problemstillingen omkring iværksættere, herunder sanering af disses økonomi, bør tages alvorligt. Advokatrådets Retsudvalg ser gerne, at der etableres mulighed for at "starte på en frisk". Advokatrådets Retsudvalg har dog svært ved at følge argumentationen om, at en betingelse herfor er, at iværksætteren forinden skal have oplevet en konkurs på egen krop. Herved bemærkes også, at der i Konkursrådets forslag ikke er en sondring mellem *egentlige* iværksættere, der undergives konkursbehandling, og virksomheder i personligt regi, der i øvrigt – uden at kunne karakteriseres som iværksættere – undergives afvikling via konkurs.

En fjernelse af *mindstedividendekravet*, jf. den nugældende konkurslovs § 161, som bl.a. foreslået i afsnit 15.4.1., ville være et skridt i den rigtige retning. Skridtet bør tages fuldt ud, og man bør ikke nøjes med en reduktion af mindstedividenden fra 25% til 10%. Det bør ikke være et lovgivningsanliggende, hvor lav en dividende den enkelte kreditor bør kunne tiltræde som led i en mindelig ordning. Ved afskaffelse af mindstedividendekravet og med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf.

19. SUPPLERENDE BEMÆRKNINGER

I kl. afsnit IV om gældssanering eller i gældssaneringsbekendtgørelsen burde det overvejes at medtages nærmere vejledning omkring spørgsmål som bl.a.

- *gældssaneringssagers oplysningsniveau*, herunder evt. *summarisk prøvelse af fordringer* – i hvert fald betingede og/eller bestridte fordringer,
- stillingtagen til, i hvilket omfang der fra offentlige myndigheder skal indhentes oplysninger til brug for stillingtagen til indledning af gældssaneringssag, herunder obligatorisk krav om fremskaffelse af *formular R-75* eller evt. en *forhåndsredegørelse fra kommunerne/told- og skatteregionerne*, både i relation til *sociale- og skattemæssige forhold*,
- i bekendtgørelsesform fastlæggelse af *mindstedividenden pr. udlodning pr. kreditor*,
- stillingtagen til *vejledning*, evt. via skifterettens faste medhjælpere, i nærmere afgrænset omfang forud for og i forbindelse med ansøgning om gældssanering,
- stillingtagen til betydningen af (*betydende*) *fordringshaveres forhåndstilkendegivelser* eller tilkendegivelser i forbindelse med behandling af andragerens gældssaneringsforslag,
- en ny bestemmelse i gældssaneringsbekendtgørelsen, hvorefter de i bekendtgørelsen anførte beløb reguleres løbende, evt. årligt, herunder med præcisering af, om reguleringer af beløbene sker på basis af fristdagen, hvorefter gældssaneringssag er indledt, eller på baggrund af retstillingen på det tidspunkt, hvor gældssaneringsforslaget behandles og gældssaneringskendelse afsiges.

20. AFRUNDING

Brugere af gældssaneringsinstituttet - hvert fald på rådgiversiden - har gennem lang tid ventet på et oplæg til en modernisering af regelsættet. Bet. 1449 giver et gennembearbejdet bud på, hvorledes der kan foretages en *tilpasning/modernisering*

Henset til mangfoldigheden af retsafgørelser, der forefindes på gældssaneringsområdet, og som gennem de seneste 20 år har været med til at fastlægge praksis – en praksis, der ikke på alle områder er helt entydig eller ensartet – kan man frygte, at en bekendtgørelse på blot 3½ side ikke vil bidrage tilstrækkeligt til at skabe den nødvendige ensartethed og forudsigelighed. I de forudgående afsnit er der henvist til, hvor bekendtgørelsen kunne gøres mere udtømmende, ligesom der er henvist til eksempler på forhold, der kunne medtages i en gældssaneringsbekendtgørelse.

Nedenfor skal blot knyttes et par supplerende bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse.

Ad § 1.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at det i § 1, stk. 2, er anført, at afdragsperioden forkortes i det omfang der før afsigelse af gældssaneringskendelse er foretaget opsparing. Det kunne i samme forbindelse være hensigtsmæssigt, om der i bekendtgørelsesform var fastsat rammeregler for forlængelse af afdragsperioden ud fra *kompensationssynspunkter*.

Ad § 2.

Selvom udgiftsposterne søges standardiseret, vil der fortsat blive opereret med en række skøn. Dette gælder således både i relation til pkt. 6, udgifter til *ganske særlige behov* og pkt. 7, *rådighedsbeløb*, jf. bemærkningerne ad § 10.

Ad § 4.

Der savnes en nærmere redegørelse i relation til udgifter på prioritetsgæld (renter, bidrag og/eller afdrag). Det kunne overvejes, om der i bekendtgørelsesform skulle udstikkes nærmere retningslinier for en "*normal prioritering*" af beboelsesejendom, herunder med evt. angivelse af normal løbetid og vilkår i øvrigt. I samme forbindelse kunne det være hensigtsmæssigt at få afklaret retsstillingen i relation til gældssanering under *betingelse af omprioritering*, herunder forholdet til evt. *pauselån* og andre alternative finansieringsformer, hvor pauselån evt. kunne være et moment, der kunne indgå i en gældssanering, bl.a. ud fra *kompensationssynspunkter*.

Ad § 10.

Selvom angivelse af et *fast rådighedsbeløb* som udgangspunkt skaber klarhed og forudsigelighed, er det dog spørgsmålet, om det virkelig vil være hensigtsmæssigt at fastlægge rådighedsbeløbet så præcist. Efter formuleringen af § 10, er der ikke tale om, at udgangspunktet er et rådighedsbeløb på 4.180 kr. om måneden. Efter formuleringen synes der ikke at være mulighed for at fravige beløbet. Den autoritative form, hvorunder rådighedsbeløbet er fastsat, skaber risiko for, at der ikke levnes plads til et *rimeligt, frit og fornuftigt skøn*. Formuleringen af § 10 risikerer derfor at "straffe" de skyldnere, der holder igen på omkostningerne, og favorisere den mindre omkostningsbevidste skyldner – et forhold der burde være omvendt.

Advokatrådets Retsudvalg skal imidlertid bemærke, at årsagen til at spørgsmålet om skattemæssige overvejelser overhovedet bliver aktuel i denne situation er, at Konkursrådet har valgt at anlægge den betragtning, at en loyal og forsvarlig afvikling af en virksomhed alene vil kunne ske i konkurs. Dette synspunkt kan som tidligere anført ikke tiltrædes, og vælges afvikling af en virksomhed under anmeldt betalingsstandsning med overgang til gældssanering med bibeholdelse af den oprindelige fristdag, opstår der overhovedet ingen forskel i den skattemæssige behandling. På denne baggrund finder Advokatrådets Retsudvalg ikke, at der er særskilt anledning til at ændre KKSL §§ 5 og 11. Konkursrådet kan derimod tiltræde, at der i forbindelse med en revision af reglerne om betalingsstandsning og rekonstruktion af insolvente virksomheder tillige bør foretages en vurdering af de skattemæssige aspekter ved rekonstruktion.

16. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER AF KONKURSRÅDETS FORSLAG (s. 435-437)

Advokatrådets Retsudvalg har ingen bemærkninger til det anførte.

17. KONKURSRÅDETS LOVUDKAST MED BEMÆRKNINGER (s. 439-532)

Der vil ikke fra Advokatrådets Retsudvalgs side blive fremsat deciderede supplerende kommentarer til Konkursrådets lovudkast med bemærkninger. Der henvises i det hele til det ovenfor anførte, specielt det i afsnit 3-15 anførte. Det må endvidere forventes, at andre høringssvar sammen med Advokatrådets Retsudvalgs høringssvar vil indgå i overvejelserne omkring den endelige udformning af lovudkastet. For så vidt angår regler i det nuværende gældssaneringsinstitut, der ikke er undergivet behandling eller ikke nævneværdig behandling i Konkursrådets betænkning med henblik på evt. justering/ændring, vil der blive fremsat enkelte bemærkninger i afsnit 19.

18. KONKURSRÅDETS UDKAST TIL EN BEKENDTGØRELSE OM GÆLDSSANERING (s. 533-536)

I forhold til gældende ret, hvorefter der alene i kl. § 202, stk. 2, er hjemmel til for Justitsministeren at fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger der skal ledsage en begæring om gældssanering, er det en nyskabelse, at Konkursrådet forsøger at bidrage til at skabe *ensartethed* og *forudsigelighed* ved udfærdigelse af en egentlig *gældssaneringsbekendtgørelse*. Advokatrådets Retsudvalg hilser som udgangspunkt initiativet velkommen.

hos samme skyldner har opnået delvis fyldestgørelse ved altomfattende virksomhedspant, har ikke stemmeret i henhold til stk. 2, 1.- og 3. pkt.

Stk. 3. Ved moratorium med en afdragsperiode på op til 2 år kræves en tiltrædelsesprocent på 50%. Ved en afdragsperiode på over 2 år men under 5 år kræves en tiltrædelsesmajoritet på 65%. Ved en afdragsperiode på over 5 år uden sikkerhedsstillelse for moratoriets opfyldelse kræves en tiltrædelsesmajoritet på 80%.

Stk. 4. En fordring medregnes til de stemmeretsgivende, selvom den ikke er anmeldt.”

Det ses af forslaget til stk. 2, at der henvises til ”altomfattende virksomhedspant”. Begrebet virksomhedspant er ikke defineret endnu, hvorfor begrebet ”altomfattende virksomhedspant” selvsagt heller ikke er defineret endnu. Med valget af disse ord er det blot søgt illustreret, at ved indførelse af virksomhedspant, hvor det fremover ofte de facto vil være virksomhedspanthaveren, der ”styres” konkursboafviklingen, bør denne dominerende indflydelse ikke kunne ”misbruges” ved efterfølgende stemmeafgivning i relation til skyldnerens akkordforslag²³.

Ved et fremtidigt regelsæt, der giver adgang til tvangsakkord selv med beskedne dividender, vil tvangsakkordinstituttet fremover givetvis i højere grad end nu tjene som løftestang for frivillige akkorder. Dette vil ud fra et samfundsmæssigt synspunkt være at tiltræde. Herved bemærkes også, at frivillig akkord båret af de ændrede tvangsakkordregler vil være et velegnet alternativ til gældssanering i konkurs (for iværksættere).

15.5. Skattemæssige konsekvenser

Der kan være mange årsager til at indføre en begrænsning i underskudsfræmførsel ved akkord. Det kan virke stødende, at en skyldner, der søger at gennemføre en frivillig- eller tvangsakkord med sine kreditorer, bliver ramt af begrænsninger i retten til at fremføre skattemæssigt underskud, hvorimod den skyldner, der lader stå til, og som det lykkes at undgå at komme under konkurs kan udnytte retten til fræmførsel af underskud fuldt ud, og nu endog uden tidsmæssige begrænsninger, blot underskuddet er tilstrækkeligt stort²⁴. Ud fra sådanne betragtninger kunne der generelt være anledning til nærmere at overveje, hvorvidt reglerne om underskudsfræmførsel bør ændres. I forhold til sondringen mellem gældssanering i konkurs (for iværksættere) og tvangsakkord respektive frivillig akkord kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde, at der ikke foreslås ændringer af reglerne om underskudsfræmførsel (LL § 15, stk. 2, og PSL § 13a).

²³ Problemstillingen bliver ikke praktisk relevant, i det omfang der alene indføres virksomhedspant i relation til juridiske personer.

²⁴ Jf. Jens Paulsen i Skatteretlig respons: Betragtninger om reglerne om begrænsning af underskudsfræmførsel ved konkurs, akkord og gældssanering, s. 32 ff., specielt s. 36 f.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at der som minimum sker den ændring i kl. § 176, at loftet over tiltrædelsesmajoriteten – uanset dividendens størrelse – reduceres, og medmindre der ikke indføres videregående ændringer, kan et loft på 75% af fordringshaverne efter beløb accepteres for at tiltræde en tvangsakkord på 10%. Det vil i realiteten indebære, at et tvangsakkordforslag gående ud på dividender i intervallet 10-25% alle skal have samme tiltrædelsesprocent. Tages imidlertid afsæt i det i afsnit 15.4.1. foreslåede, hvorefter *mindstedividenden efter kl. § 161 foreslås fuldstændig afskaffet*, vil det være nødvendigt med en yderligere ændring af afstemningsreglen i kl. § 176. Det vil være nødvendigt at operere med en *glidende skala*, og evt. tillige en skala hvor der sættes *loft på den enkelte fordringshavers stemmevægt*. Formålet med at sætte et loft over den enkelte (betydelige) fordringshavers stemmevægt er at hindre, at ikke en relativ betydende kreditor skal kunne modsætte sig en akkord, som i øvrigt tiltrædes af (stort set) alle øvrige fordringshavere.

Det er i den forbindelse væsentligt at holde sig for øje, at *formålet med gennemførelse af en tvangsakkord er en sanering af skyldnerens gæld – samme formål som der lægges op til med særlige regler for gældssanering for iværksættere*. Med andre ord må formålet bag såvel tvangsakkordreglerne som lempelige regler for gældssanering i konkurs tilsige, at enkeltfordringshavere normalt ikke skal kunne nedlægge veto for gennemførelse af en sanering af skyldnerens gæld. Tvangsakkordinstituttet skal i den forbindelse også ses i sammenhæng med gældssaneringsinstituttet, efter hvilket institut der i givet fald ville kunne afsiges gældssaneringskendelse med en beskeden dividende, men hvor en tvangsakkord med tilsvarende dividende ikke kunne gennemføres, såfremt en kreditor med eksempelvis 20% af den samlede stemmevægt ikke vil stemme for akkorden. Der kan udarbejdes en glidende skala på mange områder. I bevidstheden om, at spørgsmålet ikke har været undergivet udtømmende behandling af Konkursrådet, og da spørgsmålet om tiltrædelsesmajoriteten i relation til *moratorieordninger* ikke er omtalt af Konkursrådet, og givetvis først vil blive omtalt i forbindelse med en gennemgribende gennemgang af reglerne om betalingsstandsning og akkord, findes der her og nu ikke belæg for en nærmere gennemgang af forskellige løsningsmuligheder, men umiddelbart kunne en formulering af kl. § 176 være som følger:

"Kl. § 176. Til vedtagelse af en tvangsakkord kræves tiltrædelse fra mindst 50% af de fordringshavere, der deltager i afstemningen.

Stk. 2. De fordringshavere, som tiltræder akkorden, må yderligere af det samlede beløb, der giver stemmeret, repræsentere mindst lige så mange procent som akkorddividenden ligger under 100. Ved denne beregning reduceres samtlige fordringshaveres, herunder også ikke-tiltrædende fordringshaveres, stemmeret til 10% af den samlede fordringshavermasse, uanset hvor mange procent af den samlede fordringshavermasse pågældende fordringshavers tilgodehavende i øvrigt andrager. Fordringshavere, der tilkendegiver, at de hverken stemmer mod eller for en akkord, udgår ved beregningen af tiltrædelsesmajoriteten. Fordringshavere, der

vil derfor alene på baggrund af *væksten i privilegerede krav* efter kl. § 95 være sådan, at selv virksomheder, der ved en kontrolleret afvikling med udnyttelse af opsigelsesvarsler og med færdiggørelse af ordrer m.v., vil kunne afsluttes med en pæn dividende, ofte ikke vil resultere i nogen dividende i det omfang afviklingen sker på én gang ved afsigelse af konkursdekret.

Problemet – det absolut største problem – er *likviditeten*. Likviditeten styres selvfølgelig af virksomheden, men ofte ikke af virksomheden suverænt. Det er *virksomhedens kreditgivere*, primært *virksomhedens pengeinstitut*, der bestemmer, hvornår der ikke længere kan trækkes på kreditfaciliteter. Dette sker ofte ved, at kreditten fastlåses og ofte uden egentligt forvarsel. Det beror således på en fiktion, når det anføres, at virksomheder selv kan bestemme, hvornår virksomheden skal indstille driften for at den fortsatte drift ikke skal påføre kreditorerne (større) tab. Det er ikke usædvanligt, at virksomheder ansøres til at fortsætte driften af bl.a. pengeinstitut og/eller hovedleverandører – to kreditorgrupper, der ofte er bedre sikret end andre kreditorer i form af pant eller anden sikkerhedsret.

En videreførelse af en virksomhed, der set i bakspejlet burde være indstillet for nogen tid siden, vil ofte være direkte eller indirekte tilskyndet af en eller flere kreditorer, der har pant, bl.a. *med det formål at søge virksomheden afhændet som igangværende*, hvorved ikke blot værdien af frie aktiver, i praksis alene varelagre, men også værdien af *fast ejendom, driftsinventar og driftsmateriel samt immaterielle rettigheder* stiger betydeligt. Disse aktiver vil normalt være pantsat, og den *merværdi*, der opnås ved salg af virksomheden som igangværende, vil derfor ofte ikke resultere i nævneværdig større dividende til simple kreditorer. Dette vil være en tendens, der vil blive forstærket ved indførelse af *virksomhedspant*, uanset i hvilken form dette sker. Ikke mindst på baggrund af Konkursrådets forslag om lempeligere vilkår for at iværksættere skal kunne opnå gældssanering, bør der ikke alene opereres med en reduktion af 25%'s reglen i kl. § 161. *Der bør ikke fremover opereres med nogen minimumsdividende*. Dette understøttes også af, at der i gældssaneringsinstitutionen, både efter det gældende regelsæt men også fremover for iværksættere, vil være mulighed for at opnå *gældssanering uden betaling af dividende*. Fordringshavernes interesser må selvfølgelig ikke prissiges. Fordringshavernes interesser bør sikres ved en *afbalanceret stemmeregulering* i kl. § 176, jf. afsnit 15.4.2.

Selvom Konkursrådet adviserer, bl.a. s. 414, at der snarest vil blive iværksat et udredningsarbejde vedrørende kommissoriets pkt. 2.2. om rekonstruktion af insolvente virksomheder, ville det dog være hensigtsmæssigt, om der også nu blev fremført betragtninger i relation til *minimumsdividende og interessentskaber samt minimumsdividende og kautionister*. Dette gælder i særdeleshed når der – som foreslået af Konkursrådet (s. 423) – foresat foreslås, at der skal opereres med en minimumsdividende, konkret på 10%.

15.4.2. Afstemningsreglen i kl. § 176

Skal der indføres et *særskilt alternativt gældssaneringsinstitut* for erhvervsdrivende/iværksættere kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde Konkursrådets forslag (s. 414) om at indføre en *karantæneperiode* baseret på de hollandske regler, fastsat til 10 år.

15.4. Justering af tvangsakkordreglerne

Konkursrådet behandler s. 414-426 spørgsmålet om en evt. justering af tvangsakkordreglerne, specielt kl. §§ 161 og 176.

Advokatrådets Retsudvalg er enig med Konkursrådet i, at det er af afgørende betydning, at disse regler justeres, således at der skabes mulighed for at gennemføre tvangsakkorder i praksis. Ved en lempeligere adgang til gennemførelse af tvangsakkord vil en stor del af de spørgsmål, som Konkursrådet har behandlet i relation til gældssanering i forhold til iværksættere være løst via tvangsakkordinstituttet, jf. nedenfor.

15.4.1. Mindstedividende, jf. kl. § 161.

Konkursrådet redegør især for de ændringsforslag til en reduceret mindstedividende, der de senere år har været behandlet i Norge og Sverige, uden disse drøftelser har ført til en reduktion af mindstedividenden på 25%.

Under drøftelserne var man bl.a. – som i bet. II, s. 242 f. – inde på, at såfremt en skyldner fortsætter driften af virksomheden med den konsekvens, at der ved afvikling af virksomheden ikke ville fremkomme en dividende på 25% til simple kreditorer, var det uforsvarligt eller ville det være uforsvarligt at pågældende skyldner havde fortsat driften. Der var betragtninger fremme om, at skyldneren (den erhvervsdrivende) i denne situation havde handlet uforsvarligt. Lægges dette synspunkt til grund, er der for så vidt ingen grund til at indføre særlige lempelige vilkår for gældssanering i konkurs til iværksættere/erhvervsdrivene!

Synspunktet er imidlertid ikke holdbart. Det vil i realiteternes verden ikke være muligt på objektiv måde at konstatere, hvornår et virksomhedsophør vil resultere i en dividende på under respektive over 25%. Det afhænger selvfølgelig af afviklingsmåden, hvor netop afvikling med omgående konkurs frem for kontrolleret afvikling via betalingsstandsning ofte vil være et moment, der reducerer dividenden til simple kreditorer, såfremt der overhovedet fremkommer dividende til simple kreditorer i denne situation. Baggrunden er bl.a. den udvikling, der har været på arbejdsmarkedet, og som gør, at den undersøgelse, der redegøres for i bet. II, s. 242 f., i relation til tvangsakkorder gennemført i årene 1928-40 ikke længere er relevant. På daværende tidspunkt var antallet af *funktionærer* betydeligt mindre end i dag, og de *overenskomstmæssige opsigelsesvarsler* var endog meget korte i forhold til de opsigelsesvarsler, der i dag opereres med, selv på det ufaglærte arbejdsmarked. Det

fristforlængelse – skal være anlagt senest 1 år efter konkursdekretets afsigelse, jf. kl. § 81, stk. 1.

Konkursrådet finder (s. 409), at der så tidligt som overhovedet muligt under konkursbehandlingen skal skabes overblik over, om der evt. er basis for afsigelse af gældssaneringskendelse (i forbindelse med boets afslutning). Der foreslås derfor indført en regel i tilknytning til *præklausivt proklama*, hvorefter der i gældssanering i forbindelse med konkurs bør fremsendes meddelelse til fordringshavere med *opfordring til at fremkomme med oplysninger om omstændigheder af betydning for afgørelsen af skyldnerens gældssaneringssag*. Der er tale om et interessant synspunkt, som lader formode, at Konkursrådet er af den opfattelse, at der end ikke under en (egentlig) konkursbehandling sker en tilstrækkelig oplysning af sagen – det er for så vidt tankevækkende, ikke mindst på baggrund af, at der ikke er forslag om en egentlig ”bobehandling” under gældssaneringssager uden for konkurs, men at det i øvrigt tidligere af Konkursrådet (s.381) er udtalt, at der alene vil være tale om en *”forsvarlig og betryggende afvikling ... gennem egentlig konkursbehandling.”*

De hensyn, der ligger bag Konkursrådets anbefaling, foreligger efter Advokatrådets Retsudvalgs opfattelse i enhver konkurssituation, hvorfor det vil kunne tiltrædes, om en tilsvarende opfordring blev fremsendt til fordringshaverne i forbindelse med ethvert proklama i konkurs. Herved bemærkes dog, at kurator ofte også efter det nugældende regelsæt vil få uopfordrede henvendelser fra fordringshavere i relation til eventuelle *ansvarspådragende og/eller omstødelige dispositioner/handlinger*.

Konkursrådet omtaler gældssanering i tilknytning til konkurs sluttet i medfør af kl. § 143 s. 410 f. Det anføres (s. 411), at de særligt lempeligere regler for gældssanering i konkurs alene skal kunne finde anvendelse, såfremt gældssanering indledes i forbindelse med afslutning af konkursboet eller i umiddelbar tilknytning til afslutningen. Som begrundelse anføres bl.a. *”... må det efter Konkursrådets opfattelse indehæve, at en sag om gældssanering efter regelsættet ikke bør indledes, når der er forløbet blot nogen tid fra konkursboets afslutning, da det ellers vil være vanskeligt at fremskaffe nærmere oplysninger om virksomhedens drift m.v.”*

For så vidt angår *tidshorizonten og oplysningsniveauet* kan det anførte tiltrædes. Netop derfor er det relevant med et regelsæt, der accepterer og blåstempler *gældssanering i umiddelbar tilknytning til ophør af en over for skifteretten anmeldt betalingsstandsning med bibeholdelse af den oprindelige fristdag, etableret ved indlevering af betalingsstandsningsanmeldelse*. Ved en blåstempling – hvilket i øvrigt ikke kræver lovændringer af nogen art, hverken i relation til konkurslovens regler om tvangsakkord, betalingsstandsning eller gældssanering – opnås regeringens intention uden indførelse af bureaukratiske regler med et *fremtidigt todelt gældssaneringsinstitut*.

skulle være tale om et effektivt tilsyn med regnskabsindsigt m.v., ville dette netop forudsætte ikke blot en bobehandling, men en efterfølgende bobehandling med betydelig regnskabsindsigt.

Når Konkursrådet (s. 400) anfører, at der fremover skal være basis for, at der etableres en nystartet virksomhed med adgang til en vis konsolidering inden (yderligere) udlodning til fordringshaverne, er der i realiteten etableret et system, hvorefter skyldnere, der ikke kan få gennemført tvangsakkord, og hvor alle kreditorer ikke vil stemme for en frivillig akkord, kan få *tvangssaneret deres gæld via skifteretten* og i princippet *uafhængig af fordringshavernes stillingtagen*. Et så vidtgående gældssaneringsinstitut for iværksættere alene på fordringshavernes bekostning synes ikke hensigtsmæssig, og vil i realiteten være udtryk for en *forskelsbehandling*, og vel at mærke en forskelsbehandling der ikke synes rimeligt begrundet.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde Konkursrådets anbefaling (s. 402) om ikke at indføre en kortere afdragsperiode end 5 år for iværksættere under gældssanering.

I relation til *afdragsperiodens længde* (i relation til gældssanering for iværksættere) anfører Konkursrådet s. 401 ff., at der skal være mulighed for at *påbegynde opsparring straks ved gældssaneringssagens indledning*. Dette synspunkt kan tiltrædes – også for så vidt angår gældssanering uden for konkurs. Konkursrådet anfører (s. 403), at denne mulighed for at afkorte afdragsperioden efter afsigelse af kendelse om gældssanering ved opsparring under gældssaneringssagens behandling også eksisterer i henhold til gældende ret. Sådan burde det være, men skifteretspraksis er ikke entydig, og flere skifteretter følger efter de gældende regler ikke denne praksis. Det vil derfor under alle omstændigheder være hensigtsmæssigt, *om det i selve loven eller i hvert fald i bekendtgørelsesform præciseres, at opsparingsperioden på 5 år kan påbegyndes ved opsparring allerede fra afsigelse af kendelse om indledning af gældssaneringssag*.

Konkursrådet anfører (s. 408), at skifterettens vurdering af, om der foreligger omstændigheder, som bør medføre, at der ikke afsiges kendelse om gældssanering i forbindelse med konkurs, som udgangspunkt vil komme til at bero på *kurators regnskabsaflæggelse og redegørelse* i konkursboet i medfør af kl. § 148. Det anførte kan ikke fuldt ud tiltrædes. Der vil ofte på et relativt tidligere tidspunkt være en sådan klarhed over situationen, at skifteretten i princippet ville kunne tage stilling til, om skyldneren "havde rent mel i posen", eller med andre ord har optrådt loyalt i forbindelse med afviklingen af virksomheden op til afsigelse af konkursdekret. Der henvises herved til kurators pligt til afgivelse af *status og redegørelse* i medfør af kl. § 125, stk. 2, samt *halvårsredegørelser* i medfør af kl. § 125, stk. 3. Endelig bemærkes, at kurator har pligt til efter kl. § 110, stk. 4 – såfremt der findes grundlag herfor – at *anmode politiet om politimæssig efterforskning* mod skyldneren eller andre. Endelig bemærkes, at eventuelle *omstødsessager* – medmindre der meddeles

personlige skyldner som reel ejer eller i hvert fald formel ejer. Når Konkursrådet i øvrigt her og flere andre steder (bl.a. s. 393) anfører, at det af administrative og omkostningsmæssige hensyn ikke bør være skifterettens eller medhjælperens rolle at bidrage under behandlingen i afdragsperioden, kunne man godt rejse det spørgsmål, om det ikke kunne være relevant at skabe – i hvert fald en *fakultativ – adgang til at nedsætte et kreditorudvalg i forbindelse med afsigelse af gældssaneringskendelse for erhvervsdrivende/iværksættere*. Dette kunne teknisk gøres ved en henvisningsbestemmelse til kl. § 116 (jf. § 117).

Konkursrådet foreslår (s. 398 f.), at ved vurderingen af, om der foreligger en *væsentlig budgetforbedring*, skal der tages udgangspunkt i et *absolut beløb*. Det anføres, at dette er af hensyn til en ensartet praksis. Konkursrådet foreslår, at såfremt der indtræder budgetforbedringer, som medfører, at skyldnerens betalingsevne forøges med 1.000 kr. om måneden, bør dette betragtes som en væsentlig budgetforbedring, som skyldneren har pligt til at give meddelelse om.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at der fastsættes en *bagatelgrænse* for, hvornår der skal gives pligtmæssig meddelelse. Problemet er blot, at det i relation til selvstændigt erhvervsdrivende kan være vanskeligt at fastlægge, hvornår der indtræder en samlet budgetforbedring, idet dette ofte vil bero på summen af flere modsatrettede forhold på indtægts- og udgiftssiden. Dette er Konkursrådet da også opmærksom på (s. 399), hvor der henvises til risikoen for, at der foretages ”opsparing” i egen, ægtefællens eller samleverens nye virksomhed, således at en egentlig indtægtsfremgang ikke giver sig udtryk i en *højere løn* til skyldneren, men derimod i en *konsolidering af erhvervsvirksomheden*.

Det er på denne baggrund, at Konkursrådet foreslår, at der skal skabes hjemmel til at foretage en gennemgang af den nye virksomheds *regnskaber m.v.* Der er imidlertid intet anført om, hvem der skal have adgang til denne gennemgang og indsigt i regnskaber. Specielt ville det være interessant at få oplyst, hvad ordene ”m.v.” dækker over. Tænkes her på *bogføringsbilag, kontoudtog fra pengeinstitutter og evt. hovedleverandører, måneds- og/eller perioderegnskaber o.l.*?

Det bemærkes herved, at den nye virksomheds regnskab i sig selv ikke er tilstrækkeligt, idet oplysninger, der fremgår af et offentliggjort regnskab, ofte alene er af historisk værdi.

Konkursrådet anfører (s. 399), at i tilfælde, hvor der gennemføres regnskabs gennemgang, herunder regnskaber i virksomheder, som indirekte er ejet af skyldneren, og hvor den pågældende arbejder, skal skyldnerens indtægt fastsættes ud fra, hvad den pågældendes arbejdsfunktion tilsvarende aflønnes med i branchen. Konkursrådets forslag er givetvis velment, men er i praksis ikke håndterbar – i hvert fald ikke uden et kreditorudvalg som ovenfor foreslået. Heroverfor kan dog gøres den indvending, at det hidtil har været den generelle opfattelse, at der ikke skal gennemføres en egentlig ”bobehandling” i gældssaneringsager, og såfremt der

indtjening efter at der er reserveret et nærmere aftalt beløb til driftsherreløn samt til konsolidering/vedligeholdelse m.v.²¹

Konkursrådet foreslår (s. 395), at en genoptagelsesadgang ved væsentlige budgetforbedringer alene reserveres til de tilfælde, hvor skyldneren på kendelsestidspunktet har uafklarede økonomiske forhold og hvor skifteretten i gældssaneringskendelsen træffer bestemmelse om, at sagen kan genoptages ved væsentlige budgetforbedringer. Med andre ord forudsætter Konkursrådet, at to betingelser for genoptagelse skal være opfyldt. Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde den første betingelse, men forstår ikke helt baggrunden for, at skifteretten også i gældssaneringskendelsen skal træffe bestemmelse om, at sagen kan genoptages ved væsentlige budgetforbedringer. Samme argument kunne i givet fald anvendes også i relation til gældssanering uden for konkurs, hvor der, selvom kl. § 228 i øvrigt foreslås ændret, ikke foreslås en ændring, der indbefatter at en genoptagelse af gældssaneringskendelsen vil kunne resultere i en højere dividende. Betingelsen for forhøjelse af gældssaneringsdividenden ved genoptagelse af sagen bør derfor alene være betinget af, at der er indtrådt væsentlige budgetforbedringer. Det vil derimod kunne accepteres, om der evt. i bekendtgørelsesform gives nærmere vejledning for, hvad der forstås ved væsentlige budgetforbedringer, idet det dog forudsættes, at der *ikke opereres med absolutte tal*, men derimod med *relative tal* i forhold til det budget, på baggrund af hvilket der er afsagt gældssaneringskendelse.

Som en konsekvens af Konkursrådets forslag til en *udvidet genoptagelsesadgang* med henblik på *evt. forhøjelse af gældssaneringsdividenden* foreslås (s. 396), at der indføres en forpligtelse for skyldneren til at give meddelelse om forbedringer i budgetforholdene²². Konkursrådet fremfører (s. 396 ff.) flere betragtninger i relation til formen og tidspunktet for denne orientering. S. 397 anføres, at det er kreditorerne, der må påtale, at skyldneren ikke har opfyldt sin pligt til at oplyse om *væsentlige budgetforbedringer*, og skifteretten har således ikke (ifølge Konkursrådet) pligt til af egen drift at gennemgå det fremsendte materiale.

Kreditorsammensætningen er i gældssanering som i andre insolvenssituationer ofte forskellig. Der vil dog ofte være såvel *offentlige kreditorer* som *pengeinstitutter* og dermed professionelle kreditorer, der må antages at besidde den nødvendige sagkundskab til at gennemgå sådanne oplysninger/regnskabsmateriale. Henset til, at gældssanering for erhvervsdrivende/iværksættere primært søges etableret med det formål, at den økonomisk plagede iværksætter kan starte på en frisk, må det også antages, at de skyldnere, der vil omfattes af regelsættet, på ny er selvstændige erhvervsdrivende. Der vil derfor ofte foreligge et *regnskabsmateriale*, hvad enten den fremtidige virksomhed drives i personligt regi eller i selskabsregi med den

²¹ Se Finansstyrelsens vejledning fra april 1999 om frivillige gældsordninger for statslån og statsgaranterede lån til jordbrugere, specielt afsnit 3, der vedrører deltagelse i akkord m.v.

²² Dette sker specielt under henvisning til Gjeldsordningslovens § 6-6, jf. § 6-2.

De nærmere betingelser for at meddele gældssanering i forbindelse med konkurs fremgår af Konkursrådets bet. 1449, kap. 17.4.8. (s. 388-412).

Det anføres (s. 393), at Konkursrådet finder, at det bør overvejes, om det *fremadrettede system* kan stå alene, når de øvrige betingelser for gældssaneringen ændres. I tilknytning hertil skal Advokatrådets Retsudvalg anføre, at specielt i relation til (tidligere) erhvervsdrivende, der på ny ønsker at drive erhvervsvirksomhed, har rekonstruktionsmulighederne hidtil været begrænset til enten *frivillig akkord* eller *tvangsakkord*. Netop i relation til denne gruppe af selvstændige – herunder *iværksættere* – er det væsentligt, at *gældssanering som egentligt rekonstruktionsinstrument undergives en behandling på lige fod med frivillig akkord og tvangsakkord, hvorfor det bør overvejes at udskyde en evt. ændring af gældssaneringsreglerne for iværksættere, indtil der foreligger en gennemgribende revision af tvangsakkordreglerne, herunder ikke mindst i relation til kl. §§ 161 og 176, jf. nærmere afsnit 15.4.*

For at afbøde de helt klare og indlysende ulemper, der vil være ved evt. at afsige gældssaneringskendelse på et ufuldstændigt grundlag, hvor skyldnerens indtægts- og udgiftssituation ikke er afklaret, foreslår Konkursrådet (s. 394), at der i disse sager skabes hjemmel for at genoptage gældssanerings sagen med henblik på en *opjustering af betalingsvilkårene*, hvis der indtræder *væsentlige budgetforbedringer* for skyldneren i en vis periode, efter at kendelsen om gældssanering er afsagt. Konkursrådets forslag må være en nødvendig følge af den mere eller mindre bundne opgave, som Konkursrådet har fået i tillægskommissoriet, og Konkursrådets principielle betragtninger på dette punkt kan tiltrædes af Advokatrådets Retsudvalg. Herved bør haves in mente, at et ændret gældssaneringsinstitut for erhvervsdrivende ikke kun skal tilgodese skyldnerne, men også dennes kreditorer, og herunder hensynet til konkurrenter, der måtte have oplevet ubillig konkurrence fra den nu konkursramte skyldner. Gældssanering, både i konkurs og uden for konkurs, er som udgangspunkt ikke kreditorbaseret. I forhold til erhvervsdrivende, herunder erhvervsdrivende, der mere eller mindre *uforskyldt* kommer i økonomiske vanskeligheder, synes det fortsat at være mere hensigtsmæssigt, at skønnet over, hvorvidt der foreligger *undskyldende momenter*, overlades til kreditorernes vurdering frem for skifterettens vurdering. Det anførte ændrer dog ikke ved, at såfremt der gennemføres særlige regler for erhvervsdrivende/iværksættere med tilvejebringelse af lempeligere vilkår for at opnå gældssanering, bør der tilsvarende skabes hjemmel til inden for en overskuelig periode at regulere gældssaneringskendelsen med den følge, at der skal betales yderligere til kreditorerne. En sådan regel vil i sig selv givetvis minimere lysten til at starte på en frisk.

På dette sted skal anføres, at *frivillige kreditorordninger*, specielt inden for landbrugserhvervet, herunder inden for pelsdyrbranchen, ofte tager afsæt i et fremadrettet synspunkt, hvor *saneringsdividenden tager afsæt i den fremtidige*

afhængig af i hvilken form, der i givet fald indføres *virksomhedspant*. Under alle omstændigheder må det påregnes, at der ved implementeringen af R.Dir. 2002/74/EF²⁰ vil ske en styrkelse af betalingsstandsning sinstitut i forbindelse med, at direktivet indfører regler, hvorefter der via *Lønmodtagerens Garantifond* stilles sikkerhed for løn under anmeldt betalingsstandsning. Advokatrådets Retsudvalg er ikke bekendt med på hvilken måde, direktivet vil blive implementeret i lovgivningen, men skal anbefale, at dette undersøges af Konkursrådet, inden betalingsstandsning "afskrives" som afviklingsinstitut som forløber for gældssanering.

.....

Det skal medgives, at Konkursrådets opfattelse er udtryk for en klar og i princippet håndterbar grænsedragning – til gengæld en grænsedragning, der lader en stor del af de erhvervsdrivende, der er kommet i økonomiske vanskeligheder, i stikken – stik imod regeringens intentioner. Konkursrådets anbefaling (s. 382) lægger endvidere op til, at flere skyldnere, der har drevet virksomhed i eget navn, indgiver egen konkursbegæring for derved at opfylde det formelle kriterium for at komme i den gruppe, der lettere opnår gældssanering. På dette sted savnes også en af Konkursrådet foretaget vurdering af de *skattemæssige konsekvenser*, der er ved rekonstruktion, dels ved fuldstændig *bortfald af underskudsfremførelse som ved konkurs*, og dels ved forholdsmæssigt bortfald af adgangen til fremførelse af underskud ved akkord/gældssanering. Herved bemærkes, at både i tilfælde af tvangsakkord i konkurs og gældssanering i konkurs er retten til underskudsfremførelse bortfaldet definitivt ved afsigelsen af konkursdekret, jf. KKSL § 12.

Advokatrådets Retsudvalg kan derimod tiltræde (s. 382), at afsigelse af gældsaneringskendelse ikke hindres af skyldnerens udtalte ønske om på ny at etablere erhvervsvirksomhed inden for samme eller lignende branche, hvori den aktuelle gæld er opstået. Herved bringes gældssaneringsreglerne i overensstemmelse med tvangsakkordreglerne.

15.3.4. Betingelserne for gældssanering i forbindelse med konkurs

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/74/EF af 23.9.2002 om ændring af Rådsdirektiv 80/987/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens. Ifølge art. 2 gælder direktivet "... når der med hjemmel i de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser i en medlemsstat er indgivet begæring om indledning af kollektiv bobehandling som følge af arbejdsgiverens insolvens, som medfører, at arbejdsgiveren helt eller delvist mister rådigheden over sine aktiver ..." Bestemmelsen omfatter også betalingsstandsning. Ifølge art. 3 "... træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold..." Medlemsstaterne har pligt til at sætte direktivet i kraft senest 8. oktober 2005. Det lovgivende arbejde forestås af beskæftigelsesministeriet/(LG).

når det (s. 381) anføres: "På samme måde vil kurators nærmere undersøgelser i et konkursbo, der afsluttes med en redegørelse og regnskabsaflægning (medmindre boet sluttes efter kl. § 143), kunne danne et forsvarligt udgangspunkt for skifterettens endelige vurdering af skyldnerens virksomhed og forretningsførelse."

Gennemføres virksomhedspant med alene "sikkerhed" for 50.000 kr. til dækning af samtlige omkostninger/udgifter ved boets behandling, vil der ikke blive gennemført noget, der blot ligner *regnskabs gennemgang/kontrol* m.v. Hertil kommer, at det under betalingsstandsning som under konkurs som udgangspunkt er kreditorerne, der bestemmer, hvem der udpeges som tilsyn og hvem der udpeges til kreditorudvalget. Der vil derfor kunne gennemføres nøjagtig samme undersøgelser under anmeldt betalingsstandsning som under konkurs, bortset fra at der i konkurslovens kap. 2 om betalingsstandsning ikke er hjemmel til at gennemføre *omstødsessager*. Dette mindsker dog ikke retssikkerhedsgarantien for kreditorerne. Konstateres omstødelige dispositioner, vil omstødsessag kunne anlægges efterfølgende under gældssaneringsagen, jf. kl. § 184, stk. 1.

15.3.2. Likvidationsakkord

Afvikling af en virksomhed vil alene kunne resultere i en likvidationsakkord, såfremt der kan tilbydes en minimumsdividende på 25%, jf. kl. § 161. Henset til at antallet af tvangsakkorder siden 2001 totalt set har ligget omkring 100, hvoraf alene et meget begrænset antal af likvidationsakkorder, siger det sig selv, at det kun i ganske få tilfælde vil være muligt at afvikle en virksomhed med en tvangsakkord til følge. I de situationer, hvor afviklingen af en virksomhed resulterer i en dividende, der overstiger 25%, er der intet behov for efterfølgende gældssanering – skyldneren bliver jo netop gældssaneret i og med der stadfæstes tvangsakkord, hvad enten der er tale om en almindelig akkord eller en likvidationsakkord.

15.3.3. Betalingsstandsning

Betalingsstandsning i sig selv er som bekendt ikke en kreditorordning, men alene et *redskab til at gennemføre en kreditorordning*. Anmeldt betalingsstandsning er – selvom det givetvis ikke oprindeligt var tanken – et glimrende instrument til *kontrolleret afvikling af virksomheder*. Kreditorerne har mulighed for indsigt, dels ved kreditorudvalgvalg, dels ved truslen om *indgivelse af konkursbegæring*, såfremt skyldneren og tilsynet ikke giver kreditorerne de nødvendige oplysninger. Det er endvidere et faktum, at afvikling under betalingsstandsning alene kan gennemføres, såfremt der ikke er afgørende indvendinger herimod fra hovedkreditorernes side – det gælder hvad enten der er nedsat et kreditorudvalg, eller dette blot eksisterer som uformelt i form af, at tilsynet nødvendigvis alene kan foretage dispositioner, der har opbakning blandt hovedkreditorerne. Selv uden lovfæstning af større retssikkerhedsgarantier for fordringshaverne, kan der ske en betryggende afvikling under anmeldt betalingsstandsning, og det må antages, at betalingsstandsning sinstituttet også fremover vil kunne anvendes hertil, dog alt

fald nøjagtigt det modsatte af intentionerne bag regeringens handlingsplan for iværksættere, bl.a. omtalt s. 341, nemlig at der afsiges flere unødvendige konkursdekreter, end tilfældet er i dag.

15.3.1. Konkurs

Konkurs kan gennemføres på et hvilket som helst tidspunkt i en virksomheds afvikling. Når en virksomhed konstaterer økonomiske vanskeligheder, ofte af likviditetsmæssig art, må det overvejes, hvilke insolvensretlige tiltag der set fra fordringshaverside er de mest adækvate og vil give fordringshaverne den største dækning. Det vil derfor som absolut hovedregel ikke være hensigtsmæssigt at starte en afvikling under konkurs. Konkursinstituttet er ikke beregnet til *kontrollerede afviklinger* af virksomheder, herunder med maksimal udnyttelse af ansattes *opsigelsesvarsler* samt med maksimal opfyldelse af ordreportefølje, *konvertering af halvfabrikata til færdigvarer* m.v. Det vil være normalt og hensigtsmæssigt – forudsat den nødvendige finansiering er til stede (en finansiering der selvfølgelig også skulle være til stede i tilfælde af afvikling via konkurs) – at der sker en *kontrolleret afvikling* under anmeldt betalingsstandsning og dermed med *beskikket tilsyn* og evt. *kreditorudvalgsnedsættelse*. Når virksomheden er afviklet eller tilnærmelsesvist afviklet kan det konstateres, om der er basis for gennemførelse af tvangsakkord efter de nugældende regler (hvor problemet ofte er kl. § 161). Kan det konstateres, at det ikke vil være muligt (denne konstatering eller en prognose burde allerede være stillet i forbindelse med fristagens etablering) er det omsonst at forsøge gennemført en tvangsakkord, herunder en likvidationsakkord. Der er derfor alene to muligheder, enten afsigelse af konkursdekret med efterfølgende gennemførelse af gældssanering i konkurs, eller springe afsigelse af konkursleddet over og ”springe” direkte fra anmeldt betalingsstandsning til indledning af gældssaneringssag. Afsigelse af konkursdekret vil blot forlænge sagsbehandlingstiden, herunder proklamafristen på 3 måneder – en periode som kunne undværes, henset til at de fleste fordringshavere allerede har anmeldt deres krav i tilknytning til den forudgående anmeldte betalingsstandsning. Afsigelse af konkursdekret som mellemstation mellem anmeldt betalingsstandsning og gældssanering i konkurs er et *omkostningsfordyrende tiltag*, der endog vil resultere i en længere sagsbehandlingstid før et gældssaneringsforslag kan realitetsbehandles.

Konkursrådet anfører (s. 379), at *”Konkursrådet vil endelig pege på, at overvejelserne om evt. at indføre særligt lempelige gældssaneringsregler for erhvervsdrivende også bør ses i lyset af de igangværende overvejelser i justitsministeriets udvalg om virksomhedspant.”* På tidspunktet, hvor dette notat er udarbejdet, foreligger udvalgets andet lovudkastforslag. Dette lovudkastforslag synes ikke at relatere sig til spørgsmålet om udformning af eventuelle gældssaneringsregler i konkurs. Derimod har selve indførelsen af et regelsæt om virksomhedspant afgørende indflydelse på, hvorledes konkursboer fremover vil blive afviklet, idet det må antages at være uden for diskussion, at antallet af boer, der vil slutte i medfør af kl. § 143, stk. 1, vil stige betragteligt. Det er derfor en sandhed med modifikationer,

være, om gælden i hovedsagen kan karakteriseres som erhvervmæssig." Det anførte kan tiltrædes, og svarer i princippet til gældende ret.

Som begrundelse for at indføre et ændret regelsæt om gældssanering i forbindelse med konkurs, anføres (s. 377 f.), at dette "... bl.a. vil have den effekt, at der på et tidligt tidspunkt sker en sortering mellem konkursramte erhvervsdrivende, der har afviklet deres virksomhed på en loyal og for kreditorerne og samfundet i øvrigt hensigtsmæssig måde, og konkursramte erhvervsdrivende, der ikke opfylder dette kriterium. Dette vil ske ved skifterettens vurdering af, om der skal indledes en sag om gældssanering i forbindelse med konkurs."

Det anførte kan kun betinget tiltrædes. Advokatrådets Retsudvalg kan ikke umiddelbart tiltræde Konkursrådets opfattelse af, at et evt. lempeligere regelsæt for iværksættere skal være knyttet til kriteriet om, hvorvidt der er afsagt konkursdekret eller ej. Det vil ofte være i situationer, hvor en skyldner på loyal måde medvirker til en for såvel kreditorerne som samfundet hensigtsmæssig måde, at afsigelse af konkursdekret ikke vil være nødvendig for en forsvarlig afvikling. Afviklingen af virksomheden vil i denne situation ske kontrolleret under en for skifteretten anmeldt betalingsstandsning. Når der herefter også i relation til gældssanering i konkurs åbnes mulighed for at indlede gældssaneringssag, selvom de økonomiske forhold ikke fuldt ud er afklarede – netop det i praksis oftest forekommende tilfælde – kan man stille det spørgsmål, hvorfor afsigelse af konkursdekret er en nødvendig mellemstation før skyldnerens gæld saneres via gældssanering. Afvikling via betalingsstandsning frem for konkurs har under alle omstændigheder den skattemæssige fordel, at skyldneren under afviklingen kan fremføre skattemæssigt underskud med det formål at udlodde skattebesparelsen til fordringshaverne. Der synes derfor som udgangspunkt ikke at være behov for afsigelse af konkursdekret i de situationer, hvor der afvikles en virksomhed under anmeldt betalingsstandsning. Er fordringshaverne utilfredse med afviklingen, kan der om nødvendigt afsiges konkursdekret, medmindre mindre drastiske tiltag konkret foreslås, herunder ved beskikkelse af nyt tilsyn/yderligere tilsynsførende eller/og ved nedsættelse af kreditorudvalg. Noget andet er, at man kunne forestille sig, at ved en revision af betalingsstandsnings- og akkordreglerne blev der indført regler, hvorefter kreditorindsigten og kreditorinformationen blev styrket. For så vidt angår fordelene ved afvikling af virksomheder under betalingsstandsning med efterfølgende afsigelse af gældssaneringssag, som evt. alternativ til gældssanering i konkurs, henvises til Jens Paulsen i U 02B.75 ff.

15.3. Betingelserne for gældssanering i konkurs (for iværksættere m.v.)

Advokatrådets Retsudvalg kan ikke tiltræde, at der alene kan foretages en forsvarlig og betrykkende afvikling af en virksomhed, enten i form af likvidationsakkord eller gennem egentlig konkursbehandling (s. 381). Ordet "egentlig" er for så vidt overflødig. Gennemføres Konkursrådets tanker, primært affødt af regeringens ønske om at lempe betingelserne for gældseftergivelse for iværksættere, opnår man i værste

Ved læsning af ovennævnte to kendelser får man indtryk af, at såfremt FM 98.66 VL var blevet afgjort af Østre Landsret, ville der være blevet afsagt "gældssanering i gældssanering"¹⁹.

Begge kendelser tager stilling til, hvad der forstås ved "urimelig lang gældssaneringsperiode". Man kunne forestille sig, at der i bekendtgørelsesform blev fastsat nærmere retningslinier for, hvor lang forlængelse af afdragsperioden, der accepteres, inden det bliver relevant at tage stilling til evt. nedsættelse af gældssaneringsdividenden. En forlængelse på 8½ år, som i FM 98.66 VL synes ikke rimelig. Der kunne, medmindre ganske særlige omstændigheder foreligger, lovfæstes en forlængelsesperiode på evt. 2 eller 3 år. På den ene eller anden måde er det nødvendigt med en nærmere præcisering, idet de enkelte skifteretter ellers vil stå frit i deres vurdering af, hvor mange års forlængelse af afdragsperioden, der accepteres, før der sker en reduktion af gældssaneringsdividenden.

15. GÆLDSSANERING FOR IVÆRKSÆTTERE – OGSÅ TVANGSAKKORDBETRAGTNINGER (s. 337-434)

Gældssanering for iværksættere er allerede indledningsvis kort omtalt i afsnit 2.

15.1. Gældende ret

Gældende ret med henblik på gennemførelse af mulige kreditorordninger, gennemgås i hovedtræk i kap. 17.2. (s. 343-356). I denne gennemgang omtales muligheden for *betalingsstandsning med efterfølgende gældssanering* på baggrund af betalingsstandsningsfrisdagen ikke. Denne fremgangsmåde er beskrevet af Jens Paulsen i U 02B.75 ff. Denne problemstilling uddybes i afsnit 15.3.4.

Det anføres (s. 356), at der årligt højst behandles omkring 5 sager efter reglerne om gældssanering i konkurs. Det fremstår uklart, om der er tale om 5 sager om året ved Sø- og Handelsrettens skifteafdeling, eller totalt set. Det må dog antages, at oplysningen alene relaterer sig til Sø- og Handelsrettens skifteafdeling.

15.2. Konkursrådets overvejelser om evt. særregler for iværksættere

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde Konkursrådets udtalelse (s. 373), hvorefter det generelt ikke findes muligt at fastsætte tilstrækkeligt klare og praktisk anvendelige objektive kriterier, der adskiller gruppen af iværksættere fra andre erhvervsdrivende.

Konkursrådet anfører (s. 373), at det afgørende kriterium for adgangen til et evt. særligt (lempeligere) gældssaneringssystem for erhvervsdrivende skyldnere må "...

¹⁹ Jf. Ulla Otken om dette begreb i U 98B.344 f.

kunne godt forestille sig, at alene det forhold, at en oprindelig gældssaneringsperiode på 5 år ændres til 13½ år, i sig selv kunne betragtes som tilstrækkeligt grundlag for at nedsætte gældssaneringsdividenden, jf. FM 98.66 VL¹⁸ (cit. s. 318).

FM 98.66 VL. Ud over referatet anført s. 318 kan det supplerende oplyses, at der var tale om en 38-årig mandlig andrager, der sammen med samleveren havde to halvstore børn. Gælden stammede udelukkende fra tidligere drift af spiserestaurant i interessentskabsform. Spiserestauranten blev afviklet under betalingsstandsning, og såvel andrageren som dennes medinteressent blev meddelt gældssanering i 1995. Medinteressenten, der var på samme alder som andrageren, var gift og havde også to halvstore børn. Efter det økonomiske sammenbrud fik begge interessenter arbejde som kokke, og endog til tilnærmelsesvis samme løn. Eneste afgørende forskel på de to interessenters økonomiske forhold var deres boligudgifter, hvor andrageren gennem mere end 10 år havde boet i en relativ billig lejebolig, hvorimod medinteressenten for 6-7 år siden havde erhvervet en andelsbolig til en betydelig større husleje – tilnærmelsesvis dobbelt så høj – hvilket resulterede i, at medinteressenten, der også fik sin gæld saneret, alene skulle betale 1.500 kr. om måneden i en 5-årig periode. På grund af samlivsophævelse og flytning til en ny bolig, tilnærmelsesvis til samme husleje som før, men nu uden indtægter fra samleveren og med forøgede udgifter til børnene, blev det umuligt at overholde gældssaneringsbudgettet. Vestre Landsret fandt ikke anledning til at statuere ”gældssanering i gældssanering”, uagtet at den forlængede periode, hvor skyldneren nu skulle afdrage på sin gæld, kom til i alt at have en udstrækning på 13½ år.

Østre Landsret var til gengæld mere imødekommende i

FM 99.23 ØL. Et ægtepagt have fået gælds sanering og havde afdraget på den nedskrevne gæld i ca. 2 år. Herefter reduceredes den ene af ægtefællernes betalingssevne væsentligt. Skifteretten besluttede i forbindelse med ægtefællernes anmodning om genoptagelse i medfør af kl. § 228, stk. 1, i stedet at indlede en ny gældssaneringssag for skyldnerne. Ved afsigelse af ny gældssaneringssag bestemte skifteretten, at dividenden i den nye gældssaneringssag skulle beregnes af den gæld, som den tidligere sanerede gæld var nedsat til gennem skyldneres betaling af dividende i 2 år. Som begrundelse for afsigelse af ny gældssaneringssag anførte skifteretten, at en genoptagelse af den gamle gældssanering på grund af den ene ægtefælles betydeligt forringede betalingsvilkår ville medføre, at afdragsperioden ville blive urimelig lang. Østre Landsret stadfæstede skifterettens afgørelse i henhold til grundene.

¹⁸ Kendelsen er også ref. af Jens Paulsen i FM 01.93.

indkomstskattepligtige. Sondringen i relation til privat gæld ctr. forretningsdrivende gæld synes derfor ikke særlig relevant, idet der bortset fra nærstående normalt ikke optræder ikke-erhvervsdrivende som fordringshavere i gældssaneringsager (og andre kreditorordninger).

Henset til de senere års større muligheder for elektroniske pengeoverførsler kan det tiltrædes, at der ikke fastsættes en regel, hvorefter *udlodningsomkostninger* forlods reserveres af gældssaneringsdividenden (s. 313).

Vedrørende *administration af opsparingskonti* under gældssaneringsagen konstateres desværre fortsat og i øvrigt de senere år med forøget styrke, at enkelte pengeinstitutter, herunder landsdækkende, tilkendegiver ikke at ville medvirke ved oprettelse af opsparingskonti i gældssaneringsmæssig regi. Det er ikke hensigtsmæssigt, og der bør på anden måde, evt. ved en præcisering af pengeinstitutbekendtgørelsen, stilles klarere krav til *pengeinstitutternes samfundsmæssige ansvar*, også i relation til håndtering og behandling af opsparingskonti i gældssaneringsmæssig henseende.

14. MISLIGHOLDELSE I GÆLDSSANERING (s. 315-335)

I afsnittet behandles kl. §§ 226, 228 og 229.

I det hele kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde Konkursrådets vurdering af disse bestemmelser resulterende i

at kl. § 228 ændres med henblik på at gældssaneringsdividenden også kan reduceres ved genoptagelse af gældssaneringsagen,

at der ikke synes at være behov for en ændring af kl. § 229 med henblik på fordringshaveres mulighed for at begære en gældssaneringskendelse ophævet med henblik på fastsættelse af en lavere dividende, idet skyldneren må være tilstrækkelig sikret via ændringen af kl. § 228, og

at der ikke er belæg for at ændre kl. § 226, idet det findes bedst stemmende med gældssaneringsinstituttets *sociale dimension*, at gældssaneringskendelsen som absolut hovedregel kommer til at markere afslutningen på skifterettens medvirken ved gældssanering. Specielt synes der ikke at være belæg for særskilt at ændre kl. § 226, stk. 2, der svarer til reglen i kl. § 190, 2. pkt.

Advokatrådets Retsudvalg kan også tiltræde, at såvel kl. § 228 som § 229 også fremover alene anvendes i undtagelsestilfælde. Det kunne dog overvejes, om der ikke burde medtages en *vejledning i bekendtgørelsesform* i relation til *væsentlighed*. Man

13. SMÅFORRINGER OG ADMINISTRATION AF UDBETALINGER (s. 301-313)

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde Konkursrådets tilkendegivelse af, at der ved håndteringen af småfordringer ikke skal etableres et regelsæt som ved tvangsakkord (kl. § 158, stk. 2, nr. 4), men derimod et regelsæt, der svarer til kl. § 153 (s. 312 f.).

Ved forslaget om en *bagatelgrænse* eller *mindstegrænse* på 500 kr. er det ikke i teksten anført, om dette gælder totalt set eller pr. udlodning. Ifølge regneeksemplet (s. 313) er der tænkt på en total dividende på 500 kr., der i normalsituationen vil skulle udloddes med 5 årlige dividendebeløb.

Selvom det må medgives, at mulighederne for skyldneren for at oprette *faste elektroniske overførsler af dividendebeløb* er steget betydeligt de seneste år, ændrer det dog ikke ved, at der fortsat er tale om enkeltdividendestørrelser af en så beskeden størrelse, at ikke mindst fordringshaverne helst ser sig fritaget for at kontere disse. Dette gælder specielt i situationer, hvor fordringen – som det vil være hovedreglen – allerede på gældssanerings tidspunktet er afskrevet såvel skatte- som momsmæssigt.

Det foreslås herefter, at kl. § 16, stk. 1, formuleres som følger:

"§ 216. En kendelse, der helt eller delvist tager skyldnerens forslag til følge, skal angive, hvilken del af skyldnerens gæld, der berøres af kendelsen, med angivelse af den procent, hvortil fordringerne nedsættes. Er der i skyldnerens gældssaneringsforslag anført en minimumsdividende, skal denne minimumsdividende anføres i gældssaneringkendelsen med angivelse af beløbsgrænsen for, hvilke fordringer der vil deltage i dividendeudlodningen. Dividende, der som følge af minimumsdividenden ikke udbetales til mindre fordringshavere, udbetales til skyldnerens øvrige fordringshavere."

Herefter kunne der i gældssaneringsbekendelsen medtages en minimumsdividende, evt. på 1.000 kr. og med angivelse af, at denne minimumsdividende forhøjes løbende, evt. hvert andet eller tredje år, justeret efter prisudviklingen.

Ved en gældssaneringsdividende på eksempelvis 9,5%, hvilket ikke hører til de absolut laveste, vil der til en fordring på 10.000 kr. være tale om en samlet gældssaneringsdividende på 950 kr., der skal udloddes over 5 år med 190 kr. pr. udlodning.

Der vil givetvis ikke være fordringshavere – eller i hvert fald ikke mange – der hellere ser 5 udlodninger over 5 år á 190 kr., frem for at slippe for besværet med at få gamle debitorsager genoptaget rent ekspeditions-mæssigt. Herved bemærkes, at de dividendebeløb, der udbetales til forretningsdrivende, vil være

Efter kl. § 216, stk. 5, vejleder skifteretten skyldneren om dennes retsstilling og om tilrettelæggelse af skyldnerens betaling af afdrag i henstandsperioden i de tilfælde, hvor der er afsagt gældssaneringskendelse. Vejledningspligten efter kl. § 216, stk. 5, er derfor også uden relevant betydning i forhold til *personer, der står over for overvejelser i relation til indledning af/gennemførelse af gældssanerings sag*.

I § 6 i bkg. nr. 1140 af 13.12.02. om offentlig retshjælp ved advokater (retshjælpsbekendtgørelsen) angives *retshjælpens område og omfang*. Efter retshjælpsbekendtgørelsens § 6, stk. 3, kan retshjælp ikke gives til bl.a. sager om gældssanering. Det gælder såvel den *almindelige retshjælp* efter retshjælpsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, som den *udvidede retshjælp* efter retshjælpsbekendtgørelsens § 7, stk. 2. Ifølge kommissoriet for Konkursrådet skulle der ved overvejelser om en eventuel revision af gældssaneringsreglerne bl.a. også tages hensyn til den *socialretlige og skatteretlige lovgivning*. Henset hertil samt henset til beslutningsforslag – B41 – af 7. november 2003 fremsat af Line Barfod (EL), Villy Søvnald (SF) og Margrethe Vestager (RV) om *gældsrådgivning for private* kunne det være hensigtsmæssigt at overveje at indføre en ordning, hvorefter de personer, der fungerer som skifterettens medhjælpere, fik ret til at yde retshjælp, eventuelt inden for rammerne af udvidet retshjælp, alternativt ved en særlig bestemmelse i retshjælpsbekendtgørelsen eller som en eventuel ny bestemmelse i kl. § 219, stk. 3. Da retshjælpsbekendtgørelsen generelt vedrører rådgivning hos advokater, og da der her er tale om en specifik rådgivning i forhold til overvejelser omkring indledning af gældssanerings sag/vurdering af muligheder for gennemførelse af gældssanering, findes det mest hensigtsmæssigt med en ny bestemmelse i kl. § 219, stk. 3. Herved bemærkes også, at der efter de svenske regler (s. 293) er mulighed for rådgivning via bopælskommunen – en rådgivning der under den nuværende kommunale struktur i hvert fald ikke vil kunne løftes af alle kommuner¹⁷.

Kl. § 219, stk. 3, foreslås herefter affattet som følger:

"Kl. § 219, stk. 3. Skifteretten kan efter modtagelse af begrundet anmodning, enten fra gældssaneringsandrageren eller dennes rådgiver, beslutte, at der kan ydes retshjælp inden for de økonomiske rammer, der til enhver tid fremgår af retshjælpsbekendtgørelsen for så vidt angår udvidet retshjælp."

I det omfang der ved gennemførelse af gældssaneringsreformen opereres med en nærmere præcisering i *bekendtgørelsesform*, foreslås en kombineret ændring af dels retshjælpsbekendtgørelsen, dels medtagelse af en ny særskilt præciserende bestemmelse i gældssaneringsbekendtgørelsen.

¹⁷ Om rådgivning hos Budgetrådgivningen i Sverige, se bl.a. Jørgen Juel Hansen i FM 03.155 f.

"Kl. § 200, stk. 4. Krav, der ville være fortrinsberettigede i et konkursbo baseret på konkursbegæring af samme dato som gældssaneringsbegæringen, vil også under gældssaneringen bevare fortrinsstillingen."

Afslutningsvis bemærkes, at Advokatrådets Retsudvalg i øvrigt er enig i det hensigtsmæssige i, at konkurslovens § 161 principalt ophæves, subsidiært ændres med fastsættelse af en lavere *minimumsdividendeprocent* end 25 %, jf. afsnit 15.4.1.

12. SAGSOMKOSTNINGER OG RETSAFGIFT (s. 285-300)

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at gældssaneringsandragere fortsat fritages for betaling af *retsafgift* ved skifteretterne (s. 296). Advokatrådets Retsudvalg kan også tiltræde, at der ikke frem over i videre omfang end i dag skal kræves *sikkerhedsstillelse* for omkostninger ved behandling af gældssaneringsager i henhold til kl. § 203 (s. 299).

Ikke mindst på baggrund af, at også Konkursrådet har anset det for hensigtsmæssigt eller påkrævet i forbindelse med en regelsanering på gældssaneringsområdet tillige at inddrage behandlingen af kl. §§ 161 og 176, jf. afsnit 15.4., synes der ikke belæg for frem over at operere med en 25 %'s regel som grænsedragning for, i hvilke tilfælde omkostninger ved gennemførelse af gældssaneringsag skal afholdes af statskassen eller af skyldneren (læs: fordringshaverne) (s. 298 f.).

Specielt i det omfang kl. § 161 ophæves, eller der fastsættes en (betydeligt) lavere mindstedividende end 25 %, vil (*tvangs*)*akkord* frem over i betydeligt større omfang end i dag kunne være et *alternativ til gældssanering*. I den forbindelse er der ingen grund til – ej heller på baggrund af *socialt politiske betragtninger* – at fravige omkostningsfastsættelsen fra det for tvangsakkordsituationen gældende, hvorefter alle omkostninger i forbindelse med tvangsakkordens gennemførelse afholdes af skyldneren eller i realiteten af fordringshaverne.

Derimod kunne man overveje, om der skulle gives hjemmel til i videre omfang end i dag at *honorere udgifter til rådgivning inden indledning af gældssaneringsag*.

Efter rpl. § 14, stk. 3, 2. pkt., har domstolene, herunder skifteretten, en *generel vejledningspligt*. Denne vejledningspligt træder dog først i kraft, når der foreligger en verserende sag for domstolene. I relation til gældssanering forudsætter anvendelsen af rpl. § 14, stk. 3, 2. pkt., at der foreligger en korrekt udfyldt og underskrevet gældssaneringsbegæring med de nødvendige bilag. *Ofte er der imidlertid behov for vejledning på et tidligere tidspunkt*. Det giver rpl. § 14, stk. 3, 2. pkt., ikke hjemmel til.

Ved en revision af gældssaneringsreglerne bør der derfor også foretages en tilpasning af reglerne for den praktiske gennemførelse af omstødsessagen.

11.2. Lønindeholdelse

Konkursrådet henviser (s.269) til T&S cir. nr. 28 af 14.03.1997 om *vurdering af skyldnerens betalingssevne*. Dette cirkulære er uddybet ved Told- og Skattestyrelsens *inddrivelsesvejledning* afsnit F.3., hvor der gives en glimrende indførelse i, for hvilke krav der kan foretages lønindeholdelse, og hvilke ydelser der kan foretages lønindeholdelse i samt en redegørelse for fastsættelse af lønindeholdelsesprocenten.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde Konkursrådets forslag (s. 282), hvorefter der indføres en ordning, hvor fyldestgørelse opnået ved lønindeholdelse i tiden efter indledning af gældssaneringssag skal fralægges, hvis skyldneren får gældssanering. Advokatrådets Retsudvalg kan ligeledes tiltræde, at en tilsvarende ordning gælder i de tilfælde, hvor der som alternativ til lønindeholdelse er indgået en aftale mellem skyldneren og indeholdelsesmyndigheden (s. 282 f.). Endelig kan det tiltrædes, at såfremt der foretages en opsparring svarende til minimumindeholdelsesbeløbet under gældssaneringssagens behandling, skal afdragsperioden efter afsigelse af gældssanering forkortes, således at den samlede afdragsperiode bliver på 5 år.

11.3. Fortrinsberettigede fordringer

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at de hensyn, der begrundet reglerne om *fortrinsstilling* i konkurslovens §§ 94-96 i konkurs- og tvangsakkordsituationen, ikke umiddelbart kan overføres til gældssaneringsinstituttet i typesituationerne. Advokatrådets Retsudvalg er imidlertid ikke enig i, at der ikke er belæg for en ændring af kl. § 200, stk. 3, efter hvilken bestemmelse fordringshaverne behandles lige, medmindre de samtykker i en mindre gunstig behandling. Konkursrådets vurdering kan alene tiltrædes, såfremt det er et faktum, at der ikke kan gennemføres gældssanering som udløber af en afvikling af en personligt drevet virksomhed, eventuelt via anmeldt betalingsstandsning. At kombinationen anmeldt betalingsstandsning med overgang til gældssanering baseret på oprindelig fristdag er en gangbar løsning og ofte vil være at foretrække frem for afsigelse af konkursdekret, bl.a. af skattemæssige årsager, er bl.a. illustreret ved Jens Paulsens gennemgang af en række praktiske eksempler i U 02B.75 ff. Også præmisserne i U 98.1047 VL giver god grund til at fravige ligestillingen af fordringerne ved gennemførelse af gældssanering i umiddelbar tilknytning til afvikling af den fysiske skyldners erhvervsvirksomhed, og hvor konkursordenen ville være gældende, såfremt afviklingen var sket via konkurs. På denne baggrund foreslås en ny bestemmelse, som konkurslovens § 200, stk. 4:

men inden kærefristens udløb, ikke vil resultere i, at kravet kan gøres gældende under gældssanerings sagen – kravet er definitivt bortfaldet, medmindre gældssaneringskendelsen af andre årsager kæres, og gældssaneringskendelsen ophæves af andre årsager.

11. OMSTØDELSE (s. 265-284)

I relation til omstødelse er der tre problemstillinger, der kan overvejes. Konkursrådet har alene behandlet to – også de vigtigste – nemlig spørgsmålet om lønindeholdelse og spørgsmålet om behandling af fortrinsstillede krav under gældssanering.

11.1. Praktisk håndtering af omstødelleskrav

Konkursrådet anfører (s. 268), at bestemmelserne i kl. §§ 222-224 om den praktiske gennemførelse af krav på omstødelse ikke har givet anledning til vanskeligheder i praksis og derfor ikke omtales. Dette ændrer dog ikke ved, at der i reglerne om omstødelse i gældssanering er *misvisende henvisninger* i regelgrundlaget. Ifølge kl. § 221, stk. 1, kan reglerne om omstødelse i kl. §§ 64-80 først finde anvendelse, når skyldnerens gældssaneringsforslag helt eller delvist tages til følge. Som følge af denne bestemmelse vil det ikke være muligt at anlægge omstødelssag, før der foreligger en gældssaneringskendelse. Efter kl. § 223, stk. 1, skal der senest på det i kl. § 215 nævnte møde tages stilling til, om der skal anlægges omstødelssag. Det ”uheldige” ved bestemmelsen i kl. § 223, stk. 2, er, at bestemmelsen forudsætter, at der samtidig med afsigelse af gældssaneringskendelse skal tages stilling til omstødelssag. Der er i konkursloven ikke lagt op til, at der skal kunne gennemføres *betingede gældssaneringskendelser*, bortset fra de situationer, hvor der er omtvistede og/eller betingede krav, og hvor der forholdes i overensstemmelse med det i kl. § 216, stk. 4, anførte.

Henvisningen i kl. § 223, stk. 1, 2. pkt., til kl. §§ 174, 175 og 176, stk. 1, 2.-4. pkt., er heller ikke særlig hensigtsmæssig. Kl. § 174 vedrører fordringshaveres stemmeret ved tvangsakkord – ved gældssanering stemmes ikke. Tilsvarende angår kl. § 175, stk. 2 og 3, fordringshavernes stemmeret og er derfor uden relevans i relation til gældssanering. Med henvisningen i kl. § 223, stk. 1, 2. pkt., til kl. § 186, stk. 1, 4. pkt., er man i den noget atypiske og særegne situation, at skifterettens medhjælper, der alt andet lige må antages at være den person, som skifteretten efter kl. § 186, stk. 1, 2. pkt., vil anmode om at føre omstødelssagen, får tilkendt honorar fra den dømmende ret for det arbejde, der er forbundet med retssagen. Om der hermed er gjort endeligt op med sagsomkostninger for førelse af sagen, er ikke givet, idet det, uanset der ikke i kl. § 219, stk. 1, henvises til kl. § 223, stk. 1, jf. kl. § 186, stk. 1, 2.-4. pkt., må antages, at skifteretten i forbindelse med gældssaneringens afslutning skal fastsætte et *samlet rimeligt honorar* for det arbejde, der udføres af medhjælperen, og hvor honorarfastsættelsen skal ske i medfør af kl. § 239.

"Kl. § 216, stk. 4. Endvidere skal kendelsen indeholde bestemmelse om, hvordan der skal forholdes med omtvistede og betingede fordringer. Bestemmelsen i kl. § 182, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse. Beløbet tilbagebetales til den skifteret, der har afsagt gældssaneringskendelsen, med henblik på udlodning til skyldnerens øvrige fordringshavere, medmindre skifteretten træffer beslutning efter kl. § 153, stk. 2."

Når der i forslaget til affattelse af kl. § 216, stk. 4, medtages en henvisningsbestemmelse til kl. § 153, stk. 2, skyldes dette, at det forudsættes, at der andetsteds skabes hjemmel til i gældssaneringsager ikke at foretage udbetaling af mindre dividendebeløb, jf. afsnit 13.

Samtidig foreslås, at i relation til omtvistede og betingede fordringer skabes der hjemmel til en fordringsprøvelse efter reglen i kl. kap. 16. Herved skabes mulighed for, at en betinget og/eller omtvistet fordring *prøves ved den skifteret*, der i øvrigt behandler gældssaneringsagen, ligesom omkostningerne ved sagens behandling minimeres. Anlægges herefter ikke sag inden for 3 måneder, som anført i kl. § 133, stk. 1, anses afvisningen af kravet som endelig, og det omtvistede krav bortfalder derfor i sin helhed, i det omfang der afsiges gældssaneringskendelse.

Ved at indføre en regel som ovenfor foreslået vil problemet i relation til *sagsomkostninger* i relation til den civile tvist (som redegjort for i betænkningen s. 161 ff.) blive minimeret. Taber fordringshaveren tvisten, vil de pålagte omkostninger indgå i gældssaneringsagen til delvis honorering af medhjælper. Vindes sagen af fordringshaveren, kan det tiltrædes, at de omkostninger, der ved skifterettens fordringsprøvelse tilkendes fordringshaveren, ikke skal have fortrinsret, men tillægges hovedstolen og samlet kan gøres gældende under gældssaneringsagen. Det afgørende er, at der i gældssaneringsinstituttet skabes rammerne for en egentlig fordringsprøvelse. Allerede derved vil de praktiske problemer, der haves på nuværende tidspunkt, og som der så udmærket er redegjort for (s. 248-253) blive minimeret betydeligt.

Ved *begrænset fordringsprøvelse*, alene i relation til bestridte samt eventuelt tillige i relation til betingede fordringer, skabes rammerne for en fordringsprøvelse, som medhjælperen stedse har indsigt i, hvorfor diskussionen om fordringshaveres dokumentation for anlæggelse af civil retssag som drøftet (s. 263) ikke bliver aktuel.

Hvor Advokatrådets Retsudvalg har svært ved at følge Konkursrådets betragtninger i relation til prøvelse af bestridte fordringer, er Advokatrådets Retsudvalg imidlertid enig i Konkursrådets betragtninger i relation til behandlingen af *betingede fordringer* (s. 264 f.). Det kan således tiltrædes, at der indføres en regel om, at retten til dækning af en betinget fordring bortfalder, når gældssaneringsagen er sluttet med afgørelse om gældssanering, jf. kl. § 218, stk. 1, såfremt betingelsen ikke er indtrådt på det tidspunkt, hvor der afsiges kendelse om gældssanering. I samme forbindelse kan tiltrædes, at tidspunktet for afsigelse af gældssaneringskendelse er afgørende, således at aktualisering af en kautionsforpligtelse efter afsigelse af gældssaneringskendelse,

10. FORDRINGSPRØVELSE (s. 247-265)

Der har stedse været enighed om, at der i gældssaneringssager ikke skal gennemføres en *egentlig* fordringsprøvelse¹⁵. Praksis siden 1. juli 1984 har dog også vist, at det kan være hensigtsmæssigt med en modificering af reglerne. Der synes i den forbindelse at være enighed om, at skifteretten/skifterettens medhjælper skal påse, at anmeldte krav ikke er *forældede*. Dette er i sig selv også udtryk for en – om end begrænset – så dog fordringsprøvelse. Ofte vil det forhold, at mange krav er forældede, kunne være et moment, der gør, at den økonomiske betingelse i kl. § 197, stk. 1, nr. 1, ikke er opfyldt. Det må derfor antages, at der allerede på indledningsmødet påhviler skifteretten en *ex officio* pligt til i nogen udstrækning at påse forældelsesproblematikken.

På baggrund af en konkret sag – VL 1746.96 af 12.09.1996 – argumenterer Henning Færmann¹⁶ i FM 96.137 ff. for, at konkursloven ændres, således at der i gældssaneringssager åbnes mulighed for at foretage en prøvelse af de fordringer, der *bestrides* af skyldneren.

Den nugældende retstilstand, hvorefter fordringshavere, hvis fordring *bestrides* af skyldneren, ikke umiddelbart kan medtages som fordring under gældssaneringssagen, medmindre der erhverves dom herfor, er hverken rimelig eller hensigtsmæssig. Det er heller ikke rimeligt at stille krav over for en fordringshaver om at erhverve dom ved de ordinære domstole for blot, efter at sagen eventuelt er vundet, at konstatere, at der herefter alene kan gøres krav på en – ofte beskedene – gældssaneringsdividende – en dividende, der ofte ikke vil stå i rimeligt forhold til de omkostninger, der påføres fordringshaveren ved at anlægge civilt søgsmål. I relation til håndteringen af *bestridte* – og for så vidt også *betingede* – fordringer bør der skabes hjemmel til prøvelse i skifteretten i forbindelse med gældssaneringssagens behandling.

Det af Konkursrådet (s. 259 f.) anførte, hvorefter en *bestridt* fordring ikke kan medtages under gældssaneringssagen, såfremt der ikke anlægges (ordinær) retssag inden for en rimelig frist, kan derfor ikke tiltrædes. Det vil i praksis ikke være muligt at vurdere, om skyldners *bestridelse* af en fordring er udtryk for en reel og "velment" indstilling eller er udtryk for *chikane* (s. 260).

Advokatrådets Retsudvalg kan ikke tiltræde, at der foreslås en ordning, hvorefter der fortsat opereres med andre regler for håndtering af *bestridte* krav under gældssanering end under konkurs.

Kl. § 216, stk. 4, foreslås herefter affattet som følger:

¹⁵ Jf. forudsætningsvis bet. 957.82, s. 159.

¹⁶ Jf. tilsvarende Jens Paulsen i FM 01.91 f.

9. PRÆKLUSIVT PROKLAMA (s. 231-246)

Der redegøres af Konkursrådet ganske indgående for fordele og ulemper ved indførelse af præklusivt proklama, herunder ved henvisning til såvel norsk som svensk ret (s. 231-238).

Til det anførte kan suppleres, at årsagen til, at der generelt vil opstå flere tilfælde af efteranmeldte krav i gældssaneringer frem for i tvangsakkorder, dels er det betydeligt større antal gældssaneringssager, dels at fordringshaverne i gældssaneringssager ofte på tidspunktet for indledning af gældssaneringssag har foretaget såvel *moms- som skattemæssig afskrivning* af de konstaterede tab, hvorimod dette langt fra altid vil være tilfældet i forbindelse med tvangsakkord, ofte i umiddelbar tilknytning til anmeldt betalingsstandsning.

De betænkeligheder, der er anført af Jens Paulsen i FM 01.90 f. reduceres, i det omfang der sker en ændring i kl. § 228, hvorefter der ved *genoptagelse af gældssaneringssager* fremover åbnes mulighed for ændring af gældssaneringsdividende, jf. nærmere afsnit 14. Betænkelighederne fjernes endvidere, i det omfang der åbnes mulighed for, om ikke som hovedregel, så dog som en regel, der i særlige tilfælde tillader, at der indrykkes annonce om gældssaneringen i almindeligt læste blade på skyldnerens sted. Blot muligheden for at skifteretten får hjemmel til, eventuelt i bekendtgørelsesform, at stille krav om annoncering i lokale dagblade vil givetvis skærpe skyldnernes interesse i at aflevere *fuldstændige kreditorlister* til skifteretten/skifterettens medhjælper – et forhold der i øvrigt vil medvirke til at smidiggøre og billiggøre gældssaneringsbehandlingen.

I relation til annoncering lokalt anfører Konkursrådet (s. 241), at der ikke findes basis for en ændring af gældende ret, hvorefter skifteretten efter kl. § 208, stk. 1, 3. pkt. *når særlige forhold taler herfor* kan bestemme, at bekendtgørelsen desuden skal indrykkes i et almindeligt læst blad.

A.st. anfører Konkursrådet, at bekendtgørelsen (i Statstidende) om indledning af gældssanering skal indeholde oplysning om skyldnerens fødselsdato, adresse og nuværende samt tidligere navne, men at det, bl.a. på baggrund af persondatalovens § 11, stk. 1, ikke foreslås, at skyldnerens *personnummer* skal anføres. Specielt i relation til de gældssaneringssager, der er baseret på skyldnere, der tidligere har drevet selvstændig virksomhed, vil det endvidere være ikke blot hensigtsmæssigt, men direkte påkrævet, at annoncering – både i Statstidende og om nødvendigt i lokalt dagblad – tillige indeholder *virksomhedsnavnet* eller de virksomhedsnavne, hvorunder gælden er pådraget.

foretaget en enkelt ændring af betalingsstandsningsreglerne i kl. kap. 2 om betalingsstandsning¹².

I høringsfasen op til gennemførelsen af 1996-konkursreformen fremkom Finansrådet med kritiske bemærkninger i relation til formuleringen af kl. § 16 a, stk. 2. Da det samtidig kan konstateres, jf. bl.a. FM 93.100 ØL (ØL 332.92, 8. afd., A16.10.92), at reglerne om *panthaverregnskaber* i kl. § 87 ikke finder anvendelse under betalingsstandsning, er der mange gode grunde til, også i forbindelse med en revision af gældssaneringsreglerne, tillige at ændre kl. § 16 a, stk. 2. Dette kunne eventuelt gennemføres ved, at kl. § 16 a, stk. 2, 1. pkt., blev ændret til følgende affattelse:

*"Træffer skifteretten afgørelse efter stk. 1, skal skyldneren betale løbende ydelser på de i stk. 1 nævnte pantefordringer efterhånden som de forfalder. For så vidt angår fordringer sikret ved ejerpantebrev eller skadesløsbrev forrentes disse med renten i henhold til det underliggende skyldforhold, dog maksimeret til den fastsatte referencesats med tillæg af 7 % i henhold til rentelovens § 5."*¹³

Når der også foreslås en maksimering af renten, skyldes det, at der gennem de senere år er set eksempler på, at der i såvel ejerpantebreve som skadesløsbreve opereres med relativt høje rentesatser, og hvor den primære basis for disse høje rentesatser er at opnå (formel) pantesikkerhed forud for efterstående panthavere – et synspunkt der ikke gør sig gældende i gældssaneringssituationen.

Konkursrådet foreslår (s. 227), at skyldneren selv skal stille sikkerhed for og reelt også betale *vurderingsomkostningerne*. Når det findes hensigtsmæssigt at afsige gældssaneringskendelse med bibeholdelse af skyldnerens faste ejendom af hensyn til skyldneren og ofte tillige dennes husstand og ikke mindst børn er det uhensigtsmæssigt at operere med en lovfæstet regel, hvorefter alene visse typer af omkostninger skal afholdes af skyldneren, uanset om der afsiges gældssaneringskendelse eller ej. Her skal anføres, at det generelt anses for bedre stemmende med reglerne om tvangsakkord og frivillig akkord, hvorefter omkostningerne betales forlods¹⁴, hvilket i tilfælde af afsigelse af gældssaneringskendelse i princippet vil være ensbetydende med, at udgiften til vurdering afholdes af fordringshaverne, idet udgiften indregnes som en forlods udgift i gældssaneringforslaget.

¹² Der blev foretaget en ændring i kl. § 16 a, stk. 1, hvor *"rådighedsberøvelse eller"* blev ændret til *"rådighedsberøvelse, herunder overtagelse til brugeligt pant, eller"*.

¹³ Se Jens Paulsen i FM 00.70 ff. – Pantefordringer – betaling af løbende ydelser – kl. § 16 a, stk. 2.

¹⁴ Jf. for tvangsakkords vedkommende kl. § 158, stk. 2, nr. 2, forudsætningsvis, idet vurderingsomkostninger reelt er udtryk for akkordomkostninger, der i konkurssituationen ville have fortrin efter kl. § 93, nr. 2, og i betalingsstandsningssituationen og tvangsakkordsituationen ville have fortrin efter kl. § 94, nr. 1.

8. PANTERETTIGHEDER (s. 205-229)

Der foretages (s. 215-229) en glimrende beskrivelse af problemstillingen baseret på Lars Lindencrone Pedersens synspunkter fremført i U 93B.133 samt på basis af norsk ret, jf. gjeldsordningslovens §§ 4-7 og 4-8. Konkursrådets ændringsforslag kan i princippet tiltrædes. Det bemærkes herved, at de betænkeligheder, der i visse tilfælde – som påpeget af Konkursrådet – kan være ved at lade ”usikret” pantegæld genopstå ved misligholdelse af gældssaneringskendelsen samt problemer i relation til salg af ejendomme med ”usikrede” pantehæftelser i gældssaneringsperioden, kan afhjælpes ved, at der indgås særskilt aftale mellem (marginal)panthaveren og gældssaneringsandrageren, som tilfældet også er under den nugældende retstilstand. Det nye regelsæt, hvorefter (usikrede) panthavere tvinges til under visse omstændigheder at lade deres pantefordringer nedskrive, vil derfor primært tjene som en *løftestang for indgåelse af frivillige ”panthaveraftaler”*. Det må derfor antages, at der i begrænset omfang vil være basis for at gennemføre gældssaneringsager selv ved indgåelse af frivillige panthaveraftaler, hvor værdiansættelsesprincipperne ikke nøje svarer til det foreslåede regelsæt, men hvor panthaveraftalerne ud fra en samlet bedømmelse anses som rimelige – også set fra de usikrede kreditorers side¹¹.

I relation til *skyldnerens opsparing i ejendommen* (s. 222 f.) kan det tiltrædes, at der ikke indføres en regel svarende til reglerne i den norske gjeldsordningslovs § 6-1, stk. 2, og § 6-2, stk. 2, hvorefter en del af en konstateret værdistigning i tilfælde af markant værdistigning kan inddrages under gældssaneringsagen ved en ændring af gældssaneringsdividenden. De norske regler er baseret på et princip om, at en gældssaneringskendelse kan genoptages også med henblik på fastsættelse af en højere dividende. I relation til problemstillingen omkring opsparing savnes dog en nærmere redegørelse for problemstillingen omkring eventuelt krav om *omlægning af lån* som betingelse for afsigelse af gældssanering, herunder en stillingtagen til og håndtering af *pauselån* i gældssaneringssituationen. Problemstillingen omkring belåning af fast ejendom er i dag og har de senere år givet anledning til flere spørgsmål end tidligere, idet udbuddet af alternative men dog gængse finansieringsformer/-typer er kraftigt stigende.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at også pantesikkerheder i henhold til *ejerpantebreve* og *skadesløsbreve* skal være omfattet af de nye regler. I relation til problemstillingen omkring ejerpantebreve og kl. § 16 a ved betalingsstandsning, herunder U 90.204 VL, synes det ubetænkeligt i forbindelse med en reform af gældssaneringsreglerne tillige at ændre kl. § 16 a. Herved bemærkes, at der også i forbindelse med den seneste revision af konkursinstituttet pr. 1. juni 1996 med afsæt i bet. 1273.94 om rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen blev

¹¹ Det bemærkes herved, at den gældende retstilstand næppe hjemler en ret til uden aftale med (marginal)panthaveren at tvinge panthavere til at lade pantet værdiansætte i skyldnerens faste ejendom, der ikke ønskes eller kræves realiseret i forbindelse med afsigelse af gældssaneringskendelse cft. dog Hans Engberg i FM 02.90 ff.

7. SKATTEMÆSSIGE FORHOLD (s. 191-203)

Gældssaneringsager giver – som ved bl.a. akkord – anledning til en række skattemæssige problemstillinger, der omtales nedenfor.

7.1. Rentefradragsret

Efter nugældende retspraksis *indregnes rentefradragsretten i gældssaneringsforslaget*, medmindre der er tale om *bagatelbeløb*, jf. U 94.378 VL.

Teorien⁷ og Konkursrådet⁸ synes at tage afsæt i, at det er skifteretterne og/eller medhjælperen, der anvender ressourcer på beregning af rentefradragsretten. Situationen er den, at som absolut hovedregel vil hverken skifteretten eller skifterettens medhjælper være i stand til på egen hånd at beregne rentefradragsretten. Beregningen må nødvendigvis foretages af skatteforvaltningen, jf. allerede Told- og Skattestyrelsens henstilling af 29. juni 1993, gengivet i TfS 93.396. En afskaffelse af rentefradragsretten i gældssaneringsmæssig henseende vil endvidere spare det offentlige (skatteforvaltningerne) nogen tid, idet en række skyldnere, der ikke i forbindelse med afsigelse af gældssaneringskendelse har fået beregnet eventuel rentefradragsret, fremsætter begæring herom efterfølgende, hvorfor skattemyndighederne i disse situationer er forpligtet til at udarbejde en opgørelse, som alt andet lige vil resultere i en ændret skatteansættelse for skyldneren, som herefter – alt andet lige – kan forvente overskydende skat udbetalt og vel at mærke et beløb, der ikke indgår til fordeling blandt skyldnerens kreditorer. Det er hverken hensigtsmæssigt eller rimeligt, hvorfor Konkursrådets forslag om at afskaffe rentefradragsretten ved gældssanering⁹ kan tiltrædes.

7.2. Andre skattemæssige konsekvenser – indregnede restskatter

Konkursrådet finder (s. 203) ikke anledning til at foreslå eller overveje andre ændringer af skattemæssig karakter i gældssaneringsammenhæng. Konkursrådet afstår derfor fra at foreslå en ændring/ophævelse af reglen i KSL § 61, stk. 3, 3. pkt.¹⁰, hvorefter skattebeløb, der er opkrævet for et år, hvortil der er overført restskat m.v., anses for medgået først til dækning af den overførte restskat m.v. Allerede som følge af, at der ikke synes at være nogen reel grund til at sondre mellem tvangsakkorder, frivillige akkorder eller gældssaneringer i relation til indregnet restskat, kan det tiltrædes, at der ikke foreslås særskilte ændringer af skattelovgivningen på dette punkt i forhold til gældssanering.

⁷ Jf. bl.a. Carsten Bo Nielsen i FM 95.60, Drews Jensen i U 95B.354 og Jens Paulsen i FM 01.91.

⁸ S. 198 ff.

⁹ Tilsvarende gælder i princippet også i relation til tvangsakkord, jf. dog bemærkningerne i afsnit 15 om afskaffelse af mindstedividenden, jf. kl. § 161.

¹⁰ Modsat GS-redegørelsen s. 43 f.

dette statistisk set beregnes for pensionister, men i øvrigt *uden differentiering* i forhold til gældssaneringsandragere og dennes ægtefælles/samlevers alder. I relation til *børn* foreslår Konkursrådet en differentiering i overensstemmelse med det af Forbrugerinformation udarbejdede *gennemsnitlige udgiftsbudget for børn* i de enkelte aldersklasser, hvor Konkursrådet foreslår en fordeling i tre grupper, nemlig 0-2 år, 3-6 år og 7-17 år.

Konkursrådets forslag følger i princippet de i Norge gældende regler, jf. Gjeldsordningslovens § 4-3. Der er tale om et både sympatisk og anerkendelsesværdigt initiativ⁶, der fuldt ud kan tiltrædes af Advokatrådets Retsudvalg.

Ved Konkursrådets omtale af rådighedsbeløbet savnes en stillingtagen til, om *særligt lave faste omkostninger*, eksempelvis meget lave boligudgifter, skal kunne påvirke rådighedsbeløbet i opadgående retning, og tilsvarende om *meget høje* (relativt set) *faste udgifter*, eksempelvis boligudgifter, skal kunne påvirke rådighedsbeløbet i nedadgående retning. I hvert fald visse skifteretter har – på trods af den objektivisering der er sket i visse skifteretter af rådighedsbeløbets størrelse – været tilbøjelige til at foretage en *helhedsvurdering af budgettet*. Det er Advokatrådets Retsudvalgs opfattelse, at der også fremover bør være plads til en sådan helhedsvurdering.

6.2. Husstandsprincippet

Konkursrådet adopterer ikke helt GS-redegørelsens forslag s. 26 om, at husstandsprincippet ændres, således at kun ansøgerens forhold tages i betragtning ved *betalingsevneopgørelsen*. Retstilstanden, cementeret ved U 98.45/2 H, søges dog ændret ved en *modificeret regel*, hvorefter skyldnerens ægtefælle/samlever ikke skal bidrage til betaling af skyldnerens gæld, i det omfang gælden eller den langt overvejende del er etableret før samlivet/ægteskabet (s. 178 ff.). Konkursrådets overvejelser kan tiltrædes.

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at der i bekendtgørelsesform fastsættes en regel, der sikrer, at børn ikke skal bidrage til afvikling af skyldnerens gæld med de ydelser, der tilgår skyldneren til sikring af barnets underhold og velfærd (s. 188). Advokatrådets Retsudvalg kan ligeledes tiltræde en regel, hvorefter indtægter, som det hjemmeboende barn oppebærer fra fritidsarbejde m.v., ikke indgår i beregningen af nettoudgiften vedrørende barnet.

⁶ Et tilsvarende forslag er beskrevet i Glenna Bundgaard og Bruno Andersens afgangprojekt fra Forvaltningshøjskolens inkassoudannelse, december 2001, s. 39-41.

gældsaneringskendelse. Hensigten er bestemt anerkendelsesværdig, men risikoen er, at der ikke tages de nødvendige, konkrete hensyn. Ad udgifter til børnepasning (s. 161 f.) anføres, at det alene er udgifter til *ordinær børnepasning*, der forudsættes medtaget på budgettet. Begrebet ordinær børnepasning er ikke entydigt. Mange familier arbejder på atypiske tidspunkter, og hvad der i relation til en familie er ordinært, vil være ekstraordinært i forhold til andre familier, hvorfor det bestemt kan være relevant at medtage udgifter til privatantaget børnepasser ud over udgifter til eventuel kommunal børnepasningsordning.

I relation til *udgifter til samvær med børn* er det prisværdigt, at Konkursrådet udtaler, at omkostninger til gennemførelse af samværet kan medtages som en udgiftspost på gældsaneringsbudgettet.

Vedrørende såvel *ordinære som ekstraordinære transportudgifter* (s. 164) synes Konkursrådet at tage afsæt i en forudsætning om, at der alle steder i landet er mulighed for offentlig befordring, både arbejdsrelateret og i fritiden. Infrastrukturen i tyndt befolkede områder kombineret med flere børn og derfor flere pasningssteder vil i sig selv ofte nødvendiggøre bilhold, uden at bilhold i sig selv anses som nødvendigvis påkrævet i relation til erhvervelse af indkomsten. Da omkostninger til bil ofte vil være en betydelig post og ofte den næststørste post på budgettet, kunne det have været ønskeligt med en mere nuanceret vurdering/holdning til problemstillingen omkring bilhold, herunder *løbende vedligeholdelsesomkostninger* – et forhold, der i henhold til den nugældende praksis synes at blive behandlet meget individuelt⁵.

Som 8. punkt, der foreslås medtaget som en fast udgiftspost, er anført "*udgifter til helt særlige behov*". I relation til denne post anføres (s. 165), at eksempelvis udgifter til *privatskole/ophold på efterskole* som udgangspunkt ikke opfylder betingelserne til at kunne medtages under dette punkt, men at helt særlige hensyn til skyldnerens barn, herunder fx sygdom e.l., kan resultere i, at disse udgifter kan medtages. Derved er retsstillingen for så vidt ikke ændret i forhold til den nugældende. Der vil også fremover skulle udøves et skøn over, hvad der forstås ved *helt særlige behov*.

6.1.3. Fastsættelse af rådighedsbeløbet

I og med antallet af individuelle udgiftsposter reduceres, idet flere sædvanlige udgiftsposter betales over rådighedsbeløbet, vil der *fremover blive opereret med et større rådighedsbeløb*. Konkursrådet foreslår (s. 166 ff.), at der tages afsæt i det af Forbrugerinformationens årligt udarbejdede husholdningsbudget, der angives at være udtryk for, hvad der er et "*rimeligt forbrug*".

Konkursrådet anlægger derfor en helt ny betragtning, hvor der opereres med et *gennemsnitligt rådighedsbeløb*, hvori dog ikke medregnes rådighedsbeløbet som

⁵ Jf. bl.a. Hindborg, s. 153 ff., Drews Jensen, s. 133 f. og Jens Paulsen, s. 513 f.

indtægtsside som budgettets udgiftsside præciseres nærmere ved mere håndfaste regler, eventuelt i bekendtgørelsesform.

6.1.1. Budgettets indtægtsside – udvalgte poster

Konkursrådet behandler (s. 158-160) særskilte poster, hvor den nugældende praksis ikke har været klar eller i øvrigt har været forskellig fra skifteret til skifteret. Konkursrådets intention er at skabe forudsigelighed samt ensartethed – intentioner som Advokatrådets Retsudvalg fuldt ud kan bakke op omkring.

Konkursrådets forslag (s. 158) i relation til *forsikringsydelser og erstatninger* samt *renteindtægter* fra udbetalte erstatninger følger i betydeligt omfang GS-redegørelsens anvisninger (s. 19 ff.) på området. Hovedsondringen vil herefter være, om forsikringsydelserne/erstatningsbeløbene er udtryk for *kompensation for mistet (fremtidig) indtægt*, eller om der er tale om *ydelser af personlig karakter*, og som *kompensation for en ikke-økonomisk skade*. I førstnævnte situation medtages beløbene som indtægt på budgettet. I sidstnævnte tilfælde holdes ydelserne uden for gældssaneringsbudgettet. Efter denne sondring holdes *mén- og invaliditetsgodtgørelser* o.l. uden for gældssaneringsbudgettet, hvorimod erstatning for *erhvervsevnetab* o.l. medtages i gældssaneringsbudgettet, dog med den modifikation, at erhvervsevneerstatningsbeløbet alene medtages forholdsmæssigt, svarende til afdragsperioden i gældssanering i forhold til den beregnede kompensationsperiode.

En håndhævelse af ovennævnte sondring vil være et brud med praksis, fastslået af Højesteret i U 98.45/2 H, hvor *invaliditetstillægget* ikke blev medtaget i gældssaneringsbudgettet. Dette kan også tiltrædes.

På ét punkt fraviger Konkursrådets opfattelse GS-redegørelsens anvisninger. I GS-redegørelsen s. 21 f. foreslås, at *forsikringssummer fra privat tegnede forsikringer* som hovedregel bør inddrages i en gældssanering. Konkursrådet anfører (s. 160), at der ikke findes grundlag for at fravige den principielle sondring mellem, om der er tale om kompensation for mistet (fremtidig) indtægt eller en ydelse af personlig karakter/kompensation for ikke-økonomisk skade. Advokatrådets Retsudvalg kan tilslutte sig Konkursrådets opfattelse, hvorefter der ikke gøres forskel på, om der er tale om en offentligt eller privat tegnet forsikringsordning.

6.1.2. Budgettets udgiftsside – udvalgte poster

Konkursrådet foreslår (s. 160 ff.), at alene 9 *faste udgiftsposter* fortsat medtages særskilt i budgettet. Hensigten er – som i Norge, Sverige og Finland (s. 157) – at der skal være *større forudsigelighed og gennemsigtighed* i budgettet ved at operere med faste regler for, hvilke poster der kan medtages på budgettet med den faktiske udgift. Hensigten er tillige at skabe større forudsigelighed om indholdet af en eventuel

om behandlingen af pensionsopsparinger sker ved en *tillempet kodificering* af den seneste retspraksis⁴ på området (s. 122 ff.).

Advokatrådets Retsudvalg kan ligeledes tiltræde Konkursrådets tilkendegivelse (s. 129), hvorefter skyldnere, der indretter deres formueforhold med henblik på gældssanering, fortsat ikke skal meddeles gældssanering.

Endelig kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde, at en regel om skyldnerens *kompensation for usædvanlige pensionsindbetalinger* udformes således, at det i almindelighed er de indbetalte beløb, der skal hæves fra pensionsordningen og fordeles blandt kreditorerne (s. 132). A.st. tilkendegives intet om, hvorvidt der er tale om de indbetalte nominelle beløb eller de indbetalte beløb reguleret for skat. Da de indbetalte beløb normalt vil være bruttobeløb, idet "beskatningen" sker ved udbetaling (normalt med 60 %), ville det – såfremt pensionsbeløbene ikke var indbetalt – normalt alene være nettobeløbene, der ville kunne anvendes til betaling til kreditorerne. Derfor bør det præciseres, at det alene er *nettoværdien af de indbetalte præmiebeløb*, der skal kompenseres.

Som rigtigt påpeget af Konkursrådet har de mange og forskelligartede pensionsordninger givet anledning til mange og ofte også både uhensigtsmæssige og "uretfærdige" afgørelser. Advokatrådets Retsudvalg kan derfor tiltræde Konkursrådets forsøg på ensartet behandling af pensionsordninger, som dette foreslås (s. 133 f.) ved udformning af en regel, hvorefter udbetalinger fra en *ratepension*, der falder i afdragsperioden, inddrages i sagen som almindelig indtægt, hvorimod en udbetaling fra en *summaordning* alene inddrages forholdsmæssigt, således at den kan behandles på samme måde som en rateordning – som *substitut for en lønindtægt*. Den nærmere udformning af reglen behandles i afsnit 16, hvor Konkursrådet (s. 134) foreslår, at bestemmelsen udformes i bekendtgørelsesform.

Endelig kan Advokatrådets Retsudvalg tiltræde, at der skabes hjemmel til, jf. lovudkastets § 222a, at pengeinstitutter og forsikringsselskaber *afskæres muligheden for at modregne* i beløb, der kommer til udbetaling fra pensionsordninger, der ophæves efter fristdagen som et led i skyldnerens gældssanering (s. 136).

6. BUDGETFORHOLD (s. 137-189)

6.1. Rådighedsbeløbet

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde (s. 157), at der fastsættes *regler om rådighedsbeløbets størrelse*. Dette forudsætter imidlertid, at såvel budgettets

⁴ Jf. bl.a. U 98.115 VL, U 98.1545 H, U 98.1582 VL, U 00.1668 ØL, U 00.2072 VL, VL 0081.01, VL 1888.00.

Derimod blev der i en anden tilnærmelsesvis tilsvarende sag afsagt gældssaneringskendelse, jf.

ØL 1385.93. I præmisserne anføres: "*Da andragerne i årene 84-86 på grund af fremførsel af underskud har haft ekstraordinært høje indtægter uden at have afdraget på gælden, findes afdragsperioden at skulle forlænges til 8 år*"

at skyldneren har indrettet sig med henblik på gældssanering.

Denne betingelse synes ikke at ændre noget i gældende ret. Betingelsen rammer bl.a. forhold som *afkald på arv og overførsel af aktiver i kreditorly.*

at skyldneren *stifter ny gæld*, efter at gældssaneringssagen er indledt.

Denne betingelse er heller ikke med til at præcisere betingelserne for indledning af gældssaneringssag. Der kan selvfølgelig også være tale om fornuftig gældsstiftelse efter indledning af gældssaneringssag, evt. ved udskiftning af en ældre benzinslugende bil med en nyere, mere økonomisk bil, der ubestridt er nødvendig til *skyldnerens udøvelse af erhverv.*

Når der ønskes præciseringer i den nugældende retstilstand, bør der være tale om en præcisering, der er med til at skabe *større forudsigelighed*, og dermed også større retssikkerhed, uanset i hvilken retskreds gældssaneringsansøgningen behandles.

Ved en opremsning af minusfaktorer øges risikoen for, at antallet af gældssaneringskendelser vil blive reduceret i forhold til den nugældende formulering af kl. § 197, stk. 2. Da Konkursrådet i øvrigt, jf. afsnit 18, har fundet det hensigtsmæssigt at udarbejde en *bekendtgørelse om gældssanering*, synes det mere hensigtsmæssigt at det i bekendtgørelsesform blev præciseret, hvilke forhold der normalt taler mod gældssanering, og således at der i samme bekendtgørelse anføres generelle betragtninger i relation til *kompensationssynspunkter* og "*forældelsesfrister*", både i relation til ansvarspådragende- og strafbare handlinger.

5. FORMUEFORHOLD – REALISATION AF AKTIVER (s. 93-136)

Indledningsvis bemærkes, at Advokatrådets Retsudvalg kan tilslutte sig Konkursrådets betragtninger (s. 122), hvorefter *pensionsopsparinger, der ikke er usædvanlige* efter skyldnerens forhold, bør kunne holdes uden for en gældssaneringssag, uagtet ordningen i princippet vil kunne ophæves af skyldneren kort efter gældssaneringssagen, uden at dette indebærer en ændring af kendelsen om gældssanering. Advokatrådets Retsudvalg kan også tiltræde, at en evt. lovregulering

at en ikke uvæsentlig del af gælden er pådraget ved *strafbare forhold* eller *erstatningspådragende adfærd*.

Specielt i relation til erstatningspådragende adfærd bør der selvfølgelig sondres mellem forsættlig adfærd, groft uforsvarlig adfærd eller blot simpel uforsvarlig adfærd. Forslaget til præcisering synes ikke at medvirke til at klarlægge retstilstanden i forhold til gældende praksis.

at skyldneren har *undladt at afdrage på sin gæld*, selvom skyldneren har haft rimelig mulighed herfor.

Denne bestemmelse vil i særlig grad hindre gældssanering for personer, der har *udnyttet fremført skattemæssigt underskud*. Til op midt i 1990'erne blev der afsagt et større antal kendelser, jf. bl.a. VL 2536.93 og VL 2676.94, der fastslog, at udnyttelse af fremført skattemæssigt underskud uden opsparing (men henblik på senere udlodning til kreditorerne) var gældssaneringshindrende.

Retsstillingen synes siden 1995/96 at være ændret, jf. bl.a. U 96.17 VL og 96.1286 VL. I U 96.17 VL var der på ansøgningstidspunktet forløbet ca. 5 år siden udnyttelsen af det fremførte skattemæssige underskud. I U 96.1286 VL var der forløbet ca. 13 år. Landsretten udtaler i U 96.17 VL: "*... at uanset de belastende oplysninger om underskudsfremførslen i 1987-1989 findes det ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for fortsat at tillægge disse oplysninger afgørende betydning ...*" Samme synspunkt – nemlig den medgåede tid – tillægges også betydning ved vurdering af andre dadelværdige forhold. Sådan skal det også være. En præcisering i lovform synes ikke isoleret set at medvirke til en præcisering af den ønskelige retstilstand. Ikke mindst i relation til udnyttelsen af fremført skattemæssigt underskud var det måske i særlig grad relevant at sammenholde dette forhold med spørgsmålet om *afdragsperiodens længde* ud fra *kompensationsbetragtninger*, jf. eksempelvis

VL 2197.94. Vestre Landsret udtalte, at den skattemæssige besparelse ved at fremføre underskud for årene 1991-93 kun delvist var kommet kreditorerne til gode, og at der efter landsrettens opfattelse ikke i tilstrækkelig grad var ydet kreditorerne compensation herfor ved udformningen af gældssaneringsforslaget (over en 5-årig periode). Der blev derfor ikke meddelt skyldneren gældssanering.

Endelig bør der tages højde for, at tvangsakkordinstituttet som sin primære målgruppe har rekonstruktion af kriseramte erhvervsvirksomheder, hvorimod gældssaneringsinstituttet har sin målgruppe i fysiske personer, hvor det økonomiske sammenbrud er konstateret. Der kunne derfor være mere perspektiv i at udforme et mere "stand alone" gældssaneringsinstitut, men fortsat med skifteretten som behandlingsforum.

4. BETINGELSERNE FOR GÆLDSSANERING (s. 57-91)

Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde, at der ikke umiddelbart er behov for at foretage ændringer i den grundlæggende økonomiske betingelse (kl. § 197, stk. 1, nr. 1) for at opnå gældssanering (s. 85). Advokatrådets Retsudvalg er også enig i det hensigtsmæssige i, at specielt reglerne omkring *pensioners og visse erstatningers behandling* i forhold til gældssanering lovreguleres, ikke mindst på baggrund af den svingende og uklare praksis, der har kunnet konstateres, herunder i sondringen mellem pensionsordninger som led i et ansættelsesforhold og pensionsordninger som tidligere selvstændige har tegnet frivilligt (for mange år siden). Selvom der ved kendelserne i VL 1488.00, VL 0081.01 og U 00.2072 VL synes at være etableret en praksis, hvorefter pensioner håndteres hensigtsmæssigt i relation til gældssanering, vil der – ikke mindst det stigende antal og størrelsen af (arbejdsmarkeds-)pensioner taget i betragtning – være et udpræget behov for præcise reglerne for disse ydelsers behandling i gældssaneringsmæssig henseende, jf. nærmere pkt. 5 og 6.

Det anføres (s. 90), at Konkursrådet finder, at de omstændigheder, som i almindelighed skal udelukke gældssanering, bør fremgå af loven. Dette forslag kombineret med udtalelsen (s. 98) om, at det ikke er hensigten med den foreslåede ændring af lovbestemmelsen ikke at udvide eller indskrænke det område, inden for hvilket der efter gældende ret gives gældssanering, giver dog anledning til betænkeligheder. Konkursrådet foreslår (s. 90), at de *omstændigheder, som i almindelighed skal udelukke gældssanering, er,*

at skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede.

Denne formulering medvirker ikke i sig selv til en præcisering af den nugældende retstilstand, idet der selvfølgelig indgår en skønsmæssig vurdering i, om skyldnerens forhold er afklarede/uafklarede.

at skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender.

Taget efter pålydende og med en restriktiv fortolkning kunne man anføre, at en meget betydelig del af gældssaneringssagerne ville strande på denne betingelse og præciseringen synes derfor ikke at medvirke til en afklaring af retstilstanden.

bør fortsat forblive en mulighed for fysiske personer og i princippet en mulighed der skal stå alle fysiske personer til rådighed.

En lempelse af mulighederne for rekonstruktion af kriseramte virksomheder bør ske på anden måde, nemlig ved en ophævelse eller ændring af kl. § 161 kombineret med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf. senere i afsnit 15.4.

3. GÆLDSSANERINGSREGLERNES PLACERING I DET INSOLVENSRETTLIGE SYSTEM (s. 47-55)

Advokatrådets Retsudvalg finder det som udgangspunkt uden afgørende betydning, om gældssaneringsinstituttet fremover reguleres i konkursloven eller i en særskilt lov. Advokatrådets Retsudvalg finder det derimod væsentligt, at gældssaneringsager fortsat behandles i skifteretten, således at samtlige insolvensretlige sager behandles i samme forum.

Advokatrådets Retsudvalg er ligeledes af den opfattelse, at på en række områder har praksis siden 1984 vist, at konkurslovens regler om tvangsakkord vil være et velegnet udgangspunkt for reglerne om gældssanering. Til gengæld er det Advokatrådets Retsudvalgs opfattelse, at gældssaneringsinstituttet fremover fortjener en mere selvstændig placering og ikke blot som et appendiks til tvangsakkordreglerne. Dette gælder i særdeleshed såfremt der i forbindelse med ændring af gældssaneringsinstituttet ikke sker afgørende ændringer i vitale dele af reglerne om tvangsakkord; specielt en ændring eller ophævelse af reglen i kl. § 161 om mindstedividenden, jf. afsnit 15.

Også udviklingen på tvangsakkordområdet, hvor der på landsbasis i 1984 blev gennemført 305 tvangsakkorder og i 2001 blev gennemført 110 tvangsakkorder – det nuværende niveau – gør, at tvangsakkordinstituttet måske ikke fuldt ud er egnet som forbillede for gældssaneringsreglerne. Gældssaneringsageres mangfoldighed, herunder de sociale hensyn og resocialiseringshensyn³, der ligger bag gældssaneringsreglerne, gør, at det givetvis vil være hensigtsmæssigt i større omfang end tidligere at løsrive gældssaneringsreglerne fra tvangsakkordreglerne. Samtidig må det påregnes, at de drøftelser, der p.t. pågår i virksomhedspant-udvalget, vil få om ikke afgørende så dog betydelig betydning for anvendelse af tvangsakkordinstituttet fremover, hvorimod indførelse af virksomhedspant næppe vil påvirke gældssaneringsinstituttet. Hvilken betydning indførelse af virksomhedspant vil få på tvangsakkordinstituttet, vil givetvis afhænge af, i hvilket omfang kl. § 161 afskaffes/ophæves kombineret med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf. nærmere afsnit 15.4.

³ Jf. bet.1957.82, s. 129.

at offentlige myndigheder skal fralægge sig den fyldestgørelse, som er indvundet ved *lønindeholdelse* efter indledning af gældssanerings sag (s. 25)

at der gives hjemmel til *genoptagelse* af en kendelse om gældssanering med henblik på at *nedsætte det samlede beløb, som skyldneren skal betale sine kreditorer*. Det tilkendegives samtidig, at der ikke tilsigtes at skabe hjemmel til – modsat i Norge - at der kan ske en forhøjelse af det samlede beløb skyldneren skal betale (s. 25)

at der indføres regler om *prækklusivt proklama* (s. 26)

at der indføres regler om *fordringsprøvelse* (s. 26)

at anmeldte *betingede fordringer*, eksempelvis kautionsforpligtelser, ikke opnår dækning under gældssanering, såfremt betingelsen ikke er aktualiseret på det tidspunkt, hvor kendelsen om gældssanering afsiges

at der skabes hjemmel til at skifteretten kan bestemme, at *småfordringer* ikke modtager dækning, jf. princippet i kl. § 153, stk. 2 (s. 26)

at der sker en *ændring af omkostningsfastsættelsen*, således at skyldneren i almindelighed alene skal betale de med gældssanerings sagen forbundne omkostninger, såfremt skyldneren vil være i stand til at betale fordringshaverne 25% eller mere i dividende (s. 26)

2. GÆLDSSANERING FOR IVÆRKSÆTTERE (s. 26-29)

Gældssanering for iværksættere er i bet. 1449 behandlet s. 26 ff. Baggrunden for behandlingen må alene antages at være *tillægskommissoriet* af 4. februar 2003. Konkursrådet anfører s. 27, at vurderingen af, i hvilket omfang en ændring af konkurslovens regler om gældssanering m.v. i praksis vil tilgodese de hensyn til erhvervsdrivende/iværksættere, som er nævnt i regeringens *iværksætterhandlingsplan*, i det væsentlige beror på erhvervspolitiske samt erhvervs- og samfundsøkonomiske overvejelser – overvejelser om Konkursrådet, bl.a. som følge af sin sammensætning ikke ser sig i stand til at tage stilling til.

I tilknytning hertil konstateres s. 28, at det efter Konkursrådets opfattelse ikke er muligt at fastsætte tilstrækkeligt klare og praktisk anvendelige objektive kriterier, der adskiller gruppen af iværksættere fra andre erhvervsdrivende. Det konkluderes derfor, at afgrænsningen bør foretages på grundlag af *gældens karakter* og således at det ikke tillægges betydning fra hvilken type virksomhed, gælden stammer. Advokatrådets Retsudvalg kan tiltræde dette synspunkt. Gældssaneringsinstituttet

Konkursrådet om at lægge vægt på *iværksætterhensynet* i forbindelse med rådets arbejde med revision af konkurslovens regler om rekonstruktion og gældssanering.

Allerede s. 23 ff. foretages en sammenfatning af Konkursrådets overvejelser og forslag. Allerede her kan det konstateres, at der i bet. 1449 lægges op til nyskabelser på en række hovedpunkter, der kan opsummeres til

at de nærmere *betingelser for at få gældssanering* kommer til mere udtrykkeligt at fremgå af konkursloven (s. 23)

at fastsættelsen af det beløb, som skyldneren skal betale til kreditorerne i en periode efter kendelsen om gældssanering, fastsættes i bekendtgørelsesform, hvor *udkast til bekendtgørelse* er medtaget s. 533-536

at det fastslås, at der tages udgangspunkt i *husstandens samlede økonomiske formåen*, dog således at der ikke skal betales mere end skyldnerens nettoindkomst til kreditorerne, idet der her i overensstemmelse med GS-redegørelsen introduceres en nyskabelse i den situation, hvor skyldnerens gæld i al væsentlighed hidrører fra *gældsstiftelse før etableringen af samliv* med aktuel samlever/ægtefælle, hvorefter det beløb, der maksimalt skal betales til kreditorerne svarer til skyldnerens nettoindkomst med fradrag af halvdelen af husstandens rimelige udgifter (s. 24)

at *børnefamilieydelse og andre ydelser m.v.*, der tilfalder skyldnerens husstand i kraft af dennes børn, alene skal anvendes til betaling af udgifter vedrørende børnene (s. 24)

at behandlingen af skyldnerens *pensionsordninger* lovreguleres, og hvorefter der skabes mulighed for ophævelse af visse arbejdsmarkedspensionsordninger, uanset at gældssaneringsansøgerens arbejdsgiver ikke ønsker at give samtykke til førtidig ophævelse af pensionsordningen. Samtidig foreslås en regelændring, hvorefter pengeinstitutter m.v. ikke over for skyldnere med pensionsordninger har ret til at foretage modregning i beløb, der kommer til udbetaling fra pensionsordningen som led i skyldnerens gældssanering (s. 24)

at der fastsættes regler med henblik på *værdiansættelse af pantefordringer* baseret på de p.t. gældende norske regler (s. 25)²

² Jf. bl.a. Lars Lindencrone Pedersen i U 93B.133, Jens Anker Andersen i FM 93.31 og Jens Paulsen i FM 01.93.

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 11-10-2004
J.NR.: 04-012602-04-1820
REF.: rmm

ADVOKATRÅDETS RETSUDVALGS NOTAT

OM

KONKURSRADETS BETÆNKNING NR. 1449/2004

OM

GÆLDSSANERING

Gældssaneringsinstituttet, der blev introduceret i dansk insolvensret ved lov nr. 187 af 9. maj 1984 med ikrafttræden 1. juli s.å. nåede at holde 20 års jubilæum, før Konkursrådets betænkning om gældssanering så dagens lys. I det følgende skal der fremsættes bemærkninger til gældssaneringsbetænkningen, bet. nr. 1449.2004, i denne redegørelse benævnt bet. 1449. Høringssvaret vil følge samme opbygning som betænkningen og vil blive afsluttet med et opsummerende kapitel, der ud over bemærkninger til det fremsatte forslag tillige indeholder bemærkninger og forslag til evt. yderligere eller videregående ændringer i retsgrundlaget for gældssaneringsinstituttet.

Ifølge kommissoriet skulle rådet i sine overvejelser om eventuelle ændringer inddrage en redegørelse af 29. april 1999 fra en arbejdsgruppe nedsat af Advokatrådet og Dommerfuldmægtigforeningen samt de høringssvar vedrørende redegørelsen, som justitsministeriet har modtaget (redegørelsen benævnes i dette høringssvar *GS-redegørelsen*.) *GS-redegørelsen*¹ med høringssvar er medtaget som bilag i bet. 1449, s. 538-643.

1. INDLEDENDE BEMÆRKNINGER (s. 11-26, 31-46)

Bet. 1449 tager afsæt i kommissoriet for Konkursrådet (s. 12) samt tillægskommissoriet af 4. februar 2003 (s. 17), hvor justitsministeriet anmodede

¹ GS-redegørelsen og dennes anvisninger er kommenteret af Jens Paulsen i FM 01.89 ff.

sin gæld saneret. Gældssaneringsinstituttet for iværksættere bør som i relation til andre skyldnere herefter være forbeholdt de skyldnere, der ikke har mulighed for at få deres økonomi saneret via en tvangsakkord eller frivillig akkord.

Konkursrådet har flere steder (bl.a. s. 343 og 414) anført, at arbejdet med kommissoriets pkt. 2.2. om *rekonstruktion af insolvente virksomheder* snarest efter udarbejdelse af gældssaneringsbetænkningen vil blive igangsat. For at foretage en tilbundsgående undersøgelse af konsekvenserne af ændring af/ophævelse af kl. § 161 og som en konsekvens heraf ændring af kl. § 176 bør den del af Konkursrådets lovudkast, der relaterer sig til gældssanering for iværksættere, udgå af lovforslaget, idet den rejste problemstilling naturligt hører sammen med en reform af reglerne om rekonstruktion af insolvente virksomheder.

Advokatrådet beklager den sene fremsendelse af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Henrik Rothe

Hvor Advokatrådet uden videre kan tiltræde Konkursrådets forslag om en snarlig gennemførelse af en gældssaneringsreform på det *egentlige gældssaneringsområde*, må Advokatrådet udtrykke skepsis med hensyn til Konkursrådets forslag til indførelse af et *parallelt gældssaneringsinstitut for iværksættere*. Advokatrådet er fuldt ud klar over, at Konkursrådet har været sat på en bunden opgave i henhold til tillægskommissoriet af 4. februar 2003 i relation til *regeringens handlingsplan for iværksættere*. Konkursrådet har loyalt givet et løsningsforslag. Dette løsningsforslag er fremkommet, selvom det flere steder i bet. 1449 fremføres, at Konkursrådet ikke anser det for hensigtsmæssigt med en forskelsbehandling af "*almindelige gældssaneringsager*" og "*iværksættergældssaneringsager*". Advokatrådet finder imidlertid ikke, at Konkursrådets forslag om, at det alternative gældssaneringsinstitut for iværksættere alene kan anvendes i forbindelse med gældssanering i konkurs, er hensigtsmæssigt. Afsigelse af konkursdekret er ikke i sig selv en indikator for, at den skyldner, der har været under konkurs, har medvirket mere loyalt og redeligt til virksomhedens afvikling. Den skyldner der under evt. anmeldt betalingsstandsning har medvirket loyalt ved afvikling af virksomheden burde kunne opnå samme fordele. Der er specielt i retsudvalgets notat, afsnit 15.3.4., argumenteret mod, at adgangen til lempelig gældssanering for iværksættere efter afsigelse af konkursdekret ikke favoriseres på bekostning af "*almindelig*" gældssanering. Advokatrådet har bemærket, at Konkursrådet ikke synes at have forståelse eller sympati for, at virksomheder kan afvikles kontrolleret og loyalt uden afsigelse af konkursdekret, og endog ofte med et bedre resultat til følge set fra et fordringshaversynspunkt. Problemstillingen omkring iværksættere, herunder sanering af disses økonomi, bør tages alvorligt. Advokatrådet ser gerne, at der etableres mulighed for at "*starte på en frisk*". Advokatrådet har dog svært ved at følge argumentationen om, at en betingelse herfor er, at iværksætteren forinden skal have oplevet en konkurs på egen krop. Afgørende bør det vel snarere være, at gælden ikke er pådraget ved uhæderlige eller uansvarlige dispositioner, og at skyldneren loyalt i et kontrolleret regi medvirker til afvikling af gælden. Herved bemærkes også, at der i Konkursrådets forslag ikke er en sondring mellem *egentlige* iværksættere, der undergives konkursbehandling, og virksomheder i personligt regi, der i øvrigt – uden at kunne karakteriseres som iværksættere – undergives afvikling via konkurs.

En *fjernelse af mindstedividendekravet*, jf. den nugældende konkurslovs § 161, som bl.a. foreslået i retsudvalgets notat, afsnit 15.4.1., ville være et skridt i den rigtige retning. Skridtet bør tages fuldt ud, og man bør ikke nøjes med en reduktion af mindstedividenden fra 25% til 10%. Det bør ikke være et lovgivningsanliggende, hvor lav en dividende den enkelte kreditor bør kunne tiltræde som led i en mindelig ordning. Ved afskaffelse af mindstedividendekravet og med en ændring af afstemningsreglen i kl. § 176, jf. retsudvalgets notat, afsnit 15.4.2., vil der kunne etableres et fortræffeligt *alternativ til gældssanering for iværksættere*, nemlig *tvangsakkord respektive frivillig akkord for iværksættere*. Herved bemærkes, at det er Advokatrådets opfattelse, at fordringshaverne er bedre end skifteretterne til at vurdere, om og under hvilke betingelser en skyldner, herunder en iværksætter, kan få

Advokatrådet kan principielt tiltræde, at der i bekendtgørelsesform sker en nærmere detailregulering. Dette vil *fremme ensartetheden og forudsigeligheden* og vil givetvis medvirke til, at der hurtigere vil kunne ske ændringer og/eller tilpasninger af regelsættet, når dette findes hensigtsmæssigt og/eller påkrævet. Advokatrådet frygter imidlertid, at en bekendtgørelse som den i betænkningen indeholdte ikke i tilstrækkeligt omfang vil medvirke til en egentlig præcisering af de nærmere betingelser for afsigelse af gældssaneringskendelse. Bl.a. fremgår der intet af udkast til bekendtgørelse om, hvad der forstås ved "normal prioritering" af skyldnerens beboelsesejendom. Fastlæggelse af dette begreb kræver efter rådets opfattelse en nærmere vejledning i relation til spørgsmål som: omprioritering, omprioritering med ændret (forlænget) løbetid og pauselån, herunder evt. anvendelse af pauselån ud fra kompensationspunkter.

På trods af det betydelige udredningsarbejde, der er præsteret af Konkursrådet, er der dog en række problemstillinger, som kræver nærmere afklaring. Det gælder bl.a. i relation til

- stillingtagen til, i hvilket omfang der fra offentlige myndigheder skal indhentes oplysninger til brug for stillingtagen til indledning af gældssaneringsssag, herunder obligatorisk krav om fremskaffelse af formular R-75 og evt. en forhåndsredegørelse fra kommunerne/told- og skatteregionerne, både i relation til sociale- og skattemæssige forhold,
- i bekendtgørelsesform fastlæggelse af mindstedividenden pr. udlodning pr. kreditor,
- stillingtagen til vejledning og rådgivning og finansiering heraf, evt. via skifterettens faste medhjælpere i nærmere afgrænset omfang forud for og i forbindelse med ansøgning om gældssanering,
- stillingtagen til betydningen af (betydende) fordringshaveres (forhånds)tilkendegivelser i relation til skyldnerens gældssaneringsforslag,
- en reguleringsbestemmelse i gældssaneringsbekendtgørelsen for så vidt angår rådighedsbeløbet.

.....

Advokatrådet vil afslutningsvis udtrykke sin anerkendelse af Konkursrådets gennembearbejdede bud på, hvorledes der kan foretages en tilpasning/modernisering af gældssaneringsreglerne med en *afbalanceret hensyntagen til dels fordringshaverne, dels skyldneren* og dennes familie. Advokatrådet er positivt indstillet over for en ændring af gældssaneringsinstituttet i overensstemmelse med de anvisninger, der fremgår af Konkursrådets betænkning. Advokatrådet ser dog gerne, at de supplerende bemærkninger og forslag, der fremgår af retsudvalgets notat, medinddrages i overvejelserne omkring den endelige udformning af lovforslag til ændring af konkurslovens afsnit IV samt den nødvendige følgelovgivning.

.....

gældssanerings sag. Dette kan, som anført i retsudvalgets notat s. 23 f., opnås ved en ny bestemmelse i kl. § 219, stk. 3, eller alternativt ved at der medtages regler herom i den gældssaneringsbekendtgørelse, der foreslås udfærdiget. I det omfang hjemlen til retshjælp i gældssanerings sager skabes via gældssaneringsbekendtgørelsen, må det antages, at det vil være blandt kredsen af skifteretternes faste medhjælpere i gældssanerings sager, at rådgivningen vil blive udøvet.

Advokatrådet kan tiltræde, at der indføres hjemmel til ved *udlodning af gældssaneringsdividender* at bortse fra *mindre dividendebeløb*, ad princippet i kl. § 153, stk. 2.

Advokatrådet kan også tiltræde den foreslåede ændring af kl. § 228, hvorefter der ved *genoptagelse af en gældssanerings sag* skabes hjemmel til at reducere den oprindeligt fastsatte gældssaneringsdividende.

.....

Under Konkursrådets arbejde blev der udarbejdet et *tillægskommissorium*, hvorefter Konkursrådet skulle vurdere, om der skulle være særlige, lempelige vilkår for at *iværksættere* kunne opnå gældssanering. Advokatrådet må forstå Konkursrådets overvejelser således, at Konkursrådet generelt ser betydelige *retssikkerhedsmæssige problemer* ved indførelse af en *slags alternativt gældssaneringsinstitut* i forhold til en særlig gruppe potentielle gældssaneringsansøgere. Disse betænkeligheder kan Advokatrådet tiltræde. Ved tillægskommissoriet synes Justitsministeriet at lægge op til at gældssanering – i hvert fald i begrænset omfang – skal fungere som et egentligt rekonstruktionsmiddel i forhold til erhvervsdrivende, som det ud fra flere hensyn er velbegrunderet at give mulighed for at starte ny virksomhed. Hidtil har det været gældende ret, at gældssaneringsinstituttet ikke kunne anvendes hertil, og at sådanne skyldnere måtte anvende reglerne om tvangsakkord eller frivillig akkord. Det må imidlertid medgives, at en række skyldnere ikke har været i stand til at opnå en sanering af gælden via akkordinstitutterne, uanset det af andre grunde kunne være hensigtsmæssigt at give navnlig ”iværksættere” mulighed for at opnå en ordening med kreditorerne, som giver mulighed for en ny start. Dette må imidlertid tilskrives en forældet akkordlovgivning, og justitsministeriets ønsker om lettere adgang til sanering af iværksætters gæld ville kunne opnås ved en ophævelse af mindstedividendekravet i kl. § 161 og ved en ændret formulering af afstemningsreglen i kl. § 176. Der henvises i det hele til den ret udførlige redegørelse i retsudvalgets notat, s. 28-44.

.....

Det er en nyskabelse, at der i den insolvensretlige lovgivning opereres med *bekendtgørelser*.

Det hilses velkommen, at der søges skabt klarhed over behandlingen af de forskellige forsikrings- og pensionsordninger.

Intentionerne bag Konkursrådets forslag om alene at operere med et begrænset antal (konkret 9) *faste udgiftsposter* kan tiltrædes. Formålet med en fastlæggelse af udgiftsposterne og med en nærmere fiksering af rådighedsbeløbet er at skabe *større forudsigelighed og gennemsigtighed i budgettet*. Advokatrådet advarer imidlertid mod i for høj grad at basere budgettet på faste poster. Der både må og skal være plads til et *individuel fornuftigt skøn* i gældssaneringssager, hvor *resocialiseringshensyn* fortsat må tillægges betydelig vægt.

Ved fastsættelsen af *rådighedsbeløbet* tiltræder Advokatrådet, at der tages afsæt i det af Forbrugerinformationens årligt udarbejdede husholdningsbudget, baseret på børn i forskellige aldersklasser.

Advokatrådet kan ligeledes tiltræde Konkursrådets forslag til behandling af *panterettigheder* i gældssaneringsinstituttet, men ser med nogen betænkelighed på, at der søges indført en bestemmelse om *prækusivt proklama* i gældssaneringssager, specielt når der ikke søges indført en ordning, hvorefter der foretages en egentlig *forandringsprøvelse*.

Advokatrådet er enig i, at reglerne om *omstødelse* – specielt i relation til *lønindeholdelse* – ændres.

Til gengæld anbefaler Advokatrådet indført en regel, hvorefter *fortrinsstilling* i henhold til konkurslovens §§ 94-96 blev lovfæstet, også i gældssaneringssituationen i tilfælde, hvor gældssanering gennemføres i umiddelbar tilknytning til ophør af anmeldt betalingsstandsning.

Det gældende regelsystem med *vejledning over for gældstyngede danskere* er efter Advokatrådets opfattelse ikke tilfredsstillende. I tilknytning til den offentlige debat, der den senere tid har været omkring dette spørgsmål, bl.a. affødt af beslutningsforslag B 41 af 7. november 2003 om *gældsrådgivning for private*, finder Advokatrådet det afgørende, at der skabes basis for en målrettet, neutral og kvalificeret rådgivning på et så tidligt tidspunkt i forløbet som overhovedet muligt. De nuværende regler i dels retsplejelovens § 14, stk. 3, 2. pkt., dels konkurslovens § 216, stk. 5, er ikke tilfredsstillende. Det vil ofte være påkrævet med rådgivning, inden der indleveres begæring om gældssanering til skifteretten. Efter *retshjælpsbekendtgørelsen*, bkg.nr. 1140 af 13.12.02 om offentlig retshjælp ved advokater, § 6, stk. 3, er gældssaneringssager undtaget fra retshjælp. Det gælder såvel den *almindelige retshjælp* efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1, som den *udvidede retshjælp* efter bekendtgørelsens § 7, stk. 2. Ikke mindst på baggrund af, at Konkursrådets overvejelser om en evt. revision af gældssaneringsreglerne bl.a. også skulle tage hensyn til den *socialretlige og skatteretlige lovgivning*, findes det påkrævet, at der skabes hjemmel til rådgivning i denne fase op til evt. indledning af

Jmt. Mdt.

17. OKT. 2004

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K.
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 11-10-2004
J.NR.: 04-012602-04-1820
REF.: rmm

Høringssvar vedrørende Konkursrådets betænkning 1449/2004 om gælds- sanering

Justitsministeriet har anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte betænkning. (Der henvises til j.nr. 2004-711-0114)

Sagen har været behandlet i Advokatrådets Retsudvalg, hvorefter Advokatrådet skal udtale følgende:

Advokatrådet er af den opfattelse, at en revision af gældssaneringsinstituttet i konkurslovens afsnit IV i en længere årrække har været påkrævet. Tilsvarende kan udledes af den redegørelse, der den 29. april 1999 blev udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af Advokatrådet og Dommerfuldmægtigforeningen, og som er optrykt i betænkningen side 539ff (forkortet: GS redegørelsen).

Til brug for Advokatrådets høringssvar er der udarbejdet et notat af Rådets retsudvalg. Notatet vedlægges høringssvaret som bilag. Notatet gennemgår, kommenterer fremkommer i et vist omfang med forslag til alternative ændringer af gældssaneringsinstituttet. Gennemgangen i notatet følger opbygningen i betænkningen.

Overordnet er Advokatrådet positivt indstillet over for de foreslåede ændringer i gældssaneringsinstituttet. Advokatrådet er også enig i, at der er et behov for at lovgivningen ændres, så iværksættelse som hverken har handlet uvederhæftigt eller uansvarligt, men hvis økonomi ikke desto mindre er brudt sammen, får en mulighed for en ny start. Advokatrådet finder imidlertid ikke de af Konkursrådet fremsatte løsninger af sådanne situationer hensigtsmæssige, jf. nedenfor.

Advokatrådet kan tiltræde, at gældssaneringsinstituttet fortsat placeres i konkursloven, og at sagerne behandles i skifteretten.

det formål at få gældssanering i konkurs vil kunne slå igennem i praksis uden en lovændring eller udtrykkelige bemærkninger derom i forarbejderne.

I øvrigt må det overvejes om en formel bobehandling og kurators indberetninger m.v. giver et så væsentligt bedre beslutningsgrundlag end medhjælperes redegørelser, at det er rimeligt at stille krav om en formel konkursbehandling for at iværksættelse kan få gældssanering på de særlige vilkår.

11. Bemærkninger i øvrigt.

Det bør overvejes om det skal gøres obligatorisk at antage en medhjælper.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at blanketterne skal ændres, når de nye regler træder i kraft.

sagen alternativt skulle indgives til fogedretten. I mange tilfælde skyldes misligholdelsen arbejdsløshed, skilsmisse eller andre omstændigheder, der ikke kan begrunde ophævelse, og som kreditor - i nogle tilfælde - er bekendt med. Ophævelsesbegæring giver et stort kontorarbejde for skifteretten, typisk uden brug af medhjælper, idet man skal indkalde og efterfølgende underrette alle kreditorer, der ikke sjældent er flyttet, fusioneret e.l.

8. Småfordringer og administration af udbetalinger.

Foreningen har ikke andre bemærkninger end de anførte oven for om administration af omstøds- og fralægelsesbeløb.

9. Misligholdelse i gældssanering.

Efter lovudkastets § 228, stk. 1, kan skifteretten efter begæring også genoptage en sag om gældssanering med henblik på at ændre den procent, hvortil fordringerne nedsættes. Foreningen kan tilslutte sig en sådan bestemmelse.

Det bemærkes dog, at skyldnerens økonomiske forhold også på dette tidspunkt i almindelighed skal være afklarede. Arbejdsløshed vil således i almindelig være til hinder for at procenten nedsættes.

Det bemærkes endvidere, at det af lovtæksten udtrykkelig bør fremgå, at gældssaneringskendelsen ikke kan ændres således, at skyldneren skal betale en større procentdel af fordringerne, jf. forudsætningen derom i betænkningen side 491.

10. Gældssanering for iværksættere.

I en række erhverv består aktiverne i den erhvervsmæssige virksomhed af et enkelt hovedaktiv for eksempel et landbrug eller et fiskefartøj. I praksis ophører en sådan erhvervsmæssig virksomhed ofte ikke ved konkurs, men derimod ved tvangsauktion.

Efter det stillede forslag vil ejerne af disse virksomheder derfor ofte ikke være omfattet af de foreslåede regler med en lempeligere adgang til gældssanering. Uanset at forslaget bygger på, at kommissoriet forudsætter en konkurs, må det påpeges, at denne afgrænsning ikke er rimelig.

En sådan ansøger skal i givet fald indgive en egen konkursbegæring, som der skal stilles sikkerhed for omkostningerne ved behandlingen af, hvilket ofte vil være en hindring. I givet fald kunne overvejes at fritage for sikkerhedsstillelse efter konkurslovens § 27 stk. 2, 2. punktum. Selv om den gældende ordlyd dækker en fritagelse, er det tvivlsomt, om fritagelse med

I lovudkastets § 208, stk. 2, bør det angives, at det er skifteretten, der skal indrykke proklamaet.

5. Fordringsprøvelse.

Vedrørende lovudkastets § 208 a, stk. 1, 1. pkt., finder foreningen, at der bør fremgå, at fordringen skal være dokumenteret i behørigt omfang. Foreningen er enig i, at der ikke bør ske en egentlig prøvelse af fordringer under en gældssaneringssag. Det bør imidlertid sikres, at medhjælper har et vist grundlag for at bedømme fordringen. Anmeldelsen bør derfor angive fordringens stiftelsestidspunkt og de faktiske omstændigheder, hvorpå kravet støttes.

6. Omstødelse.

Efter lovudkastets § 221, stk. 2, skal fyldestgørelse indvundet ved lønindeholdelse efter indledning af en gældssaneringssag fralægges, når gældssaneringssagen er sluttet med afgørelse om gældssanering. Bestemmelsen må forstås således, at beløbet skal udbetales til skyldneren med henblik på, at han fordeler det indvundne til alle kreditorerne. Foreningen er enig i selve bestemmelsen, men finder dog anledning til at påpege, at det indvundne beløb kan udgøre betydelige beløb, og at et sådant beløb eventuelt vil kunne friste nogle skyldnere til at forbruge pengene og dermed kunne unddrage Told & Skat beløbet.

Efter konkurslovens § 224 skal skifteretten modtage omstødellesbeløb. Dette bør også gælde for fralæggelsesbeløb efter lovudkastets § 221, stk 3.

Det bør imidlertid overvejes, om beløbet og fordelingen kan overlades til medhjælper. Dette er i overensstemmelse med Pengeinstitutankenævnets praksis i de sager, hvor et pengeinstitut pålægges at fralægge sig provenuet fra en ophævet pensionsordning, som er søgt modregnet. Efter foreningens opfattelse bør i givet fald kun i særlige tilfælde kræves en kautionsforsikring.

7. Sagsomkostninger og retsafgift.

Vedrørende sagsomkostninger henvises til det anførte under punkt 3 om vurderingsomkostninger.

Foreningen skal videre henstille, at der overvejes at pålægge retsafgift for behandlingen af ophævelsesbegæring, herunder eventuelt således at afgiften tilbagebetales, hvis begæringen tages til følge.

Ophævelsesbegæring indgives ofte, fordi der skal betales retsafgift, hvis

bekendtgørelsen.

Det kan måske være retskildemæssigt uheldigt, at der laves en lovændring, hvis forarbejder bygger på, at bekendtgørelsen har et bestemt indhold, men som vil kunne udstedes eller ændres med et andet indhold uden forelæggelse for Folketinget.

2. Skattemæssige forhold.

Foreningen kan af de af Konkursrådet anførte praktiske grunde tiltræde, at skattefradraget for renter af saneret gæld afskaffes i sin helhed.

3. Panterettigheder.

Skifteretten kan efter lovudkastets § 199 a, stk. 1, 1. pkt., lade handelsværdien vurdere. Foreningen er enig i, at det er skifteretten, der træffer afgørelse om en ejendom skal vurderes eller ikke. Det bør dog præciseres, at det er skifteretten, der udmelder vurderingsmanden, og at den praktiske gennemførelse heraf kan overlades til medhjælper efter § 219.

Efter lovudkastets § 199 a, stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med § 220, 1. pkt., skal skyldneren selv betale for en vurdering af ejendommen, hvis der skal slettes pant efter de foreslåede regler. Dette strider mod det hovedprincip for omkostninger, der er i øvrigt er gældende. Det er diskutabelt, om der er grundlag for en sådan særordning. I praksis kan konsekvensen i øvrigt blive, at skyldner under sagen "sparer op" til vurderingen, hvilket kan trække sagen i langdrag, især hvis han også er udsat for lønindeholdelse.

4. Præklusivt proklama.

I betænkningen er det på side 243 og side 469 anført, at gældssanering må nægtes, hvis en skyldner bevidst har undladt at oplyse skifteretten om enkelte fordringshavere, og at en kendelse om gældssanering må ophæves, hvis det først efter denne erfares, at skyldneren bevidst har undladt at oplyse skifteretten om en fordringshaver. Betænkningen omtaler herved kun den forsætlige udeladelse.

Foreningen er imidlertid af den opfattelse, at også den groft uagtsomme undladelse må føre til, at gældssanering nægtes/ophæves. Dette må gælde uanset, hvilken indflydelse den undladte fordringshaver måtte have på, om en skyldneren i øvrigt opfylder betingelserne for gældssanering. En sådan retsstilling vil endvidere medføre en bevismæssig lettelse, der navnlig kan begrundes med kreditorernes og skifterettens begrænsede muligheder for at undersøge forholdet.

Dommerfuldmægtigforeningens bemærkninger til betænkning om gældssanering

1. Budgetforhold.

1.1. Sammenhængen mellem de ændrede rådighedsbeløb og de udgifter, der særskilt kan trækkes fra.

Dommer Lilian Hindborg, Retten i Gråsten, har lavet flere undersøgelser vedrørende rådighedsbeløbet og særskilte udgifter i budgettet. Disse viser alle, at skifteretterne benytter forskellige rådighedsbeløb, navnlig vedrørende børn, og at de har en forskellig praksis for, hvilke udgifter der kan medtages særskilt i budgettet.

Det kan derfor tiltrædes, at disse spørgsmålet nu reguleres mere detaljeret, ligesom det kan tiltrædes, at reglerne fastsættes af en politisk ansvarlig minister, idet spørgsmålet om den almindelige levestandard må anses for et almenpolitisk holdningsspørgsmål.

1.2. Ægtefællens gæld.

Efter bekendtgørelsesudkastets § 2, stk. 1, nr. 8, jf. § 11, 1. pkt., kan ydelser på ægtefællens gæld fradrages i budgettet, hvis denne selv kan betale ydelserne og en rimelig andel af de fælles udgifter. Der ses ikke ud over lovudkastets § 197, stk 4, at være nogen grænse for, hvordan, hvornår og hvorfor gælden er stiftet.

Adgangen til fuldt ud at fradrage ægtefællens gæld omfatter imidlertid ikke gæld vedrørende bolig og transportmiddel, jf. bekendtgørelsesudkastets § 11, 2. pkt. I disse tilfælde er adgangen til at fratække disse gældsposter underkastet rimelighedsbegrænsningen i bekendtgørelsesudkastets § 4 og § 3, stk. 4, nr. 3.

En ægtefælles udgift til prioritetsgæld og billån har efter hidtidig praksis kunnet fradrages, når de har kunnet afholdes af ægtefællens egen indtægt med fradrag af et rimelig bidrag til familiens øvrige underhold, svarende til bekendtgørelsesudkastets § 11, 1. pkt. Der er dermed tale om en væsentlig stramning, hvor husstandsprincippet tillægges nogle konsekvenser, som det ikke hidtil har haft. Det er uklart, om dette er tilsigtet.

1.3. Regulering i lov eller bekendtgørelse.

Foreningen finder endeligt, at det bør overvejes nærmere, hvilke spørgsmål, der skal reguleres i selve loven, og hvilke spørgsmål, der skal reguleres i

Dommerfuldmægtigforeningen

Bestyrelsesmedlem Henrik Gjørup

Akt.nr. 15

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
- 5 OKT. 2004

c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 12 91 00
Dir. tlf. 86 12 59 11 - 7019
hg@dommerfm.dk

J.nr. 40/04

Den 4. oktober 2004

Vedr. j.nr. 2004-711-0114 - høring

Justitsministeriet har ved udateret brev, modtaget den 16. august 2004, anmodet Dommerfuldmægtigforeningen om en udtalelse om betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Foreningen har forelagt høringen for foreningens insolvensfagudvalg, der er fremkommet med blandt andet vedlagte bemærkninger, som foreningen kan henholde sig til.

Det sene svar beklages.

Med venlig hilsen

Henrik Gjørup

6/10-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

10 2004-711-114

Retten i Korsør
Kriminalretten
Kirkepladsen 14,
4220 Korsør
Tlf. 58 36 09 99
Fax 58 36 09 98

Jmt. modt.
04 OKT. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

1. oktober 2004

J.nr. 109/2004

Deres j.nr. 2004-711-0114

I et udateret brev har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Foreningen har ikke bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Henrik Linde

Justitsministeriets
Lovafdeling
12 2004-711-114

Justitsministeriet
Lovafdelingen

J. nr. 2001-17-0001

Den

- 4 OKT. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.

05 OKT. 2004

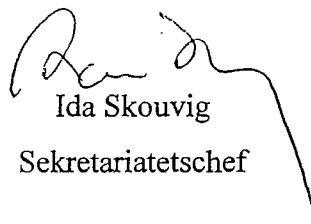
Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering:

Justitsministeriet har anmodet Procesbevillingsnævnet om en udtalelse om betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, der er afgivet af Konkursrådet.

I den anledning kan det oplyses, at Procesbevillingsnævnet ikke har bemærkninger til betænkningen.

Der henvises til j.nr. 2004-711-0114.

Med venlig hilsen

Ida Skouvig
Sekretariatetschef

7/10-04
Justitsministeriets
Lovafdeling

187 2004-711-114

Justitsministeriet
Mailes med PDF-fil til jm@jm.dk

Administrationskontoret
St. Kongensgade 1-3, 4.sal
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 70 10 44 55
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
Jeres sagsnr. 2004-711-0114.
MBR10840/Sagsbeh. MBR
J.nr. 4101-2004-19.4

4. oktober 2004

Betænkning om gældssanering

Justitsministeriet har ved brev af 13. august 2004 anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse til Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Vi har ingen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Martin Broms

melt ud fra, om der er pant for gælden, men også reelt ud fra, om gælden ud fra en pragmatisk økonomisk vurdering er stiftet i forbindelse med anskaffelse, opførelse, forbedring, drift eller vedligeholdelse af ejendommen.

6. Omkostninger ved vurderinger.

Efter konkursrådets forslag til § 199 a, stk 1, 2. pkt., sammenholdt med § 220, 1. pkt., skal skyldneren selv betale for vurdering af ejendommen, hvis der skal slettes pant efter de foreslåede regler. Skifteretten finder dette stridende mod det hovedprincip for omkostninger, der i øvrigt er gældende, og kan ikke se, hvorfor der skal være en særordning for vurderingsomkostninger. Forslaget risikerer at indebære, at sagernes behandling forsinkes af, at skyldneren først skal have sparet op til vurderingsudgiften, inden resten af gældssanerings sagen kan behandles til bunds, og det kan godt trække ud, hvis skyldneren under sagen er udsat for fortsat lønindeholdelse.

7. Nægtelsesgrundene i forslaget § 197, stk 2.

I betænkningen er det flere gange drøftet, hvorfor gennemførelsesprocenterne er så forskellige fra retskreds til retskreds. Den nugældende § 197 overlader et meget vidtgående skøn til den enkelte skifteretsfuldmægtig, og det er nok den væsentligste grund til forskellene, selv om betænkningen ikke er særlig klar i mælet på dette punkt. Forslagets § 197, stk. 2, opregner som en form for kodificering af den foreliggende landsretspraksis en række mulige nægtelsesgrunde, dog uden absolut karakter, jf. ordene "i almindelighed" og videre i stk 3 om, at "tiden læger alle sår". Dette kan sammenholdes med betænkningen side 89, hvor det er anført, at hensigten ikke er at udvide eller indskrænke området for, hvornår der gives gældssanering. Med det in mente må det konstateres, at det også fremover bliver den enkelte skifteretsfuldmægtigs ret frie skøn, om der skal indledes gældssanerings sag eller ej, og derfor opnås der ikke ensartethed på landsplan på dette punkt.

8. § 197, stk. 3, om tiden, der læger alle sår.

Det foreslåede stk. 3 i § 197 er igen en kodificering af den foreliggende landsretspraksis, og det er udmærket at få det føjet ind i lovteksten. Bestemmelsen henviser i sin foreløbige udformning til alle nægtelsesgrundene i stk. 2, men stk. 3 giver ikke megen mening - sandsynligvis kun mulighed for misforståelser - i relation til stk. 2, nr. 1, 4, 5 og 6.

9. Generelle retskildemæssige overvejelser.

Det bør generelt overvejes nærmere, hvilke spørgsmål, der skal reguleres i selve loven, og hvilke spørgsmål, der skal reguleres i den forudsatte bekendtgørelse.

Alex Nymark
retsassessor

nævnes udgifter til licens, pligtsmessig antenneforening, telefonabonnement og forsikring, som efter praksis i de fleste skifteretter trækkes fra, inden betalingsevnen udregnes. Ændringerne vil få yderligere effekt, når der er to voksne i husstanden, der får flyttet udgifter fra særskilte poster til rådighedsbeløbet. Fastsættelse i bekendtgørelsesform uden der overlades et rimelighedsskøn til skifteretten udelukker desuden, at vi fremover kan præmiere dem, der har meget lave udgifter, og kompensere hos dem, der har lidt for høje boligudgifter (men selvfølgelig har de vejledende rådighedsbeløb hen ad vejen i mange skifteretter mistet den vejledende karakter, også grundet landsretternes i visse tilfælde noget overdrevne fokusering på "bundliniebeløbet").

3. Skattefradrag.

Skifteretten kan af de af Konkursrådet anførte grunde tiltræde, at skattefradragets retter for renter af saneret gæld afskaffes i sin helhed. At et skattestop indgår i regeringens generelle politik er næppe afgørende for, at man på et begrænset område uden samfundsøkonomisk betydning afskaffer nogle fradrag med en overvejende praktisk begrundelse.

4. Efterlønsbidrag.

Efter betænkningen side 161 skal efterlønsbidrag ikke kunne fratrækkes som en særskilt udgift. Udtalelsen står i et afsnit om fagforeningskontingent og bidrag til A-kasse, hvilket må være en følge af, at efterlønsbidraget opkræves sammen med disse udgifter. Ret beset skal efterlønsbidraget imidlertid ses i sammenhæng med pensionsordninger. Efterlønsbidraget er af en beskeden størrelse, rummer et kollektivt element og er udbredt samt sædvanligt. Det kan efter skifterettens opfattelse derfor være vanskeligt at begrunde, at efterlønsbidraget skal behandles anderledes end de udgifter, der omhandles i udkastet til bekendtgørelse § 3, stk 4, nr 2 (og delvis nr 1). Der er tale om en ændring i forhold til landsretspraksis, jf. www.fuldmaegtigen.dk. dokument 1-2004-575, og det vil ofte have en social slagside, idet den velkvalificerede lønmodtager typisk vil have en arbejdsgiverbetalt pensionsordning, mens den nedslidte ufaglærtes eneste mulighed for tilbagetrækning, inden folkepensionsalder opnås, typisk vil være efterlønnen. Desuden kan ansøgeren ikke vælge at holde en pause med efterlønsstillægsbetalingen, mens han er under gældssanering, for så kan han ikke senere blive omfattet igen.

5. Ægtefællens gæld.

Adgangen til at fradrage ægtefællens gæld omfatter ikke gæld vedrørende bolig og transportmiddel, jf. § 11, 2. pkt., i udkastet til bekendtgørelse. Boligudgiften, herunder til prioritetsgæld, skal i stedet opgøres efter § 4 og dermed underkastes rimelighedskriteriet. Tilsvarende skal en eventuel transportudgift, herunder til billån, ud over 495 kr. være rimelig. Man kunne istedet som budgetpost medtage transportudgift i henhold til statens kilometertakst, og så lade folk selv bestemme, hvordan de kommer på arbejde. En ægtefælles udgift til prioritetsgæld og billån har efter hidtidig praksis kunnet fradrages, når de har kunnet afholdes af ægtefællens egen indtægt med fradrag af et rimelig bidrag til familiens øvrige underhold, svarende til § 11, 1. pkt., i udkastet til bekendtgørelse. Der er dermed tale om en væsentlig stramning, hvor husstandsprincippet tillægges nogle konsekvenser, som det ikke hidtil har haft. Det valgte kriterium i udkastet til bekendtgørelse § 11, 2. pkt., er desuden uklart. Gæld, der "vedrører" boligen kan afgrænses for-

Præsidenten for Retten i Odense

Skifteretten
Domhuset, Albanigade 28
5000 Odense C
Åbent man-tor 8-15, fre 8-14
Tlf. 66 11 47 12
Fax 66 12 97 12

CVR nr. 21659509

Gældssaneringsreform

24. september 2004

Deres j.nr. 09-2004.31.1

Justitsministeriet har i skrivelse modtaget den 16. august 2004, videresendt af præsidiets den 17. august 2004, anmodet Skifteretten i Odense om en udtalelse om betænkning 1449/2004 om gældssanering.

I den anledning skal skifteretten udtale, at skifteretten kan tiltræde de forslag, der fremsættes i betænkningen, og som ikke kommenteres særskilt neden for. Det skal dog indledningsvis bemærkes, at en række af forslagene er utroligt praktisk anvendelige, hvorfor skifteretten meget gerne ser betænkningen danne grundlag for et lovforslag.

1. Husstandsprincippet.

Spørgsmålet er af almenpolitisk karakter, jf. også betænkningen side 179, og Konkursrådets forslag har karakter af en mellemløsning, hvor man i visse situationer fortsat lader skyldnerens ægtefælle m.v. medvirke til dividendebetalingen på indirekte vis, hvilket ikke er i overensstemmelse med retsvirkningslovens hæftelsesprincip. Spørgsmålet om det rimelige heri bør forelægges helt åbent til den almenpolitiske debat med flere forskellige løsningsmuligheder.

2. Rådighedsbeløb og særskilte udgifter i budgettet.

Dommer Lilian Hindborg, Retten i Gråsten, har løbende lavet undersøgelser, der viser, at skifteretterne benytter meget forskellige rådighedsbeløb, navnlig vedrørende børn, og har vidt forskellig praksis for hvilke udgifter, der kan medtages særskilt i budgettet.

Det er derfor glimrende, at disse spørgsmål nu reguleres mere detaljeret, ligesom det kan tiltrædes, at reglerne fastsættes af en politisk ansvarlig minister, idet spørgsmålet om den almindelige levestandard må anses for et almenpolitisk holdningsspørgsmål. Man bør dog være opmærksom på, at de foreløbigt foreslåede satser (2002-tal) i visse retskredse, eksempelvis Odense, vil gøre det dyrere for mange at få gældssanering. Som eksempel kan der henvises til efterlønsbidrag og grundbeløbet til transport. Alene disse to poster overstiger forhøjelsen af det typiske rådighedsbeløb. Blandt andre poster kan

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
07 OKT. 2004

Præsidenten
Badehusvej 17
9000 Aalborg
Tlf. 96 30 70 00
Fax. 96 30 70 08
CVR-nummer 21-65-95-09

SHJ13488/Sagsbeh. SHJ
J.nr. 09.2004-1.65
Deres j.nr. 2004-711-0114

5. oktober 2004

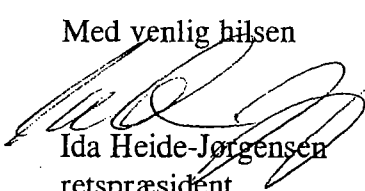
I skrivelse af 16. august 2004 har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning 1449/2004 om gældssanering.

Jeg kan på egne vegne og vegne Præsidenterne for Retterne i Århus og Roskilde meddele, at betænkningen ikke giver os anledning til bemærkninger.

Præsidenten for Retten i Odense har fremsendt vedlagte notat om betænkningen som hermed videresendes.

Kopi af høringssvar og notat fra Retten i Odense er sendt til Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Ida Heide-Jørgensen
retspræsident

Jmt. Mdt.
20 SEP. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR.21 65 95 09

HWO10778/Sagsbeh. HWO
J.nr. 09.2004-42.2
Deres j.nr.

16. september 2004

Høring over Konkursrådets betænkning om gældssanering.

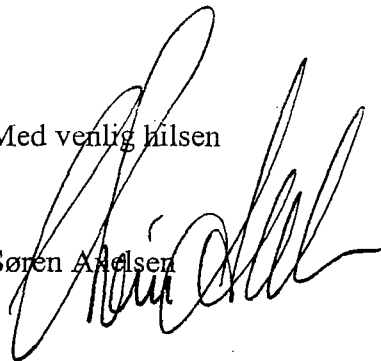
Ved skrivelse af 3. september 2004 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til udkastet.

Jeg skal i den anledning oplyse, at Københavns Byret ikke behandler gældssaneringsager, og at betænkningen ikke giver byretten anledning til bemærkninger.

Der henvises til J.nr. 2004-711-0114.

Med venlig hilsen

Søren Aaelsen

Akt.nr./3 Justitsministeriet 2004 NR. -711-0114
Lovafdelingen

Præsident Jens Feilberg

Sø- og Handelsretten

Bredgade 70, 1260 København K.

Tlf.: 33 47 92 22 Fax.: 33 47 92 82

Jmt. modt.

06 OKT. 2004

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Slotholmsgade 10

1216 København K

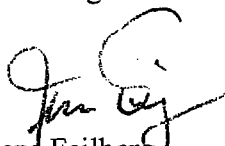
Den 5/10 2004

J.nr. H 11/04

Vedr.: Betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering

Sø- og Handelsretten har ingen bemærkninger til betænkningen.

Med venlig hilsen

Jens Feilberg

Vestre Landsret
Præsidenten

Jmt. modt.

07 OKT. 2004

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr. 40A-VL-34-04
Den 05/10-2004

I et brev modtaget den 16. august 2004 (Sagsnummer 2004-711-0114) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Sagen har været drøftet med landsrettens dommere på et plenarmøde den 1. oktober 2004, og jeg skal herefter udtale, at betænkningen ikke giver landsretten anledning til bemærkninger.

En kopi af dette brev er sendt til Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Bjarne Christensen".

Bjarne Christensen

PRÆSIDENTEN FOR ØSTRE LANDSRET

Den 5 OKT. 2004
J.nr. 40A-ØL-37-04

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotholmsgade 10
1216 København K

Jmt. modt.
07 OKT. 2004

Justitsministeriet har ved skrivelse modtaget den 16. august 2004 (sagsnr. 2004-711-0114) anmodet om en udtalelse om Konkursrådets betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering.

Sagen har været drøftet med landsrettens dommere på et plenarmøde den 1. oktober 2004.

Jeg skal herefter udtale, at landsretten kan tilslutte sig Konkursrådets principielle synspunkter, hvorefter det er væsentligt, at gældssaneringsreglernes karakter af konkrete lempelsesregler bevares, således at det fortsat vil være muligt for såvel skifteretterne som de overordnede domstole at træffe afgørelse i den enkelte sag på grundlag af en bedømmelse af dennes særlige omstændigheder.

Landsretten finder det velbegrundet, at reglerne om behandlingen af ansøgninger om gældssanering og sager om gældssanering udformes i lyset af erfaringer, som er indvundet gennem de 20 år, hvori det hidtidige regelsæt har været i kraft, og således at bindingen til regelsættet om tvangsakkord løsnes, hvor dette findes rigtigt.

Landsretten kan tilslutte sig, at det forekommer principielt rigtigt, at betingelserne for at nægte gældssanering så vidt muligt beskrives i lovteksten.

Det skal endelig bemærkes, at de forslag i betænkningen, som har materielretlig betydning, i vidt omfang forekommer at være af politisk karakter, hvorfor landsretten ikke finder at burde fremsætte bemærkninger hertil, og at dette også gælder forslaget om et særligt regelsæt om gældssanering i forbindelse med konkurs.

Domstolsstyrelsen modtager efter Justitsministeriets anmodning kopi af denne skrivelse.

Ziegler

Nanna Blach